

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni: uredništva, dnevna služba
2030. — nočna 2996, 2994 in 2030

SLOVENEČ

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Velika ideja

Sredi mednarodnih dogodkov zadnjega časa, ki vsi razodevajo politično do ekrajnosti napeto atmosfero, tvori balkanska konferenca v Atenah rekli bi zelo razveseljivo intermezzo. Težko da so se letos zbrali kje odlični javni delavci Evrope s tako miroljubni nameni in v tako zelo pristranem razpoloženju kakor so se predstavniki balkanskega političnega življenja v prestolnici Helade. Na precej oblačnem obzorju našega kontinenta predstavlja balkanska konferenca svetlo točko, ki upravičeno zbujajo upanje na bistveno izboljšanje sedanega mednarodnega položaja. V tem oziru bodo razgovori med političnimi in kulturnimi delavci v Atenah bolj nego katerikoli drugo dejstvo podprli miroljubna težnja Evrope, ki si krčijo pot v srca in umove v boju z največjimi težavami.

Mednarodni evropski pomen konference političnih in gospodarskih krogov balkanskih držav je najizrazitejše povdarjen po navzočnosti predstavnikov Društva narodov, unije evropskih parlamentarcev in mednarodnega urada dela. Zaradi tega atenska konferenca ne bo samo razgovor najvplivnejših javnih delavcev Balkana med seboj, ampak bo balkanske probleme obravnavala z najširšega svetovnega vidika, ki v interesu splošnega miru in solidarnosti evropskih narodov zahteva soglasje med najrazličnejšimi interesi.

Atenska konferenca pomeni velik korak naprej na potu do konsolidacije Balkana in do mirne izravnave čisto naravnih nasprotij tega narodno tako mnogoličnega poluotoka že samo po golem dejstvu, da so se prvič v zgodovini sestali zastopniki javnega življenja prav vseh balkanskih držav in narodov. Ne manjkajo ne Bolgarija ne Albanija in Turčija. Že to je dokaz odločno miroljubnega razpoloženja vseh držav in narodov Balkana, ki smatrajo medsebojno sodelovanje za potrebno in mogoče, čeprav so ovire narodnega, zgodovinskega in gospodarskega značaja baš na Balkanu zelo velike.

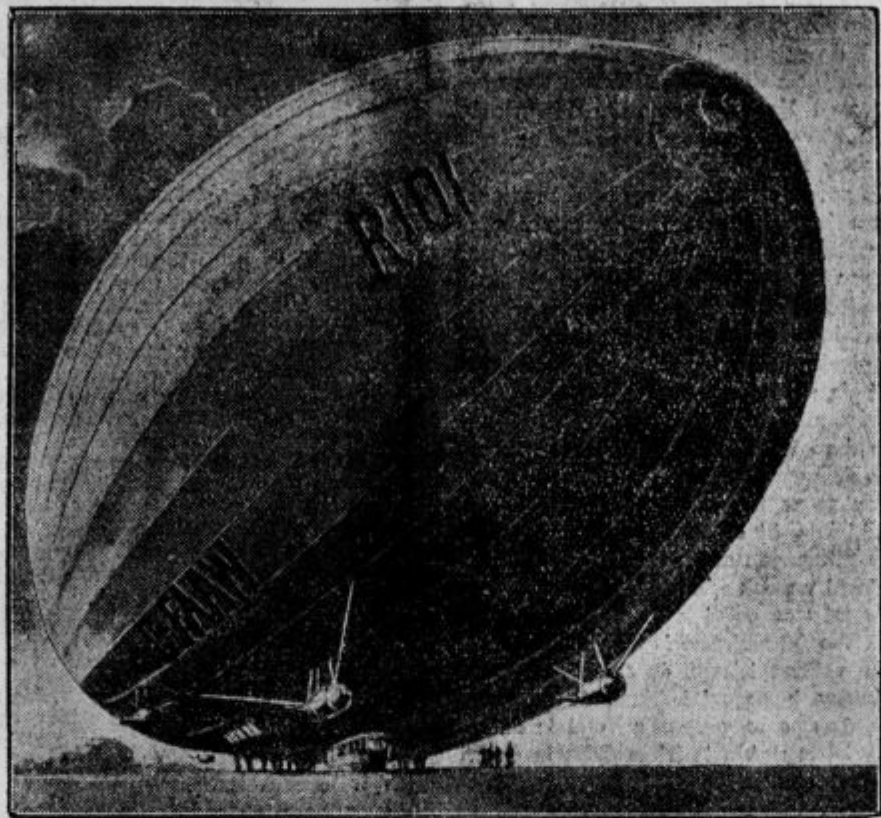
Najmočnejša vzpodbuda za harmonično sožitje balkanskih držav in narodov je v čedalje globlje prodirajočem spoznanju, da morajo usodo balkanskega poluotoka imeti v rokah balkanski narodi sami, ker je naravna posledica njihovih medsebojnih trenj, tekme in sporov skozi celo zgodovino bila ta, da so jih izrabljale tuje velike sile v svoje namene. Le zveza balkanskih držav more trajno zagotoviti njihovo popolno samostojnost. Tako unija pa zahteva zaradi višjega skupnega interesa nujno medsebojno odstopitve, koncesije in kompromisne rešitve, soneče na oboje stranskih žrtvah. Zato je zelo važno, da se atenska konferenca pripravlja in se vodi po javnih delavcih in predstaviteljih kulturnega življenja, ki ne nosijo direktne odgovornosti za državne posle in čine, ampak gledajo vprašanje z najširšega idealnega in etičnega vidika. Kajti politično sodelovanje — balkanski Lokarno, kakor temu pravijo — bo trajno le, če bo slonelo na moralnih podlagah prijateljstva, skupnih kulturnih nalog in čim intenzivnejšega medsebojnega spoznavanja.

Kdor pa gleda čisto realno, ta vidi takoj, da balkanske države v sedanjem trenutku silijo najbolj skupaj gospodarski momenti. To je čisto prav. Zakaj na gospodarskem polju se vedno najprej in najjačje čutijo posledice duhovnega odtujenja narodov, ki bi sicer mogli in morali biti prijatelji. V tem oziru stoji stanek političnih in gospodarskih krogov Balkana pred tako konkretnim in nujnim problemom, da se njegova rešitev ne bo dala odlašati: to je vprašanje agrarne produkcije Balkana, njenega izvoza in racionalizacije proti tujemu dumpingu, pa ustvaritev gospodarske skupnosti Balkana. S tem pa se bo ustvaril najmočnejši temelj za politično unijo bližnje bodočnosti, da ne omenimo drugih možnosti, ki so tako rekoč takoj uresničljive: interbalkanska banka, skupna poštna in prometna politika, dogovorna agrarna in socialna zakonodaja in podobno.

Kdor hoče doseči uspehe, ne sme prezirati ovir, ki otežujejo sodelovanje. Na Balkanu se ta ovira imenuje manjšinsko vprašanje. To se bo, kakor čujemo, v Atenah tudi diskutiralo in to je prav. Izmenjava mnenj v tem pogledu med ljudmi, ki niso na nič vezani, je vedno koristna in bo državnikom lahko služila za izhodno bazo. Na vsak način jamčijo imena in ugled udeležencev atenske konference za to, da se bo diskusija vršila v duhu prijateljstva in da bo težnje po medsebojnem soglasju in sodelovanju le še okrepila.

Kot Jugoslovani se veselimo, da bodo naši zastopniki v atenskih razpravah igrali najodličnejšo vlogo. Jugoslavija se bo zopet izkazala kot najmočnejši faktor miru na Balkanu in bo veliko doprinesla k zvezi balkanskih držav, k prijateljstvu balkanskih narodov

Strašen konec angl. zrakoplova

Ljubljana, 6. oktobra. Včeraj okrog poldne je »Slovenec« prejel brzojavko o strašni pogibli angleškega zrakoplova R 101, sredi temne noči na brdih v okolici mesteca Beauvais v Franciji. Brzojavko smo takoj afiširali na uredniško desko in se je žalostna vest hitro razširila po Ljubljani. 58 potnikov je bilo zajetih od plamenov, ki so švigali iz zrakoplova, kakor hitro je od viharja zagnan treščil na zemljo. Samo osem si je s sekirami v rokah napravilo pot iz visečih gondol, drugi so zgorili, nekateri izmed njih morda celo ne da bi se bili zbudili iz spanja. Med preminulimi se nahajajo najvišji angleški dostojanstveniki zračne službe, zračni minister lord Thomson, načelnik civilnega zrakoplovstva podmaršal vojnih zrakoplovov, ravnatelj zrakoplovni družb. Proti večeru in ponoči so novinarske agenture že prinašale

podrobnosti zračne katastrofe

ki je zahtevala toliko žrtev. Zračni velikan je bil namenjen v Indijo, in sicer je to bila njegova poskusna pot, ki bi naj bila otvorila redno zračno službo med Anglijo in Indijo in mogoče še Avstralijo. Zrakoplov je vkrčal vsega skupaj 42 službočnega moštva in samo 16 zasebnih potnikov, med njimi najodličnejši predstavniki zrakoplovstva. Odhod je bil določen na soboto zvečer, in se je izvršil v najlepšem redu. Ko so prejadrali morskimi rokami med Anglijo in Francijo, je zrakoplov začel v

velikanski vihar

ki je divjal tisto noč po celi severni Franciji. Potniki so bili k počitku vsak v svojo kabino, moštvo pa je moralo biti v službi, ker je bil vihar tako močan, da je zrakoplov komaj vzdržal pritisk. Počasi, sunkoma, hropeče si je zrakoplov rezal svojo smrtonosno pot v nočno temo nad pokrajinami, prenapojenimi s človeško krvjo začasa svetovne vojne. Naenkrat ga zgrabi v višini 100 m vrtnec divjajočega orkana, da zvije in trešči ob tla. V tistem hipu je nekje grozovit pok preko pikardijskih planjav, goreči jezik švigne visoko proti nebu, za njim drugi, tretji, dokler da v nekaj sekundah ni

Vzrok strašne katastrofe

London, 5. okt. AA. Listi še vedno ne morejo priobčiti podrobnih podatkov o pravem vzroku katastrofe, ki je doletela zrakoplov »R 101«. Po vseh Reuterjeve agencije je nastala nesreča tako, da je počel obod in da je začel uhajati vodikovni plin, naker se je vnel.

Nesreča je povzročila splošno konsternacijo v vsej Angliji. Listi prireajo mnoga posebna izdaja, ki jih občinstvo upravlja iz rok raznašalcev. Na javnih poslopih so razobešene žalne zastave. Uradnik kraljevskih letalskih tvornic v Cardingtonu pravi, da je morala nastati v strojni motnja, ki je povzročila padec zrakoplova. Pravi vzrok katastrofe je še nepojasnjen in ga bo ugotovila preiskava. — Vrhovni poveljnik letalstva sir John Simon in načelnik letalskega glavnega stana komodor Holt sta se odpeljala v letalstvo v Francijo, kjer sta zaslišala preživele, vstevali letalskega poveljnika Bootha, kapetana zrakoplova »R 100«. Snoči se je vršila na kraju katastrofe preliminarne seja strokovnjakov. Skupni komisiji angleških in francoskih strokovnjakov so bila izdana navodila, naj prično danes s preiskavo.

Pariz, 6. okt. AA. Snoči je bil izdan uradni komunikat, ki pravi, da ni moči poročati o vzroku katastrofe, dokler ne bo preiskava končana.

pa k neodvisnosti Balkana od sebičnih tujih vplivov. Ideja balkanske unije je bila prvič z vsem povdankom izrečena od jugoslovanskega državnika. Na to smo lahko ponosni.

cel zrakoplov v ognju. Od vseh strani so prihitali ljudje na pomoč, vendar je bil vsak napor brezuspešen, nikdo se ni mogel približati požaru.

Na čudežni način

se je rešilo 8 oseb. Eden izmed rešenih pripoveduje, da se ima zahvaliti za svojo rešitev edinole slučaju, da je s svojimi tovariši stal pod velikim rezervoarjem za vodo, ki se je ob eksploziji razbil in vril svojo vodo na nje, tako da jih plamen ni mogel takoj zajeti. Radiotelefonista pa je sunek virgel raz njegovo mesto nekaj sto metrov daleč v bližnji gozd, kjer so ga našli onesvečenega, ali ipak brez vsake poškodbe.

Vse drugo je pomrlo

tako da niti ni mogoče spoznati ostankov sežganih trupel. Francoske oblasti so bile takoj obveščene o grozovitem dogodku ter so podvzele vse, kar je bilo v njih močeh, da pomagajo ponesrečencem, vendar zaman.

Pariz, 6. oktobra. Fr. Reševalni oddelek, ki se je podal na mesto nesreče, kjer še vedno gorijo ostanki razbitega zrakoplova, je nadaljeval svoje samaritansko delo celi dan. Do ranega jutra so se člani borili z ognjem in dimom in z neznosno vročino, ki je vladala okrog gorečega velikana. Najhušjim naporom se je posrečilo izgrebsti iz žarečega kupa razpaljenega železa

49 sežganih trupel

ki jih ni bilo spoznati. Ostankov ene osebe sploh ne morejo najti. Trupla so bila tako razmesarjena, da so morala očividno biti najprej ubita od padajočega železa, predno da so bila žrtev plamenov. Nekaterim manjkajo roke, drugim zopet glave. Ostanke nesrečnih žrtev so bili zbrani in položeni v majhne krstice in ležijo sedaj na županstvu, odkoder bodo prepeljani v Anglijo in izročeni globoko potrtim družinam. V Dieppe sta odpeli dve torpedovki, da prepelata do Dovra smrtne ostanke žrtev »R 101«. Iz Dovra jih bo prepeljal poseben vlak v London.

Skoraj gotovo je, da je prišlo do eksplozije, ko je zrakoplov padel na zemljo. — Javna preiskava o vzrokih katastrofe zrakoplova se bo vršila v Angliji.

Pariz, 6. okt. AA. Po poročilu iz Beauvaisa je potnik, ki se je rešil z zrakoplova »R 101« izjavil tole: Na zrakoplovu je bilo do Beauvaisa vse v redu. Izenada je bilo čuti, da zrakoplov pada. Nato je zrakoplov plul dalje, a je kmalu začel ponovno padati in je zadel v hrib. Nato je eksplodiral. Zdi se, da je eksplozija bila posledica kratkega stika električnih žic.

Jutri bodo strokovnjaki ugotovili pravi vzrok nesreče.

Snoči ob 9 je še vedno gorel rezervoar olja.

London, 6. okt. AA. Heniam, ki se je na čudežen način rešil iz gorečega zrakoplova »R 101« pripoveduje, da se je nahajal v stranski kabini, da čutil vso silo udara in da je s poslednjimi močmi težko ranjen splezal izpod ruševin na prosto. Izrazil je mišljenje, da se je vnel »R 101« še preden se je dotaknil zemlje.

London, 6. okt. as. Angleški zrakoplovni general Holt, ki s francoskimi tehnikami vodi preiskavo, je izjavil angleškim časnikařem, da je zrakoplov ponesrečil najbrže zato, ker se je v zraku zlomil kak okvir. Našli so dele zrakoplova 8 km od kraja nesreče. Pretežki motorji so najbrže povzročili vpogngjenje in potem prelom okvirja.

Sožalja vsega sveta

London, 6. okt. AA. Med stotinami sožalnih brzojavov uradnih in privatnih, se nahajajo brzojavke komandanta Zeppelina Ekenerja ter letalcev Costesa in Bellontesa.

Pariz, 6. okt. AA. Listi komentirajo katastrofo angleškega vodilnega zrakoplova »R 101« ter izražajo globoko spoštovanje do britanskih junakov in tolačilo bratsko sožalje Francije do Anglije. Francoski minister za letalstvo Laurant Eynac je poslal angleški vladi toplo sožalno brzojavko. Podal se je na mesto katastrofe, da vodi tehnično stran preiskave. Obiskal je tudi ranjence v bolnici. Šel francoske vojaške letalske službe General Barres je dal britskim ekspertom na razpolago vsa sredstva za vodstvo preiskave. Pariška občina in francoski aeroklub sta poslala londonski občini in angleškemu aeroklubu sožalno brzojavko.

London, 6. okt. AA. O priliki otvoritve konference laburistične stranke v Llanluduu je imel zunanji minister Henderson govor, v katerem je izrazil spoštovanje junakom »R 101«, posebno ministru Thomsonu, ki je našel junaško smrt pri izpolnjevanju dolžnosti do svoje domovine.

Se nekaj podrobnosti

Pariz, 6. okt. as. Katastrofa zrakoplova »R 101« se je morala izvršiti v par sekundah. Brezčična postaja v Le Bourgetu je bila v neprestani brezčični zvezi z zrakoplovom. Zadnjo vest o svoji poziciji je poslal zrakoplov ob 1.50, ko se je nahajal 1 km južno od Beauvaisa. Telegrafist zrakoplova je še pristavil, da so potniki po izborni večerji še dolgo ostali skupaj pri kavi in da so pravkar odšli spat. Prebivalce Beauvaisa je zbudilo iz spanja močno grmenje motorjev. Zrakoplov je preletel mesto zelo nizko v smeri proti Parizu. Zdelo se je, da trajno dežuje ovira opazovalce na zrakoplovu v manevriranju. Komaj je zrakoplov izginil prebivalcem izpred oči, so zaslišali strašno detonacijo in ogromni plameni so razsvetlili v daljavi nočno nebo. Ko je prihitala prva pomoč na kraj nesreče blizu vasi Alonne, je gorel zrakoplov z velikanskim plamenom.

Sele ko je napolnil dan, se je posrečilo gasilec približati se v bližino požara. Spretni nos zrakoplova je popolnoma razbit in motorji so se zarili globoko v zemljo. Potniška gondola je bila popolnoma zmečkana. Samo zadnji del zrakoplova je bil še nekoliko ohranjen, angleška zastava je še napol zažgana vihrala v vetru. Reševalna dela so bila izredno težavna, ker je bilo treba razvaline najprej razkopati z žagami in z brušenjem.

Na zrakoplovu je bilo pet častnikov, deset potnikov in 43 moških posadke. Po izjavi rešenega šef-inženerja Lecha se je nesreča zgodila zato, ker je moral zrakoplov leteti zelo nizko, da se je mogel orientirati. Sposobnost manevriranja je bila zelo otežkočena radi teže po dežju. Kmalu za Beauvaisom je zašel zrakoplov v zračno praznino, kar ga je potisnilo skoro do tal, vendar se mu je še posrečilo, doseči nekoliko večjo višino, nastal je pa drugi vrtnec, katerega zrakoplov ni mogel več izravnati. Zrakoplov je tedaj letel v neki dolinici čisto ob tleh. Par sekund na to se je zadel ob drevesa. Po sunku je takoj nastala strašna eksplozija. Najbrže je zaloga goriva 25.000 litrov težkega olja začela iztekati in je eksplodirala. Eksplozija je vnela tudi plin zrakoplova z vsebino 172.500 kub. metrov. Potniki, ki so se vsi nahajali v srednji gondoli, so se vsi zadušili ob sunku na zemljo. Rešenih osem mož pa se je nahajalo v stranski gondoli.

Na kraju nesreče

Pariz, 6. okt. as. Neprestano se vrsti po vseh cestah iz Pariza v Beauvais nepregledna kolona avtomobilov. Močne čete orožništva so morale obkoliti kraj nesreče, ki se nahaja približno 1 km od ceste ob robu majhnega gozda. Zemlja je mokra in tavajo ljudje skoro do kolena v blatu. Na kraju nesreče štrli v nebo črno ogrde ostankov zrakoplova. V notranjosti pa še vedno švigajo plameni. Zadnji del zrakoplova je pri udarcu na zemljo trpel manj. Srednji del pa je samo še nerazvozljen kup železa. 20 m od zrakoplova je vse polno razbitih kuhinjskega poslopja, vinskih steklenic in konserv iz kuhinje. Od sprednjega dela pa je razbito prav vse. Udarac ob zemljo in eksplozija je morala biti strašna. Več 100 metrov naokoli je vse polno razbitih delov zrakoplova iz aluminija. Od poveljniške kabine in velike potniške kabine ni ostalo skoraj nič. Orožništvo in francoske vojaške čete so bile že kmalu po 3 zjutraj na kraju nesreče. Ogromni plameni in silna vročina so onemogočili približanje, tako da so mogli gasilci šele v poznejših jutranjih urah priti v bližino požara.

Preostali . . .

Člani posadke, ki so se rešili, so se rešili neposredno takoj po katastrofi. Radiotelegrafist Disley, ki se je rešil kakor po čudežu brez najmanjše poškodbe, je stal komaj 100 m od gorečega zrakoplova in kot blazen gledal ogenj. Njegova prva beseda je bila, da je prošil za cigareto. Ostali rešenci so bili več ali manj težko poškodovani ter so jih našli v bližini zrakoplova. Dva od njih je eksplozija vrgla iz kabine. Dva druga pa, katere je plamen že zajel v kabini, sta bila rešena na ta način, da se je razpočil vodni tank, radi česar je voda pogasila v njuni okolici ogenj in jima tako omogočila rešitev. Neki drugi mož o katastrofi sploh ni nič vedel. On je spal in je bil zelo začuden, ko se je naenkrat znašel na mokri njivi. Dva sta bila tako zelo ožgana, da sta popoldne umrla. Ostalih šest rešencev je izven nevarnosti. Ob kolo-

vozu v bližini so jutraj ležala mrtva trupla, brezoblična, da jih ni bilo mogoče spoznati. Celo pristani in ure so se v vročini raztopili. Ni mogoče identificirati posameznih trupel. Nekateri potniki so bili presenečeni v spanju in ni opaziti na njihovi trupli nobenega smrtnega boja. Večina pa ima strašno razkrošene roke, kar znači, da je bil njihov smrtni boj strašen. Do 1 popoldne so izkopali 48 trupel, 3 trupla pa so še pod razvalinami. Ob 3 popoldne so dospela tri angleška letala z angleškimi izvedenci, ki bodo skupno s francoskimi uradniki izvršili preiskavo.

Žalni dan v Franciji

Pariz, 6. okt. as. Trupla ponesrečenec so prenesli v občinski dvorac v Beauvaisu, ki so jo spremenili v kapelo. Vojaški 51. polspolka vršijo stražo. Jutri dopoldne bo svečana žalna služba božja, katere se bodo udeležili Tardieu in večina ministrov. Vlada je za jutri v čast angleškim ponesrečencem odredila narodni žalni dan. S posebnim vzklikom bodo zemeljske preostanke ponesrečenec prepeljali naravnost v Calais. Kljub neumornemu iskanju na treh pogrešanih potnikov še niso mogli najti. Več sto angleških in francoskih letal je danes letelo nad krajem nesreče in mevalo cvetje na krste in ostanke zrakoplova. Tudi prvi sobotniki ponesrečenec so prišli, pa tudi oni niso mogli identificirati trupel. Danes je umrl eden od rešencev, težko poškodovani mehanik zrakoplova.

Nič več zrakoplovov

London, 6. okt. as. Listi objavljajo dolga poročila, ne da bi mogli najti pravega vzroka. Gotovo je to, da je bil zrakoplov prisiljen leteti zelo nizko. Strokovniki menijo, da je trajni dež oslabil vzgon in da tudi močnejši pogon motorjev ni več pomagal. »Daily Express« javlja, da bi se bila pri prvem poletu zrakoplova lanske leto skoro pripelila silna nesreča. Tedaj je preiskava degnala, da je nastalo radi trenja plinskih posod ob srednjih nosilcih 60 majhnih razpok, skozi katere je uhajal plin. Z vsemi silami pa je zrakoplov tedaj še dosegel Cardington. Voditelja, poročniku Erwinu pa se sedaj ni več posrečilo doseči Le Bourgeta. Strokovniki tudi pravijo, da so bili motorji preslabi proti viharju. Listi zahtevajo, da se graditev zrakoplovov ustavi, ker je dokazana nekoristnost zrakoplovov kot transportnih sredstev in bi bile nadaljuje živne ljudi in milijarde denarja nesmiselne.

Imperijalna konferenca

London, oktobra 1930.

Človek bi pričakoval od strani angleške javnosti vse drugačno zanimanje za imperijalno konferenco, ki je bila včeraj odprta v dvorani Foreign Office v Londonu, — in to tembolj, če pomislimo, da ima ta imperijalna konferenca težko nalogo rešiti eno izmed najbolj perečih vprašanj: to je — ekonomsko.

To vprašanje pa nikakor ne tangira zgolj Anglije same, temveč je več ali manj skupno vsem dominijom — članicam Velike Britanije.

Prav ničesar čudnega ni tedaj, ako izhaja iz govorov premijerov poedinah delegacij, da hočejo rešiti gospodarsko vprašanje z dajanjem medsebojnih koncesij.

Svoje težke naloge pa se prav dobro zavedajo delegati imperijalne konference, radi česar se je sklenilo preresetavati in podrobno diskutirati najprej v komiteju šefov delegacij ter šele nato v plenarni seji.

Za proučevanje interimperijalnih odnosov pa so šefi delegacij ustanovili celo subkomitej, ki ima nalogo, da v prvi vrsti reši in razmotri vprašanje reševanja eventualnih sporov, ki nastanejo med poedinimi članicami britskega Commonwealtha. Poslužiti se bo imperijalnega apelaca, sodišča — Impire Court of Appeal.

Otvoritev imperijalne konference je bila občajna. Uvodoma je prečital angleški premier — Mac Donald — kraljevo poslanico, nakar je sledilo čitanje programa tega zasedanja.

Program imperijalne konference za to zasedanje je vsebovan v glavnem v sledečih treh točkah: Prva točka programa se tiče političnih in ustavnih odnosov med članicami britskega imperija; — druga: odnosov z inozemskimi državami, predvsem pa, kako izvesti čim uspešnejšo razorožitev; tretja točka programa pa: akutne trgovske depresije, ki jo čuti celokupna Velika Britanija ter posvetiti posebno pozornost problemom njihovih medsebojnih ekonomskih odnosov.

Za proučevanje slednjega je ustanovljen splošni ekonomski komitej — General Economic Committee.

Ekonomsko vprašanje je tedaj poglavitno vprašanje tega zasedanja imperijalne konference. Zakaj ni vse eno za Anglijo: če je zastoj v težki: železnikarski, strojni, ladjedelni in tekstilni industriji ter vlada popolna stagnacija v bombažni trgovini — kar vse ima drugo posledico — namreč to, da niha število brezposelnih okrog 2.000.000. In to število raste od dne do dne!

Vprašanje brezposelnosti leži namreč nad Anglijo kot mora. Komaj vstopi človek na angleška tla — že sliši govoriti o brezposelnosti. In v pogovoru s komurkoli: ali izobražencom ali preprostim človekom, prideš takoj hote ali nehoti na pogovor o armadi — brezposelnih.

Imperijalna konferenca ima tedaj zelo težko nalogo. Angleški premier Mac Donald pa nima nikakor zavidanja vrednega položaja. To pa brez ozira na to, da ne predstavlja majoritete angleških volilcev, temveč, ker nima nič učine v svoji socialistični stranki sami na svoji strani.

Vsekakor bi bilo potrebno pri reševanju tako težavnega gospodarskega vprašanja pritegniti tudi ostale državnike — opozicijo in skušati doseči solidarno delovanje. Zakaj nikakor ne zadostuje, da diskutirajo o interimperijalnih carinah le g. Graham in Snowden, temveč bi bilo pritegniti tudi gg. Lloyd George, Sir Robert Horne, Mr. Churchill, Sir Austen Chamberlaina ... itd.

Zato so tudi nade na uspešno rešitev vseh vprašanj minimalne ter temu primerno zanimanje angleške javnosti.

Dr. V. J.

Nove državne stranke ne bo!

Pomembne izjave min. Uzunoviča v Skoplju — Naš gospodarski položaj

Skoplje, 5. okt. m. Včeraj zjutraj se je vršila ob 8 dopoldne konferenca ministrov in uglednih meščanov iz Skoplja. Na konferenci sta govorila župan g. Živković in Jovanović. Na ta dva govora je odgovoril minister brez listovce Nikola Uzunović, ki je med drugim izjavil tudi sledeče: Sistem nove uprave je v tem kratkem času dosegel mnogo uspehov, tako da ni poštenjaka, ki ne bi hotel razumeti, koliko dobrega je storilo dejstvo, da so se kraljeve intencije realizirale v delu. Prosim vas, da si zapomnimo ta, da nismo mi, 18 ministrov, nasledniki prejšnjih, ampak da smo vsi kraljevi delavci. Tako ste tudi vi kraljevi sodelavci. Za to leto je uspešno premagali mnoge težave, tako da more iti še sedaj kralj, vlada med narod, da ga sprašuje in z njim razpravlja o vsem nadaljnjem delu. Člani kraljevske vlade ne gredo med ljudstvo zato, da bi prirejali shode in konference, temveč zato, da se informirajo o vseh njegovih potrebah. Ni treba držati dolgih govorov, ker je tu bratski sestanek, na katerem je treba samo jasno postaviti predloge za pozitivno delo. Gospodje, vi ste omenili krizo našega žita. Vi veste, da prihaja kriza iz treh vzrokov. Predvsem je vsako žito v božjih rokah, zavis pa vse tudi od svetovnih tržišč. Vlada je storila vse mogoče, da popravi cene. Slišali ste, da sta odpotovala v Romunijo, Varšavo in Švico ministri dr. Kamandi in dr. Frankeš, storjeni so vsi koraki, da se ta velika nesreča ublaži.

Opiram se na izjavo, katero so dali belgradski izvozniki žita, ki so mi rekli sledeče: Izgubljamo, toda nikogar ne moremo za to obdolžiti, ker vemo, da to ni v naših rokah. Mnogo bi moral govoriti, toda mi smo prišli k vam, da se informiramo in da vas informiramo in da podčrtamo ono, kar smo že večkrat izjavili, da smo danes homogeni, da imamo homogeni kabinet, da ne živimo stare dobe, da smo vsi skupno z vami in da tudi vi delate v istem smislu in istem duhu in da greste preko vseh onih predpostavk, ki so v zadnjem

času začele krožiti med narodom o ustanovitvi nekaterih strank. O tem ni besede. Dela se na tem, da gremo vsi skupaj na delo za dobrobit in srečo vseh nas in naše domovine. Mi smo sinovi ene domovine in ona je mati vseh nas. Mi smo prišli semkaj radi obsega dobrobiti in radi obširnih interesov, delamo samo po najvišjem nalogu in kar koli delamo, ne delamo iz posebnih interesov. To povečje tudi onim, ki so ostali doma. Hočemo izpolniti ukaz, da začnemo z delom in da pritegnemo k delu vse nove osebnosti in Vas radi tega prosim, da se ne enkrat spomimo vzvišenih besed onega, ki stalno bdi nad vsemi našimi interesi, nad blagostanjem naše države in naroda in zaključim: naj živi naš ljubljeni kralj! Za dr. Uzunovičem je govoril tudi minister dr. Frankeš. Ministrske konference so se vršile tudi v Mostaru in Splitu.

(Po »Pravdic«)

Sestanek v Šibeniku

Šibenik, 6. oktobra. AA. Danes ob 7 zjutraj so dopotovali v Šibenik ministri Srakić, Drinković in Preka. V Šibeniku jih je pričakovala množica kmetov, ki so prispeli tja iz vseh krajev severne Dalmacije. V Šibeniku so vse ulice okrašene z zastavami. Ministre je pozdravil mestni načelnik Smolčić, kateremu se je za zahvale pozdravil minister Srakić. Nato se je vršil v občinski dvorani sestanek, kateremu je prisostvovalo več sto ljudi iz vseh krajev severne Dalmacije. Pri razpravi o gospodarskih, kulturnih in zdravstvenih vprašanjih teh krajev so odgovarjali ministri. Ministre so pozdravljali burno vsi prisotni. Sestanku so prisostvovali pristajali vseh bivših struj ter manifestirali voljo, da hočejo iskreno in složno pomagati kraljevski vladi pri njenem stremljenju, da izvede od kraja stavljen nalog. V imenu vseh prisotnih je pozdravil minstre občinski odbornik Krmpola. Konference je trajala tri ure.

Ministri v Splitu

Split, 6. okt. p. Ob 12 se je vršila seja v občinski posvetovalnici. Seji so prisostvovali ministri Nikola Preka, dr. Srakić in dr. Drinković ter 400 povablencev. Zastopniki so izrazili želje svojih krajev in organizacij.

Zdravniška zborovanja v Splitu

Split, 6. okt. p. Danes se je nadaljevalo delo na kongresu slavanskih zdravnikov. Na dnevnem redu so bile strokovne razprave. Prof. Radonić je govoril o revmatizmu, historijati in značaju te bolezni, dr. Himel je govoril o češčini o pojavu revmatizma, dr. Drago Čop o revmatizmu kot problemu narodnega zdravja.

Split, 6. okt. p. V zvezi s tretjim kongresom vseh slavanskih zdravnikov se je vršil tudi voselovanski kongres študentov medicine, na katerem je bilo 5 čeških, 5 poljskih in 12 jugoslovanskih delegatov. Bolgari niso bili zastopani. Kongres je otvoril prof. Jovanović iz Beograda, ki je bil izvoljen za dosmrtnega predsednika. Dr. Jovanović je pozdravil mlade kolege, nato je govoril predsednik Druženja Milan Jeselvić iz Beograda, nakar so sledili pozdravi delegatov iz Poljske in Češkoslovaške. Poslana je bila udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in predsedniku vlade.

Split, 6. okt. p. Tu se je vršil danes kongres jugoslovanskega zdravniškega društva za operativno medicino. Kongres je otvoril dr. Budisavljević iz Zagreba. V predsedstvo so bili izvoljeni dr. Budisavljević, dr. Zolotar, dr. Račić, dr. Kostić in dr. Devel. Poslana je bila udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravna brzojavka ministru za narodno zdravje.

Maniu podal ostavko

Bukarešt, 6. okt. as. Ob 3 popoldne je ministrski predsednik Maniu izročil v Sinaji kralju svojo demisijo, ki jo je že prej pisмено poslal iz Bukarešte. Maniu je svoj odstop utemeljeval s tem, da ni zdrav in da se mora čuvati. Kralju ni nikogar predlagal za svojega naslednika, ker neče na vladarja vplivati glede njegovih odločitev. Kralj se je Maniu zahvalil za njegove dosedanje usluge in sprejel demisijo.

Potem pa je Maniu poveril nadaljnje vodstvo vladnih poslov. Maniu je ob 4 popoldne odpotoval nazaj v Bukarešt. Na kolodvoru v Sinaji se je še sestal z ministroma Madgearom in Lugesannom, ki sta se vrnila iz inozemstva. Jutri bo izredna ministrska seja.

Sinaja, 6. okt. AA. Kralj Karol je sprejel več politikov ter nadaljeval konzulacije o političnem stanju.

Vstaja v Braziliji

Vstajski pokret proti zvezni vladi se širi

Newyork, 5. okt. AA. Po poročilih iz Brazilije so uporniki, ki hočejo sirmoglaviti zvezno vlado mobilizirali v državi Rio Grande do Sul moške od 21. do 35. leta. S temi četami bodo skušali prodreti v severnem pravcu proti mestu Saopaulo. Mobilizirali so tudi železniške stroje in ves železniški park.

Po poročilu iz Riveira na braziljsko urugvajski meji je vstajski pokret izbruhnil tudi v državi Santa Catarina, kjer se hočejo uporniki polastiti glavnega mesta. Vstaji izjavljajo, da se je njihovemu pokretu pridružilo najmanj sedem držav proti zvezni vladi in da se jim je pridružil tudi del mornarice.

Newyork, 6. okt. as. Revolucionarji v Braziliji so se popolnoma polastili države Rio Grande do Sul in razorožili vladne čete. Generalštabi Šei, ki se je upiral, pa je bil ujet in zaprt. V nekaterih krajih je prišlo do krvavih spopadov. Revolucija se je razširila tudi na državi Parana in Minas Geraes ter celo na nekatere severne države. Vendar se ni moglo razvideti, kakšne uspehe so dosegli vstaji v teh državah. Železniški promet od Rio de Janeira v državo Minas Beraes je ustavljen. Zvezna vlada je proglasila obsedno stanje v državah Rio Grande do Sul in Minas Geraes. Revolucionarje vodijo zvezni

Tajen načrt Heimwehra

o upostavitvi lašistične diktature

Dunaj, 6. oktobra. as. »Landbund Korrespondenz« objavlja do sedaj tajen načrt Heimwehra za vpostavitve diktature. Kot vrhovna diktatorska instanca se predvideva vrhovni svet voditeljev, v katerem bo 3 do 5 ljudi in kateremu se bo po ukinitvi sedanje ustave za prehodni čas izročila zakonodajna in izvrševanje zakonodaje. Poleg tega pa se bo ustanovil veliki in mali državni svet. Mali svet tvori vrhovni svet voditeljev, ministri in državni tajniki, predsednik državne pisarne (pisarna vrhovnega sveta voditeljev), dva upravnika samobrambnih zvez (Heimwehra), deželni glavarji ter dunajski policijski predsednik in dunajski vladni komisar, skupaj 22 do 24 mož. Velikemu državnemu svetu pa pripadajo poleg članov malega sveta zastopniki Heimwehra, gospodarska in cerkvena. Zakoni dobijo veljavo, ko jih podpiše vrhovni svet voditeljev. Vrhovni svet imenuje te ministre. Državni tajniki, deželni glavarji in člani državnega sveta, Heimwehra, cerkve in gospodarskih organizacij pa jih smejo predlagati. Obdržala se bodo sa-

mo tri velika ministrstva: državno ministrstvo s tremi tajništvi (za zunanje stvari, notranje stvari s pravosodjem in za vojsko), gospodarsko ministrstvo s petimi državnimi tajniki (za trgovino, poljedelstvo, socialno politiko in stanovske stvari) ter prosvetno ministrstvo.

Dalje pravi list: Če bi bilo radi pomirjenja inozemstva in prebivalstva potrebno ustanoviti poleg vrhovnega sveta voditeljev in državnega sveta še razne korporacije za posvetovanja, bi bila ustani ustavodajna skupščina, v kateri bi bilo 8 zastopnikov dežel, 6 do 8 zastopnikov bivših političnih strank, 4 zastopniki Heimwehra, 12 gospodarskih zastopnikov in 3 zastopniki svobodnih poklicev in uradnikov. Ta skupščina bi se posvetovala o predloženih ustavnih načrtih in podala eventualne predloge za spremembo. »Landbund Korrespondenz« pristavlja, da je ta ustavni načrt, ki je kopija hitljanske lašistične ustave, sestavil vseučiliški profesor Spann.

Nova letalska nesreča

Pariz, 6. okt. AA. Havas poroča iz Berlina, da je potniško letalo, ki oskrbuje zvezo med Dunajem in Berlinom padlo v bližini Dresdenu na tla, pri čemer je bilo 8 potnikov ubitih.

Navdušenje v Zoliji

Sotija, 6. okt. as. Velike manifestacije radi zaroke kralja se še vedno nadaljujejo. Včeraj se je ogromna množica zbirala pred kraljevskim dvorom, da se vpiše v dvorne knjige. Več desetstoseč pozdravnih telegramov prihaja iz vse države.

Kot priča pri poroki bo angleški kralj, katerega bo zastopal pri poroki valloški princ. Kralj bo nemudoma odpotoval v Italijo, najbrže že jutri. Oficialni zaroki bo prisostvoval ministrski predsednik Ljapčev.

Spopadi med monarhisti in republikanci v Spaniji

Madrid, 6. okt. as. V Bilbau je po shodu diktatorske stranke prišlo do hudih spopadov med monarhisti in republikanci, pri katerih je morala nastopiti policija in orožništvo. Stavkajoči delavci so oplenili trgovino z orožjem, nakar je nastala bitka z orožništvom. Bilo je odnanih nad 200 strelcev, več oseb je bilo ranjenih. Bati se je, da bo sedaj stavka v Bilbau, ki je bila prvotno deločena samo na 24 ur, trajala dalje in da se bo razširila tudi na druge kraje.

Vrnitev dr. Marinkoviča

Belgrad, 6. okt. m. Danes dopoldne je prispel z Orient-ekspresom naš zunanji minister dr. Marinković s soprogo v Belgrad. Spremljal ga je naš poslanik v Angori g. Ljuba Nesić. Zunanjeje ministra so pričakovali na postaji njegovi prijatelji, od diplomatov tujih držav pa češki poslanik g. Flieder in turški poslanik Ali Hajdar Bej.

Začasni učni načrt za učiteljsišča

Belgrad, 6. okt. AA. V sništu členov 15 in 96 zakona o učiteljskih in do končne sestave učnega načrta in programa za učiteljsišča je minister, prosvete predpisal za šolsko leto 1930/31 začasni učni načrti program. V prvem, drugem in tretjem razredu ostane v veljavi dosedajni učni načrt. V četrtem in petem pa bodo poučevali:

Psihologijo, občo pedagogiko, zgodovino pedagogije, šolsko delo, filozofijo, šolsko organizacijo, upravo, narodno gospodarstvo, osnove sociologije, srbsko-hrvatski, slovenski jezik, tuji živi jeziki, občo in narodno zgodovino, zemljepis, prirodopis, matematika, higijena, poljedelstvo, gospodinjstvo, risanje, petje, glasba, ročna dela in telovadba. Skupno 33 ur tedensko v četrtim in 31 ur v petem razredu. V slovenskih učiteljskih se bo učila srbo-hrvatičina eno uro tedensko. Gradivo prvega, drugega in tretjega razreda je treba predelati v teku šolskega leta 1930/31. Pri pouku naj se pazi na popolno obvladavanje gradiva, pri čemer je treba vpoštevati, da je bil šolski pouk na učiteljskih podaljšan za eno leto in da imajo zato učenci priliko obdelati gradivo enega leta v prihodnjem razredu. Podrobnosti učnega načrta za četrti in peti razred učiteljskih se prav obirne in jih bo zato ministrstvo prosvete izdalo v posebni knjižici.

Imenovanja

Belgrad, 6. okt. m. Z ukazom Nj. V. kralja je imenovana na žensko učiteljsišče v Zagrebu gđc. Vera Gostinčar v 1-5, doslej na drugi ženski realni gimnaziji v Zagrebu; na moško učiteljsišče v Zagrebu Pavel Franke v 1-3 in Ferdo Volja, doslej na prvi moški realni gimn. v Zagrebu ter Praprotnik L., doslej na II. moški realni gimn. v Zagrebu; na moško učiteljsišče v Ljubljani v 1-4 Franc Ferjan, doslej na III. realni gimnaziji v Ljubljani.

Za veterinarskega pristava okrajnega glavarstva v Prilepu je imenovan v 1-8 dr. Vlado Resman, za višjega veterinarskega pristava v 1-7 g. Slavko Tkalsis v Slatino.

Spremembe v železniškem prometu

Ljubljana, 5. okt. AA. Direkcija državnih železnic razglasa:

Pričenski v sredo, dne 8. t. m. do vključno 31. oktobra 1930 vozila na progi Rogatec—Rogaška Slatina dnevno redno potn. vlaka št. 2111 in 2124.

Vlak št. 2111 odhaja iz Rogaške Slatine ob 4.26 ter prihaja v Rogatec ob 4.38, kjer ima takoj zvezo v Zagreb, glavni kolodvor, kamor prihaja ob 8.10.

V obratni smeri odhaja vlak 2124 iz Zagreba, glavni kolodvor ob 17.45 ter prihaja v Rogatec ob 21.38, kjer ima takoj zvezo v Rogaško Slatino, kamor prihaja ob 21.58.

Kolonizacija Južne Srbije

Belgrad, 6. okt. z. V Metohiji in na Kosovu se vršijo priprave za kolonizacijo v bodočem letu. V Metohijo se bo naselilo tri tisoč družin, večinoma iz Crne gore, na Kosovu pa iz Primorske, savske in dunavske banovine.

Belgrajlske vesti

Belgrad, 6. okt. m. Vrhovni zakonodajni svet je razpravljal danes o važnem zakonu o pobijanju malarije.

Belgrad, 6. okt. m. Danes ob 8 zjutraj je odletel iz Zemuna proti Bukarešti velik nemški aeroplan G 38. Pred odhodom je še dvakrat obkrožil prestolnico.

Belgrad, 6. okt. m. Visjo vojno akademijo so končali inž. kapetan II. klase Dragotin Gaberček, artiljerijski poročnik Maks Makovec in Ivan Urelec.

Belgrad, 6. okt. z. V Belgrad se je vrnil po enodnevem bivanju v Zagrebu finančni minister dr. Švergljula.

Belgrad, 6. okt. AA. Minister prosvete je odredil, naj vrši dolžnost pomočnika ministra prosvete do nadaljne odredbe načelnik obsega oddelka ministrstva prosvete Momčilo Milošević.

Belgrad, 6. okt. z. V soboto popoldne je bil predložen zakonodajnemu svetu zakon o ribolovu.

Velika sodna razprava

Zagreb, 6. oktobra. p. Danes ob pol devetih se je začela razprava proti Vladimiru Vraniću in Stefanu Maričiću. Vranić je obložen, da je od junaja 1926 do februarja 1930 poneveril 5.129.000 Din, Maričić pa, da je prejel od njega denar, čeprav je vedel, da je isti iz državne blagajne. To veliko poneverbo je odkrila komisija bančnega ministrstva. Na današnji razpravi je bila predložena obtožnica, nato se je začelo z zasliševanjem Vranića.

† Jože Zurec

Davi je umrl v Kandiji pri Novem mestu okoro po vsem Slovenskem znani Stembur — Jože Zurec. Bolehal je že od pomladi sem in s svojo zdravo, krepko naravo in vedno vedro dušo kljuboval, dokler ni podlegel. Nešteta srca se bodo zganila ob tej žalostni novici, kajti ni moglo preštetih vseh onih, ki so se v dobrem polstoletju zatekli pod njegovo gostoljubno streho in iskali pri njegovi dobričini dobrega sveta ali pri njegovi mihi telesnega okrepčila: nikdar ni nikomur odrekel. Spomnili se ga bodo njegovi občani, ki je skrbel za nje — glavar največje slovenske občine — celo četrt stoletja, potožilo se bo za njim njegovim Podgorcem, ki niso nikdar iskali pri njem zastoj pomoči, naj je bilo to v privatni ali službeni potrebi. Pretresla bo žalostna vest revnodelenjske dijake, ki se jih je toliko nasitilo pri gostoljubni mizi njegovi in njegove blage gospe. Zdrhela bodo srca vsem onim možem vseh stanov, ki so se nešteto krat zbirali v njegovi gostilni, kjer ni bilo nikdar dolgočasno, nikdar naspotja, vedno je ogreval, vedril, zabaval in razveseljeval vse goste njegov neizčrpni humor, ki ga je poznala vsa Dolenska in še dober del ostale dežele. Krog njegove častljive glave se je razpredel venec dovtipov, doživljajev in dogodiljav, kakor se spletoje le prav redkokoli okrog kakšnega zemljana. Njegova gostilna, ki ima sloves najboljšje in najpopulárnejše in stoji že več kot poldrugo stoletje, je bila zatočišče vsega prometa onstranske pokrajine med Krko in Gorjanci, a še preko tja do Kulpe. Poznajo ga prav dobro tudi Hrvatje daleč tja do Karlovca.

Njegova prirojena in le v življenju skoro brez šole pridobljena inteligenca je privabila in mu približala inteligente tako, da so iskali njegove družbe prav vsi najodličnejši krogi Novega mesta in so imeli pri njem stalno bivališče; njegova ljudomila dobrohotnost, požrtvovalnost in skrb za obeli blagor pa je bila vzrok, da ga je ljudstvo vzljubilo in mu zaupalo ob blizu in daleč skoro vse javne zadeve. Bil je župan 25 let, predsednik okr. šol. sveta 18 let, načelnik cestnega odbora blizu 30 let in dež. poslanec SLS skoro 10 let in več let predsednik gostilničarske zadrage. Svojih mandatov pa ni imel samo po imenu, temveč delal je skoro vse sam, vedel je v občini za vse malenkostne zadeve najzadnje vasice, poznal skoro vse svoje občane po imenu in vedel menda vseh posebnosti njihove hišne številke. Vse to, ker je živel z dušo in telesom v delu za občo korist. Ljudje so hodili k njemu radi za vsako malenkost, saj so vedeli, kadarkoli se je s kom na »debeloc pošalil, takrat je tudi imel zanj polno pest in je baš zato porabil šalo, da je zakril dobroto. Skromno priznanje mu je izkazal red usmiljenih bratov v Kandiji, ki ga je izvolil za častnega člana, za nezimne njegove dobrote pa mu bo plačal Bog! Brez števila src pa mu bo ohranilo trajen hvaležen spomin.

Primorski Slovenci
v Južno Srbijo

Emigrantom iz Julijske Krajine, ki se želijo naseliti v Južno Srbijo!

Emigrantom iz Julijske Krajine, ki se želijo naseliti v Južni Srbiji.

»Savez agrarnih zajednic« v Skoplju nudi Primorcem, priseljenim v Jugoslavijo, priliko za naselitev v Južni Srbiji, zlasti v bližini Skoplja, v srezu negotinskem ob reki Vardaru in ob glavni železniški progi in cesti Belgrad-Solun.

V selu Bistrenici ob Vardaru leže lepa polja, brda, pašniki in nekaj prav mičnih, skoro novih pritičnih hiš, pripravnih za koloniste, ki bi se bavili z raznimi kmetijskimi panogami: vinogradništvom, sadjarstvom, vrtnarstvom, živinorejo, perutinarstvom in drugim. Zemlja je prvovrstna. Voda izvirna. Podnebje milo, z redkimi in izginjajočimi slučajmi malarije.

»Savez agrarnih zajednic« odstopa zemljišče proti takojšnjemu odplačilu ene petine kupne cene (ki je prav nizka), ostalo na amortizacijo v teku desetih let.

Za gori omenjeno kolonijo Bistrenica se je prijavilo že lepo število reflektantov; med drugimi se naseli tam tudi g. Ivan Stepančič (Tita), nekdanji župan v Renčah na Goriškem, ki se je že v vojnem času tako živo zavzemal za vojne begunce.

Poštene, delazmožne družine naj se takoj prijavijo z navedbo članov družine in drugih okolnosti, ki so važne, na naslov: »Informativni biro, Belgrad, Pasteurjeva (Miloša Pocerca) ulica 23a«, kjer dobe vse potrebne informacije in pojasnila.

Cerkveni tat prijel

Rimske toplice, 6. oktobra.

Pred par tedni je bila v tukajšnji romarski cerkvi »Marija lurd« ukradena iz tabernakelna monštranca. Ker stoji cerkev na samotnem griču, je imel tat res lahko delo. Nasilno je odprl vrata zakristije, nato tabernakelj, vzel monštranco, ter tabernakelj lepo zaprl, tako, da ni bilo tatvine niti opaziti. Rop je opazil šele gosp. župnik Bohak, ko je na Marijini praznik tam maševal. Med sv. mašo je tabernakelj odklenil, hotel z monštranco blagosloviti vernike, pa je našel tabernakelj prazen.

Še tisti dan je pa prišla vest, da so v Banjaluki prijeli nekega vojaka, kateri je prinesel prodajati monštranco zlatarju Sunčiču. Vojak je na policiji priznal tatvino, ter tudi povedal, da je monštranco ukradel v Rimskih toplicah, ko je bil tam doma na dopustu.

Te dni je prišla monštranca od banjaluškega sodišča v Celje, odkoder so vrnili monštranco lurdski cerkvi. Tat je pred prodajo monštranco popolnoma stolkel, tako da je sedaj monštranca mnogo izgubila na svoji vrednosti. Tat je dobil za svoje dejanje 1 leto zapora.

Ponesrečen kolezar

Kočevje, 5. okt.

V petek zvečer se je skoraj zgodila huda nesreča. Nekako po šestih je pripeljal nek voznik s praznim vozom iz gradu. Ko je zavil po cesti proti rudniku, mu je v tem hipu prišel nasproti mlad kolezar. Ko je zagledal voz pred seboj, se mu je hotel umakniti, a nesreča je hotela, da je z one strani, kamor je hotel zaviti, prišla neka ženska. V tem momentu fant ni več vedel, kje je. Zadel je ob konje, nato pa treščil v voz, ki ga je podrl na tla. Sreča je bila, da je voznik vozil počasno, sicer bi se lahko zgodila usodna neizgoda. Ves opraskan in krjav se je kolezar pobral iz cestnega prahu. Čuditi se moramo, da na tem mestu še ni bilo nobene težje nesreče; kajti cesta med gradom in nasprotno hišo je na tem mestu tako ozka, da pelje skozi komaj en voz; in ker se cepi cesta v ovinkih na desno in levo, res nihče ne more videti, ali kdo prihaja z nasprotne strani. Govorilo se je sicer že večkrat, da bo občina kupila to hišo, da cesto razširi, toda ostalo je pri starem.

Dve ljubljanski letali v viharju

Na poletu iz Maribora v Ljubljano

Ljubljana, 6. okt.

Z letalskega mitinga v Mariboru sta se v nedeljo popoldne okrog 16 zračali v Ljubljano letali ljubljanskega aerokluba »Naša krila«, letalo »Lojze« in letalo tipa Dietrich. S prvim se je vozil pilot Colnar in tajnik »Aerokluba« dr. St. Rape, z drugim pa pilot Vodišek in industrialec in predsednik Aerokluba R. Hribar. V okolici Celja sta letali zašli v hud vihar in nevihto. Letalo »Lojze«, ki je odletelo približno pol ure pred »Dietrichom« iz Maribora, se je hotelo izogniti nizkim oblakom nad Crnim grabnom in zavilo proti Zagrebu, da tako obleti nevarno nevihto. Vendar tudi proti jugu ni bilo nič boljše in zato je »Lojze« poletel nazaj proti Celju.

Medtem pa je drugo letalo odletelo že nad Crnim grabnom pri Trojanah proti Ljubljani. Oblaki so bili tako nizki, da je letalo moralo leteti tik nad vrhovi smrek. Ko je vetrovni sunek parkrat potisnil letalo malo nižje, so krila in podstavek s kolesi zadevala v vrhove dreves. Le malenkostno močnejši sunek bi bil zadoščal, pa bi se letalo tako močno zadelo v dreve, da bi strmoglavilo. Sreča in hladnokrvnost ter sigurnost pilota Vodiška pa je rešila letalo in potnika. Ko je letalo končno preletelo Crni graben, je bilo najhujše končano. V daljavi se je že svetilkala Ljubljana. Pilota pa je čakala še težka naloga. Pristanek v skoraj popolni

temi na letališču. S srečno roko je spjel pilot letalo mimo telefonskih žic in drogov, ki obdajajo letališče in srečno pristal v bližini hangarja brez vsake nesreče ob četrta na 7 zvečer.

Medtem pa je »Lojze« pristal v Celju v prav interesantnih okoliščinah. Vihar je namreč tako narasel, da je letalo rabilo za kratko progo proti vrtu 10 minut, z vetrom pa le poldrugo minuto. Ko se je pa spuščalo k tlom, je brez motorja doseglo hitrost nad 150 km. Iz tega sledi, da je moral vihar imeti hitrost okrog 100 km ali še več na uro. »Lojze« je pristal na travniku med topoli. Pilot Colnar ga je srečno in pogumno vodil mimo visokih topolov. Ko pa je pristalo, je pa prav hitro obstalo. Silni nasprotni veter in mehki teren sta ustavila letalo tako hitro. Izborna konstrukcija »Lojze« dokazuje dejstvo, da se pri pristanku ni prekopicnil, in da je srečno zdržal vse preobremenitve v viharju.

Kakor hitro sta bila zopet na tleh, sta potnika v naluvi v manj kot 10 minutah demontirala letalo s pomanjkljivim orodjem. Na pomoč poklicani avto pa je zavlekel letalo v garažo. Pilota pa sta šla na krvavice in kozarček vina, ki sta ga pošteno zaslužila. Čestitamo Aeroklubu na srečno uspehi nevarni vožnji, zlasti obema pilotoma, ki sta s svojo duha prisotnostjo rešila letali, konstrukterju ing. Bloudeku pa, da je njegov »Lojze« tako lepo pristal prvi krst v viharju.

Največje letalo sveta v Belgradu

Nemško Junkersovo letalo na poletu po Evropi

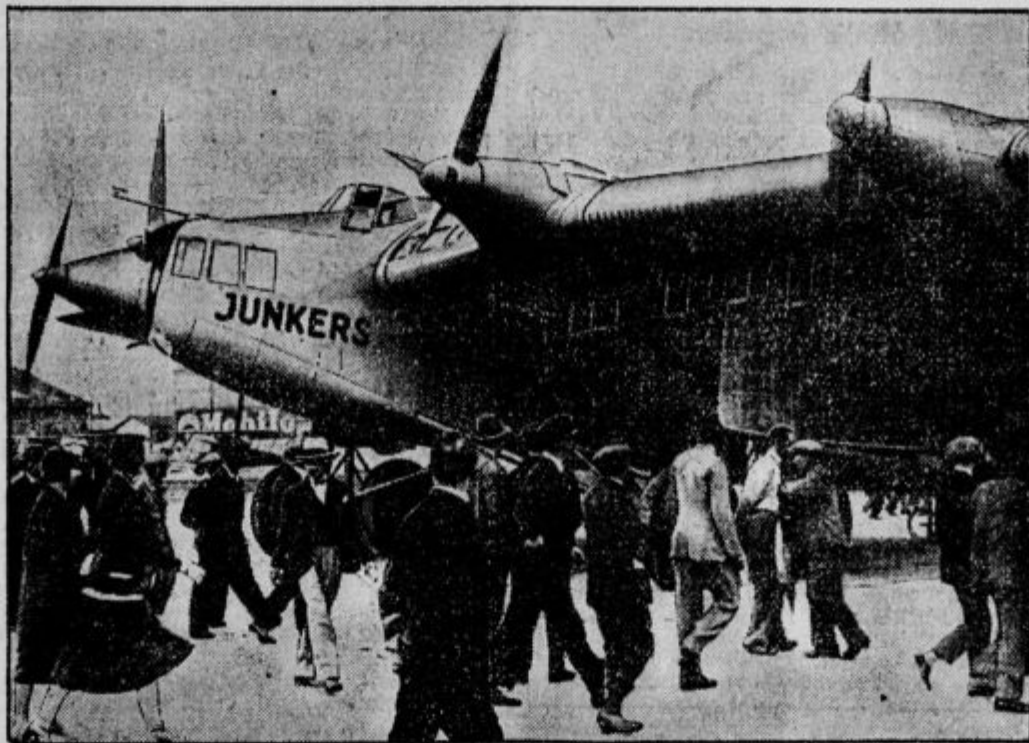
Belgrad, 6. oktobra.

Ze na vse zgodaj so se večeraj popoldne zgrinjale množice Belgradčanov na aerodrom, kjer je svet nato v radovednosti in v nestrpnem pričakovanju strmel v zrak, gledal, čakal in mislil le na velikega zračnega ptiča, ki ima preleteti čez Donavo sem. Ob desetih popoldne so bile na aerodromu zbrane množice, kot jih še ni bilo videti zlepa v Belgradu. Ljudje so se za hip oddahnili, ko je prišla brzojavka: »D 2000 ob 10 in 20 minut smer Belgrad.«

S tem je bilo povedano, jasno, da Junkersovo

moštva Junkersovega letala, tega največjega ptiča in zmagovalca zračnih višav. Razen mehanikov, ki so bili oblečeni v svoja delavna oblačila, so bili vsi potniki oblečeni v navadne obleke, kot da so izšli iz kavarne in ne iz letala, v katerem so v 24 urah preleteli 5 držav.

Na aerodromu je bil prisoten nemški poslanik iz Belgrada z vsem osebjem poslanstva, dalje avstrijski poslanik, predstavniki naših vojaških oblasti, med katerimi so se takoj po pristanku izmenjali pozdravi in so bile izrečene prisrčne čestitke na srečnem poletu in pristanku.

letalo pred popoldnem ne bo pristalo na aerodromu. Veliko je bilo razočaranih, več ko polovico se jih je vrnilo v mesto, da pridejo pozneje spet in s še večjo radovednostjo in še hujšim pričakovanjem.

V tem je prišla druga brzojavka, ki je spet napolnila srca Belgradčanov z nekim svetlim veseljem: »Pri poletu čez državne meje pošilja moštvo zrakoplova G 38 pozdrav jugoslovanskemu zračnemu brodogovju in želi dober pristanek.«

Opoldne se je naposled nad aerodromom pojavilo sumljivo ropotanje in šum: ljudje so vedeli: največji nemški zrakoplov D 2000 je tu! In res: Junkersovo letalo se je v elegantnem letu spustilo nad Belgrad in ga obkrožilo, nato pa se spustilo na varna tla aerodroma, lepo, gladko, brez pretrese. Orožniki in vojški so komaj vzdržali red, zakaj ljudje so hoteli na vsak način vdreti naravnost do letala, da ga vidijo od blizu, da sedijo vanj in se dvignejo z njim v zrak, nad Belgrad. In res se je množica posrečilo, da je čisto raztrgala obroč orožnikov in vojakov, namah so se ljudje dremali prav ob propelerjih letala, strmeli, gledali, vpili od navdušenja. Vzklikanje se je spremenilo v pravi orkan, ko so se nato odprla vrata na levem boku letala in so začeli drug za drugim izstopati člani

Nato so bili v aparat letala povabljeni člani nemškega poslanstva ter nekateri naši višji častniki, ki so potem odleteli z letalom na mal sprehod okrog Belgrada po zraku seveda. Medtem pa je v. Fischer sprejel častnike in jim začel z največjo prijaznostjo razlagati podatke o letalu:

Avionu je ime G 38 ter ima številko D 2000. Letalo je največje na svetu ter je prvič letelo pred desetimi meseci polnih 10 ur brez prestanka. Drugi let je bil v Pariz, kjer se je letalo zadržalo en teden; francoski piloti, ki so ob tej priliki poleteli z letalom v zrak nad Parizom, so dobili najboljši vtis. Leteli smo potem še v Holandijo, zdaj pa letimo iz Nemčije okrog po Evropi. Včeraj, torej v soboto, smo bili v Pragi in na Dunaju, pozno zvečer v Budimpešti. Povsod nas navdušeno in v množicah sprejemajo. Na Dunaju smo se dvignili v zrak tudi z gospodom dr. Seiplom, ki je obžaloval, da ne more z nami leteti vsa pot. — Naš D 2000 nima nobenega konkurenta. Ima štiri stroje po 2000 konjskih sil. Letalo ima izredno kratek start, varen let. Hitrost znaša 170 do 180 kilometrov na uro.

Iz Belgrada nadaljujemo polet v Bukarešto, dalje v Carigrad, potem v Atene, v Rim, Madrid ter čez Francijo nazaj v Nemčijo.

Fašistični učitelj
na Vipavskem umorjen

V nedeljo zvečer je bil umorjen italijanski učitelj fašisti Sottorantia v Vrhpolju pri Vipavi.

Zvečer ob 8 se je vračal domov v šolo, kjer je stanoval s svojo družino. Ko je stopil na vežni prag, da bi odprl vrata, je počilo več strelcev, ki so ga smrtno zadeli. Zadel je bil v srce, ter je takoj izdihnil.

Ko se je v Gorici raznesla vest o tem umoru, so fašisti iz maševanja napadli tiskarno in uredništvo slovenskega katoliškega »Novega lista« v Gorici, ki je bil edini slovenski list na Primorskem. Razbili so vse ter so hoteli zažgati tudi poslopje, kar pa so karabinjerji preprečili. V smrtni nevarnosti so bile tudi osebe, ki list izdajajo. Nekaj tolp je udrl v njihova stanovanja, toda policijska straža jih je ščitila.

V zvezi z umorom je bilo na Vipavskem prijeto več oseb.

Nežno kožo Vašega miljenčka

najbolje negujete in ščitite. Če uporabljate za dnevno kopanje edino lahko milo za otroke Paracelsus. To milo plava na vodi, a je narejeno iz najboljšega materiala, ter je povsem nevtravno (blago). Zahtevajte v lekarnah, drogerijah in parfumerijah le milo Paracelsus in odklanjajte druge produkte.

Planinski zbor

Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva sklicuje redno skupščino na nedeljo, dne 26. oktobra 1930 v prostorih Celjskega doma v Celju.

Dnevni red:

1. Od 8 do 10 predstanelek. Legitimacije delegatov in ugotovitev pooblastil; razporeditev zapisnika o zadnji skupščini.
 2. Ob 10 otvoritev.
 3. Poročila delegatov o delovanju in imovinskem stanju Osrednjega društva in podružnic v preteklem letu in o delovanju odsekov ter njih prevoja v smislu § 38 a pravil.
 4. Določitev idejnih smernic, ki se da o celokupnemu društvu za sporedno in uspešno delovanje.
 5. Določitev višine članarine in višine prispevkov za upravo, ki naj jih podružnice plačujejo Osrednjemu odboru.
 6. Volitev nadzornika po § 41. pravil (volijo delegatje podružnic).
 7. Volitev 5 poverjenikov in 3 nadomestnih poverjenikov društva, ki so pošljejo za leto 1930 v širši Osrednji odbor (volijo delegatje podružnic).
 8. Sklepanje o prijavljenih predlogih.
 9. Sklepanje (informativne opozoritve).
- Morebitni predlogi, ki jih hočejo podružnice na skupščini staviti, se morajo Osrednjemu odboru oismeno oredložiti do 15. oktobra t. l.

Kip Kristusa Kralja iz kraškega marmorja, visok 240 cm, delo akad. slikarja in kiparja Franceta Kralja, ki je bil te dni vzidan na pročelje cerkve na Jesenicah.

Cenena dobra knjiga —
vsakogar zaklad

Med založbami, ki so na delu, da zagotove našemu ljudstvu lepo zakladnico knjig, je storila Jugoslovanska knjigarna gotovo najpomembnejši korak. Po njenem načrtu bo vsem tistim, ki si sami žele dobre in primerne knjige, in vsem tistim, ki žele dobro in primerno knjigo razširjati med ljudstvom, ponujeno tako glede izbire knjig kakor tudi glede nabavnih možnosti le najboljše in najugodnejše.

Zamisljena je založniška akcija Jugoslovanske knjigarne tako, da ubije dve muhi na en mah: to se pravi da namerava izdajati založba počeni z decembrom t. l. knjige vseh vrst, da si vsakdo svojemu stanu in svojemu zanimanju primerne zbirke lahko naroči, pa tudi po več zbirki, po svoji potrebi in svobodni izbiri nabavi. Hkrati hoče nuditi svojim odjemalcem tudi najugodnejše nabavne pogoje s tem, da je uvedla mesečno plačevanje, to je mesečno naročnino na knjige, in do skrajnosti nizke cene. Vpoštevajoč dejstvo, da bodo knjige lepo opremljene in tako glede tiska, papirja in vezave na višku sodobnih pridobitev, imele — kakor se jim priliči — trajno vrednost, bodo tako poceni, kakor izdaleka ne enake knjige v Nemčiji Angliji Franciji in Italiji.

V dobrem slovenskem prevodu bodo veljale knjige povprečno polovico ali celo dve tretjini manj kakor recimo, prevodi istih knjig v nemškem jeziku. Pri tem bo oprema izdanj najmanj tako skrbna in lepa, kakor nemških. Povrh pa pride še ugodnost mesečnega plačevanja, ki je preračunano tako, da si more zares vsakdo nabaviti knjige, ne da bi bili njegovi mesečni izdatki kdovekaj občutno obremenjeni.

Načrt obsega pet raznih zbirk knjig, katerih vsaka je naročljiva le kot celota in je vsaka spet namenjena gotovemu krogu čitateljev.

O posameznih zbirkah spregovorimo v prihodnjih dneh podrobneje. Za danes navajamo le naslove in nabavne pogoje posameznih zbirk:

Leposlovna knjižnica (4—6 knjig letno, skupno ca. 1500 strani) 15 Din v platno, oz. 12.50 Din kartonirano.

Ljudska knjižnica (6 knjig letno, skupno ca. 1800 strani) 12 v platno.

Zbirka domačih pisateljev (4 knjige letno, skupno ca. 1100 strani) 10 Din v platno.

Zbirka mladinskih spisov (4 knjige letno, skupno ca. 800 strani) 8 Din vezano.

Zbirka poljudno znanstvenih in gospodarskih spisov (3 knjige letno, skupno ca. 900 strani) 10 Din v platno.

Dom in svet, znana kulturna revija, je naročljiva za naročnike posameznih zbirk proti mesečnemu plačevanju po 8 Din.

Kdor se zanima za te zbirke, naj takoj piše Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, kjer dobi tudi brezplačen prospekt. — Za lavantinsko škofijo je prevzela razpečevanje teh zbirk Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, na kar opozarjamo štajarske interese.

Z nožem

Krško, 5. oktobra.

Pred par dnevi so v krško bolnišnico pripeljali Dornika Franca iz Cerkelj pri Krki. Dornik se je v mraku vračal domov ter spoloma naletel na nekega ponočnjaka, ki ga je ustavil z besedami: »Ti si tisti, ki si mi pred par dnevi pomeiril moj hrbet.« Seveda nedolžni Dornik, nič slabega slu-teč, je odgovoril, da o tem ničesar ne ve. Na te besede je mesto odgovora dobil močan sunek z nožem, ki mu je prerazlaval glavno žilo na nadlehtju leve roke. Miroljubni in težko ranjeni Dornik se ima zahvaliti le hitri in dobri pomoči, da ni v par minutah izkervavel in umrl.

Otrok v plamenih

V zagrebškem predmestju bi bil skoraj živ zgorel mali šletni deček Zlatko Černe. Otrok je nekako prišel do bencina, ga razlil, naposled ga ga je hotel zažgati. Mati se je tisti čas mudila v sosesčini ter je šele na obupno klicanje otroka prihitela na pomoč. Otrok je bil ves oblit z bencinom in mu je zato gorela vsa obleka. Dečka so vsega opečenega prepeljali v bolnišnico, kjer pa je drugi dan po groznih mukah izdihnil.

Kaj pravite?

V težkih bojih, ki smo jih Slovenci bojevali od 1. 1848. dalje za svojo politično in narodno enakopravnost, je tvorilo jezikovno vprašanje vedno nekako osrčno praznino. Nasprotniki so odklanjali slovensko uradovanje vedno z izgovori, da je naš jezik za to še premalo razvit itd. Glede na to so tudi naši najodličnejši možje več kot pol stoletja posvetili svojo glavno skrb negi in izpopolnjevanju jezika. Uspeh teh prizadevanj je bil, da nima danes noben slovenski narod tako izčiščenega jezika, kot ravno mi Slovenci.

Vse pa kaže, da drčimo v zadnjih letih zopet z vso paro navedel. Ravno tisti »krogci« in tisti posamezniki, ki so pošli ves nacionalizem s korcem in ki mečejo okrog in okrog sebe sumničnjava o premajhni nacionalni zavedenosti drugih, se namreč zadnja leta na vso moč trudijo, da bi izrinili iz našega jezika čim največ lepih slovenskih besed ter jih nadomestili s tujimi spakodankami. Dočim so začeli Nemci dosledno trebiti že davno ustaljene termine, kakor telefon, auto itd., se pa naši igralci in kritiki začnejo dosledno spakovati s »leptom« (za gledališče), skladatelji in poročevalci nam vtiljujejo svoje »muzike« (za glasbo).

Šliho je tudi z našimi uradi in uradniki. Pošlen slovenski ravnatelj je tem gospodom premalo, lemeč se spakujejo s svojimi »direktorstvom«; nihče neče biti več vodja oddelka, ampak stremi vsak za častjo »šefa«, misleč, da bo prišel na ta način lažje do kakšnega »ordena« bogosigevci katere »klase«. Skrajni čas bi zato že bil, da primemo take gospode, po različnih »direkcijah« prav pošleno za njihova protinacionalna ušesa, pa tudi če je med njimi še toliko »inspektorjev«. Tudi iz našega časopisja mora tuja navlaka in smešno-zoprno spakovanje ven.

Pretep pri mrtvaškem odru

Mirna, 5. oktobra.

Da se nekateri fantje radi tepejo in kažejo s tem svojo »srčno kulturo«, tudi izven domače vasi, je znano. Vendar pa, da bi se stekli pri mrtvi in uprizorili pravega boja, kakor so ga nocoj, tega nihče ne pomeni.

V soboto je umrl Janez Brinovec, katerega je prišlo kropit poleg domačih fantov tudi precej fantov iz sosednih vasi. Proti polnoči se je vnel med njimi prepri, ki se je kmalu spremenil v velik boj, pri katerem je sodelovalo nad 30 fantov, oboroženih z raznim orodjem, vilami, motikami, vagami, koli itd., kar je pač komu preje prišlo pod roko.

Ubit sicer ni bil nihče, koliko jih je pa kdo dobil — in teh je bilo precej — tega pa menda ne bodo povedali. Vzrok prepria in pretepa je v pijači.

Žena požigalka

Ze po naravi je ženska bolj mirna; hudo mora biti in le izjema, če postane žena zločinka. Ženske požigalka je po se celo redke.

Pred zagrebškim sodiščem je stala te dni Kati Lučan, ki je zažgala sosedu skedenj. Kati je po smrti moža ostala sama s šesterimi otroci; sorodniki ji niso stali ob strani, pač pa ji nagajali povsod, kjer so mogli, ter se celo tožili z njo. Kati se je zopet poročila in neki dan je šla z možem v gozd sekati drevje. Tam ji je spet začel nagajati in jo dražiti sosed, češ, da so drevja njegova in ne njena. Nastal je prepri, v katerem je Kati kar zmanjkalo; hip nato se je že slišal klic: Gori!

Kati je namreč stekla in v hipni razburjenosti zažgala skedenj. Sovraštvo pa niti zdaj ni pojevalo. Na sodniji, kjer se je proti Kati vršila razprava, je bil sosed vprašan, če Kati odpusti, toda sosed ni maral ničesar slišati o tem; trdovratno je zahteval, naj mu Kati plača visoko odškodnino za skedenj, večjo, kot jo je izdal on sam za nov skedenj. Kati je bila obsojena na 6 mesecev zapora, toda pogojna na 5 let.

Počastitev žrtv v Pašmanskem zalivu

V soboto je skozi Pašmanski zaliv, kjer se je zgodila znana katastrofa naše ladje »Karadordac« z italijanskim parnikom, plul naš parnik »Kumanovo«, na katerem so se vozili zvečine češki in poljski zdravniki, ki zborujejo na kongresu v Splitu. Kjer se je zgodila nesreča, je parnik »Kumanovo« na zahtevo polnikov obstal, vsi potniki, pa tudi mornarji in njih častniki so sneli čepice, v tem pa sta dva izmed zdravnikov vrgla v morje lep venec s steklenico, v kateri je bilo pismo. Potem so vsi prisotni trikrat vzklikali »Slava!«, na kar je parobrod nadaljeval vožnjo proti Šibeniku.

Likovič Joža:

Hudičev brat

(Rakiška zgodba.)

I.

Poletno solnce pari rakiške mahove. Beli oblaki se kremžijo za Vinjani vrhom, nad Krimom se goste hudournne pajčevine. Gore postajajo temne, drevje se stiska pred hudo uro. Škrjanec se je vrgel v leščevje in neprestano toži: Gorim, gorim... Prililkavo hrastovje se sveli v jarki blešboji; moreča pripeka tišči kmetice sredi razora, da ne vidijo ne srpa, ne zdravega klasa, ne bodečega osata. Rože so zaprle prazne čaše, Jezuškovce srajčke se suše in odpadajo. Mrtvaška tišina je razlila vsepovsod, v pripeki vse odмира, se skale z rdečimi žilami se kuhajo in drobe. Onostran doline je čuti enakomerni, železni pik, pik, pok... Zogarjev fant krampom raztrlo cesto, leno razgreba kamenite kupe ter kolne malomarne rovtarske vozilke in nagajive Faškarje, ki razdirajo gladko cesto s težkimi špirovi in gozdniimi koli...

Daleč za Krimom je votlo zabobnelo. Svinčeno sivi skladi se vlečejo izza gore, grmade oblakov se valijo proti zlatemu solnčnemu vozu, da ga zdrobe. Nebesa se zapirajo s hudournnimi meglami, ognjena veriga se je potegnila preko sv. Vida... Loza je postala gluha, srčeč veter je zvil tanko brezjo, prestrašena ptica je začivkala v praznem steklu: O joj, o joj...

Gruntarski Janez se peha z živino v zagaini rebri. Nikamor ne more z vozom senna, konje je prevzela trmoglava besnost. Ako jih priženeta kletev in bič za korak naprej, pa takoj vržejo voz v zagato nazaj. Kakor da je nevidna, zlobna roka zagrnila pot... Janez se obupno ozira. Nad Peklom že hrume vihar, ognjene pare se motajo nad borovničkim kotlom. Zugažuje bobnenje se neizprosno bliža. Janez pregleduje zavore, Rumena, sočna mirva sladkobno diši; voz je tako lepo naložen in zadelan, da bi kar plaval z njim po cesti ter radostno ukal... V Krimu vnovič butne grom, bobneč odmev se užene šele nekje za Šrobotnikom. Konji pa ne znajo domov. Kaj bo?

60 odstotkov delavk jetičnih

V kočevskih tekstilnih tovarnah

Kočevje, 4. oktobra.

Pri nas je v obeh tekstilnih tovarnah zaposlenih zelo mnogo deklet. Precej med njimi jih je iz mesta in rudnika, da tako pomagajo staršem, a še več jih je iz bližnjih in daljnjih vasi. Celo iz onih krajev prihajajo, ki so od mesta več kot dve uri. In zdaj pomislimo, kako težavno je hoditi po teh slabih, razdrapanih cestah ob dežju in po zimi v snegu. Saj to je prenaporno še za moške.

Ze vse izmučene pridejo v tovarno, kjer delajo neprenehoma osem ur v tistem slabem in zadušljivem zraku, ki mora uničiti najmočnejšega hrusta. Prostori v stari tekstilni so premalo svetli

in zračni. V novi tovarni je v tem oziru mnogo bolje, ker so okna zelo velika in jih je mnogo. V prvi tovarni pa je res stanje zelo slabo.

Ko človek prvič stopi v prostore, ga kar obhajajo slabosti. In ko opazuje ta izžeta blodolčna dekleta, mora vsakogar objeti groza. In ne brez vzroka.

Zdravstveno stanje je skoraj neverjetno. Protituberkulozna liga je namreč ugotovila, da je okrog 60% deklet jetičnih. Kaj pomeni to visoko število, je jasno. Ali bodo ta bitja sposobna za svoj materialni poklic? In kakšen bo njihov zarod? Odgovornost je zelo zelo velika.

Koledar

Torek, 8. oktobra: Justina, devica.

Osebnosti

== G. Josip Pollak se je vrnil danes iz Newyorka v Tržič in nastopi službo kurata v umobolnici ob koncu tega meseca.

== Himen. G. župnik Fr. Finžgar je poročil danes v trnovski cerkvi gospodično Vero Natek iz Celja s tamošnjim avskulantom G. Vladom Krautem, sinom bivšega kamniškega župana in odvotnika dr. Alojzija Krauta. Mladoporočencema obilo sreče!

== Izpit je napravil za čin rezervnega inženjerskega podporočnika podnadnik-dijak Milan Gjud.

Novi grobovi

† Umrla je v Ponikvah pri Trebnjem dne 3. oktobra t. l. gospa Rozalija Anžiček, mati g-spoda žel. uradnika Ante Anžička v Logatcu in gospe Ludvigerjeve iz Litije. Pogreb je bil v nedeljo 6. t. m. ob 3. popoldne na pokopališču pri Sv. Marijeti. Naše sožalje.

† V ženski bolnišnici v Ljubljani je umrla v ponedeljek ob pol 2 popoldne gospa Marija Dimic, roj. Berdajs, trafikantinja na Marjinem trgu. Zapušta tri otroke. Rajnica je bila vojna vdova po strojem stavcu Dimicu, ki je umrl 1. 1919, ko se je vrnil iz ujetništva. Pogreb bo v sredo ob 4 popoldne iz mrtvašnice deželne bolnišnice. Preostalih naše sožalje!

N, v m. p.!

Mala kronika

★ Odkritje Puncerjevega spomenika v Braslavcih. Slovesno odkritje nagrobnega spomenika Srečku Puncerju, junaku padlemu na koroški fronti, bo mesto 12. oktobra v nedeljo 19. oktobra t. l. ob 15 na braslovškem pokopališču.

★ V Ameriki ponesrečeni Slovenec. V Milwaukee, Wis., se je ponesrečil pri delu rojak Franc Trogar, star 49 let. Pokojni je bil zaposlen kot premikar pri Milwaukee Solway Co. Pri premikanju vozov je po nesreči prišel z eno nogo med tračnice. V istem času je pridrvel drugi voz, ki mu je odrezal nogo nad kolenom. Rajnik zapušta ženo, dva sinova in štiri hčere. V Milwaukee ima tudi sestro Elizabeto Strucelj, dva brata, Martina in Valentina, v starem kraju pa mater in dva brata. V Ameriki je bival 29 let.

★ Jesenski pozdravček nam je poslala Dragica Kučič iz Logatca: Sopek lepih rdečih ter zrelih jagod.

★ Avtobusna zveza Zagreba z Bizelskim. Kot poročajo časopisi, je začelo neko zagrebško podjetje z avtobusno vožnjo na progi Zagreb — Brežice — Bizelsko — Sv. Peter — Podčetrtek. Iz Zagreba bo avtobus odhajal ob 4 popoldne čez Brežice v Bizelsko in do Podčetrčka, nazaj pa bo avtobus vozil iz Podčetrčka ob 5.30 zjutraj.

★ Ciganska republika. Blizu Koprivnice prebiva večje število cigánov, ki so se tamkaj naselili

Največjo izbiro

kuhinjske posode aluminijaste ter emajlirane od najceneje do najdražje in sicer sive, ružjave, modre I. t. d. nudi edino le trgovka z železino

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana

Sv. Petra cesta 35

že pred 40 leti. So mirni, ne potujejo iz kraja v kraj, kot večina cigánov, imajo čez 20 hiš v kraju, štejejo pa čez 120 duš.

★ Prvi sneg v Bosni. Prejšnji petek je padel po vrhovih Bjelašnice, ne daleč od Sarajeva, prvi letošnji sneg, radi česar je tudi v Sarajevu postalo zelo hladno.

★ Strašen primer nemarnosti. V bolnišnici v Banjaluki je prišel kmet Milar Marjanovič iz tamkajšnje okolice in prosil, da mu pomagajo, ker ga boli desno uho. Bolničar mu je najprej hotel izprati uho s čisto vodo. Ko je v ta namen pripravil posebno sesalčico, je pa ugotovil skrajno neverjetno, pa vendar resnično stvar: v ušesu kmeta Marjanoviča je odkril celo gnezdo stene in kup njih jajčec. Zdjaj si pa lahko predstavljamo, kako je šele v hiši kmeta preskrbljeno s stenami, če so si upale in mogle napraviti gnezdo celo v ušesu hišnega gospodarja.

★ Kje so pokopani? Vsak dan iščejo ljudje na obeh ljubljanskih pokopališčih grobove znanih osebnosti iz naše narodne in kulturne zgodovine. Nujno potreben je bil torej priročen seznam važnejših grobov z načrti, po katerih je možno grobove najti brez dolgega iskanja. Ne le tej praktični svrhi odgovarja knjižica prof. Marka Bajuka: *Vodnik po ljubljanskih pokopališčih*, marveč nudi najpotrebnejše, kritično sestavljene podatke o posameznih zaslužnih ljudeh, točne oznake njih delovanja itd. Ker je Vodnik letoš izšel, nevalja grobove znamenitih osebnosti prav do zadnjega časa. Poleg podatkov ima tudi načrta obeh pokopališč, kakor tudi alfabetični imenik vseh omenjenih osebnosti. Zares praktično, tako za šolsko mladino kakor za vsakega človeka, ki se zanima za grobove velikih naših mož, prepotrebno delce je izšla *Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani in celja* te 8 dinarjev.

★ Kolo ti je bilo ukraden. Kam se boš obrnil? Kupi srečko Doma služkinj in 1. decembra boš za 5 Din imel novo!

★ O priliki efektne loterije Doma služkinj je poklonila trgovina B. Motob, Vodnikov trg, zavešču za služkinje za 500 Din najljepše žgane kave. Socialno čutečemu trgovcu izrekamo najtoplejšo zahvalo in njegovo trgovino vsem gospodinjam in služkinjam, ki žele kuhati dobro kavo, toplo priporočamo.

★ Vošene oltarne sveče vseh vrst, zvčke, svečke za božična drevca, nagrobne lučice, sveče za hišno rabo, kadilo itd. priporočila svečarna »Pax«, Ljubljana, Celovška cesta 14.

Šoštanj

Zahvala Obrtnemu društvu. Za pozdravno brzojavko, ki jo je poslalo Obrtno društvo iz svojega zborovanja g. ministru za trg, in industrijo, je društvo prejelo zahvalo.

Oder. Prosvetno društvo uprizori v nedeljo 12. oktobra v Slom. domu, Medvedovo štiridejansko »Stari in mladi«. Pričetek ob 8. Iskreno vabljeni! — V sredini novembra nam bodo dali diletantje P. D. staro, priljubljeno Raupachovo »Mlinar in njegova hči«.

Proslave desetletnice koroškega plebiacita, ki je bila določena na 11. in 12. oktober, ne bo. Tako sporočamo na željo prirediteljev.

Knjižnica dobrih romanov. Hrvaško društvo sv. Jeronima izdaja že nekaj let pod zgorajim naslovom zbirko izvirnih in prevedenih povesti in romanov, ki jih vzame s pridom in užitkom v roke tako izobraženec, kakor tudi preprosti bravec. Dosele je izšlo že 41 zvezkov, med katerimi bi bilo omeniti zlasti prevode najbolj znanih Sienkievichevih romanov in pa serijo Deželičevih romanov, zajetih iz domače hrvaške zgodovine. V zadnjem času sta izšla njegov »Prokleti grad«

(t. j. Medvedgrad pri Zagrebu), ki nam nazorno slika politične in družabne prilike na Hrvaškem v 15. stoletju ter »Majka velikega kralja« (t. j. Petra Krešimira), zajet iz ene najslavnejših dob hrvaške zgodovine. Kakor že vsi prejšnji Deželičevi romani, sta pisana tudi ta dva jako napeto in zanimivo ter nas nazorno seznanita z važnimi razdobji hrvaške zgodovine. Obzrlujemo le, da se tudi naši pisatelji nečijejo in nečijejo lotiti beletristične obdelave naše domače slovenske zgodovine. V tem pogledu nas Hrvatje daleč prekašajo in nedvomno je zapisati to v dobro hrvaškim pisateljem, dočim so ravno v tem pogledu naši pisatelji še veliki dolžniki svojemu narodu. Razen navedenih del bi bilo izmed zadnjih izdanih navedene serije omeniti in toplo priporočati J. S. Baarev roman »Za kravico«. Vse knjige imajo jako prikupno zunanost in so tudi jako poceni.

Gorice, to priljubljeno zatočišče šoštanjsčanov, se oddeva v jesen. Kljub temu pa še ne samujejo. Zlasti kadar obišče zemljo lep solnčen dan, zopet privabijo svoje častilce. Je res: Gorice so prikupljive, vabljive... Kadar lega na trdnjo Saleški dolino mrak, ko umira jeklena pesem tovarniških strojev in ko za svetloantonskim grčem zakrvari nebo, je na Goricah res lepo, duša se napaja z mirom. V zadnjem času privabljajo ljudi na Gorice moderno opremljen vodovodni rezervar, ki je že dogotovljen. Seveda ta stvar tehnične moti idilo Goric, vendar, če gremo dalje, smo zopet v zavetju dreves, v kraljestvu Goric, ki so res — edinstveni!

Slovenjgradec

Razdelitev zemljišča. V Legnu je imel grof Thurn-Douglas iz Ravn pri Guštanju grajsčino, ki jo je prevrnila prišla pod agrarno reformo. Nekako meseca marca t. l. pa je posestvo razprodal interesantom, ki so se zanimali za to zemljišče. Prodaja se je vršila zelo po ceni in so prišli do cenene zemlje prejšnji zakupniki in mali posestniki, največ iz Legna samega, nekaj pa tudi iz okoliških občin. En kvadratni meter se je računal po 0.50 do 2 Din. V celotek pa se je končno zadeva uredila in se je zemljišče izročilo sedanjim novim lastnikom, od katerih se bo z novim letom začel pobirati davek. Prebivalstvo je prav zadovoljno.

Poneverba. Trdka Mirko Steiner sinovi je prišla te dni na sled, da ji je nekdo poneveril večjo vsoto denarja. Prizadelega so aretirali in izročili v tukajšnje zapore, kjer je pri preiskavi baje vse priznal.

Odgon živine. Te dni se je vršil odgon živine iz okr. pašnika na Graški gori. Na pašni je bilo vse polje 37 glav živine iz šoštanjskega, največ pa iz slovenjgraškega sodnega okraja. Lastniki živine so s pašo zelo zadovoljni, ker je živina na teži mnogo pridobila. Od glave so plačali 3.75 Din pašnine za 1 kg pridobljene teže. Od živine, ki pa pri teži ni pridobila, pa je bilo plačati 150 Din za komad.

Iz Urške gore. Planinski dom na Urški gori je bil preteklo nedeljo zaprt. 20. in 21. t. m. to je na dan sv. Uršule, je planinski dom oskrbovan ter bodo na razpolago vsakovrstna okrepčila.

Iz cestnega odhoda. Te dni se je izvršila kolavdacija naslednjih del, ki jih je izvršil okr. cestni odbor: pri km 4 obč. ceste Podgorje-Suhidol nove betonske škarpe v dolžini 51 m. Nov most čez Suhidolnice pri km 2. Ta dela so stala 22.000 Din. Na banovinski cesti II. vrste v obč. Smilavci se je ob potoku napravila 30 m dolga lesena škarpa, ki stane 3500 Din. Na banovinski cesti I. reda v Dolici se je napravil 5 m dolg betonski most za ceno 6000 Din. Ta dela je izvršil okr. cestni odbor v lastni režiji, deloma pa gradbeno podjetje Kalinčič iz Celja. Te dni so se tudi pričela popravilna dela na regulacijskih delih potoka Misljina pri Bukovski vasi v St. Janžu p. Dr. Zelo potrebno bi tudi bilo, da bi se reguliral potok Misljina v območju obč. Šmarter, ker dela tukaj voda neprecenljivo škodo raznim posestnikom, ker že več let trga in odnaša rodovitno zemljo.

Prihod dušnega pastirja. Župnija Sv. Jošt pri Kozjaku je dobila pred kratkim novega župnega upravitelja v osebi g. Carpfa, ki je prišel iz St. Danijela nad Prevaljami. Župljanji so radi tega zelo zadovoljni, ker že nad tri leta niso imeli svojega župnika.

— PECE —

odstrani tako in brez sledu »Creme Orizol« Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah Zaloza »Cosmochemia« Zagreb. Smičklasova 23. Telefon 49-29

grozi rakiški kmet in gre z roko preko razgajenih prsi.

»Kar pobratava se, da se bova prijateljsko ločila. Pomorem ti še kedajle zavija neznanec kalne oči.

Njegov obraz postaja zopet svetel in sladek. Konji nestrpno hrzajo, veter je prinesel s hladnih poljan meden vonj, zvon je umolknil, plašen ptič se je spustil proti vasi. Zlat žarek se krnde izza oblakov.

Kmet premišlja in prebledel. Zavesi ga zapuška, da otročje jelca:

»Prosim... prosim... z menoj... doma vam stisnem desetak...«

»Ni doma... ha, ha... se krohoče strašni divjak.

»Kar tukaj udariva, brate! Kakor si me klical... Poslej sem gospodar tvoje duše, po smrti zapade meni v plačilo... Ha, ha, ha... Jaz sem hudič, ki si ga klical. Čuvaj se!«

Glusč grom se enkrat pretrese zrak in zemljo. Rogati spak se zvije in prekopicne. Oči se mu vnamejo, ostudno se zareži in bruhne žveplo. Ognjeni puh omami kmeta. Izza grmicevja se zapodi za hudičem rogata čreda, žareča kopita se krešejo v dimastih vrtincih, ognjene brazde valovijo po ozračju. Zmagoslaven kroh potni dolino.

Ped noč se privleče Janez domov, bled in žalosten. Strašno praznino čuti v notranjosti, kakor da ga je črna roka oropala srca in sreče. Kako je hodil in vozil, ni vedel. Konji so si sami izbirali pot med mlakužastimi kotanjami...

To noč ni mogel zaspati. Zdelo se mu je, da čuje pod oknom lomastečo hoko, žvenket verig in zadirčen smeh. Ko pa je slojil k oknu, se je vse potajilo. Trave so dišale, murni so nemoteno peli v svetlih bregovih. V zvoniku je bila ura polnoč; zvečala se je potočila preko Slemenca, luč je spozlela preko leščevja. Janez je odočil od okna in se stisnil v kot.

»Kaj pa je? Vsaj letaš kakor brezumen...« kara prebujena žena blodečega moža.

»Vsaj ni nič!« se brani Janez. »Malo več sem delal, pa so ženci popustili... Jutri bom zopet zdrav in čil«

(Dalje.)

Ljubljana

Jesen v tivolskem parku

Kakor čez noč je nekaj trpkoga, jedkega dehnilo vanj. Zaječalo je v vrhovih vitkih topolov, zatrepetale so v krčevitih sunkih bele breze, smreke so se mirko zgenile v svojih iglastih oklepkih, rože plašno prisluhale v mirak — koščene roke so se stegnile po njih in jih izruvale s koreninami vred. Jesenska slutnja je nečisto razpredala svojo žolto pajčevano čez vse.

Nekaj neskončno resnega in otožnega se je naselilo v Tivolski park. Veselo debljanje otrok je utihnilo, srebrne pesemce ptičkov izvenjavajo v hladni molk. Klopi, prej polne vasačev, zdaj žalosno samevajo in sanjarijo o bogve čem. O vseh tistih skrivnostih morda, katerim so prisluškovale v prepleh pomladnih dneh; o vseh tistih sladkih sanjah morda, ki so jih isanjala v drhtenje kostanjev mlada srca; o vseh tistih trpkih občutkih morda, ki so jih izlila iz sebe, naravnost iz zagrenjenega, bolnega srca, usta najbednejših med bednimi gosti Tivolskega parka... Sedeli so starički, v ugasle oči so jim padali zlati prameni solca, v srce božajoči smehljaji rajajoče mladosti. Sedeli so stari, po sliv laseh jim je razigran vetre bledil in se igral z njimi kakor z zarjavelimi strunami otrok...

Zdaj je jesen, klopi samevajo. Prikoraca e težkimi do smrti trudnimi koraki zdaj že kdo, ki si hoče pest solčnih žarkov naloviti za mrvice dni — prikoraca, solnce begotno pokuka izza oblakov, se mu škodoželjno zasmeje v obraz in izgine. In odkoraca starih, truden in betežen, kakor je prišel, spet tiho po beli stezi nazaj — da se morda ne vrne nikoli več.

Le tam v »Monte Carlu« jih je še peščica, ki trdovratno kljubuje naskoku jeseni in si s tarokom ustvarja iluzijo, da je še vse, kakor je bilo. A tudi vrste teh se redčijo dan za dnem. Tiho, brez slovesa izostane zdaj ta zdaj oni, kakor da ga je svoje malodušnosti pred drugimi, vztrajnejšimi, odpornejšimi, sram. Kmalu ne bo nikogar več. Tivolski park bo ostal pozabljen, zapuščen. In ni daleč čas, ko ga bo hladno in belo zimsko zagrinjalo kakor pozornico na kateri se je že vse odigralo povsem zastrlo...

Pokolj zbesnelega Bosanca

Dva delaveca smrtno nevarno oklana.

Ljubljana, 6. oktobra.

Danes pozno popoldne, okrog petih, je prišlo v Šiški na stavbišče, kjer kopljejo temelj za neko stavbo, do tragedije med delavci. Bosanec Patakovič Hasan je v hipnem ognju in jezi s handžarjem okoli in smrtno ranil dva svoja tovariša delavca, Pasariča Franca ter Kolmana Ludvika, ki je slednjemu priskočil na pomoč.

Slvar se je po pripovedovanju očividcev delavcev zgodila nekako takole:

Pasarič Franc, 29letnik delavec, rojen v Bosni je imel večeraj nočno službo na stavbi. Davi pa ga je obdoli Patakovič Hasan, da je kradel na stavbi deske in jih prodajal. Popoldne okrog 5 je zato pristopil Pasarič k Patakoviču in ga pozval, naj obdolišitev takoj prekliče, ker ni resnična. To je bilo Patakoviču dovolj. Njegova vroča bosanska kri je zavrela, isti hip je potegnil pod srajco skriti handžar, turški nož, ter začel z njim vse besen mahati okrog sebe. Udarjal je brez premisleka in kot neumen: v par sekundah je bil Pasarič že ves krvav, po živu poln ran: na tilniku, na desnih sencih, na licu, na levi strani hrbta, ima dalje močno ranjena pljuča, dalje po nogah lažje poškodbe. Poškodbe Pasariča po živu so smrtno nevarne.

Prepir je videl Kolman Ludvik, doma iz Hraš pri Lescah. Priskočil je Pasariču na pomoč, toda je slabo naštel. Zakaj razdraženi Patakovič je zdaj začel z nožem suvati tudi v Kolmana in je tudi nje ga okoli po vsem životu ter mu prizadel težke, smrtno nevarne poškodbe. Zlasti levo lice ter levo nogo v stegnu in višje gori v kolku ima Kolman močno poškodovano, po drugem životu je ves poln ran.

S kakšno silo je Patakovič suval z nožem okoli sebe, se vidi zlasti iz tega, da je naposled nož zlomil. Ko je Bosanec videl, kaj je storil, se je pol ure nato, ko so oba težko ranjena delavca z rešilnim avtomobilom prepeljali v bolnišnico, sam javil na policiji: »Evo me, ne mogu pomoč, šta sam učinio.«

Pretep med delavci

Ljubljana, 6. oktobra.

Ze menda tako pride, da tam ob koncu tedna ljudem »razpoloženec« kar samo leze v glavo. Zlasti delavci so v sobotih in nedeljah kaj radi koražni; pojo, vriskajo, pijejo, se skregajo, nazadnje pa stopajo. Niso vsi taki, kam bi pa prišli potem! Toda najdemo se med njimi, ki so res izrednega razpoloženja, ko pride v soboto denar, v nedeljo pa vino.

Tako je bilo tudi v nedeljo zvečer. Osem tovarišev delavcev, ki so zaposleni tam za Bežigradu nekje, kjer rastejo hiše ko gobe iz tal, se je napotilo v gostilno k Paiku v Linhartovi ulici. Fantje so povedali doma iz Prekmurja, od Lendave, Pih so ves večer, postajali so vse razigranejši, naposled je prišlo do ostrih besed med njimi, razvil se je hud prepir, nazadnje pretep, v katerem so posegli nato še drugi gostje, tudi delavci, toda domačini. Najprej so se mirili sami med seboj, nato je začel s pomirjevalno besedo še gostilničar Paiko, toda vse vkup ni pomagalo. Fantje so z vso silo in na vsak način hoteli dokazati svojo bojevitost in koražjo. Z eno besedo: stekli so se za žive in mrtve!

Slvar se je končala tako, da so trčale steklenice in kozarci na vse strani, šipe so pokale, stoli so se dvigali, vpitje vse huje in huje, dokler ni prišla policija, ki je z energično besedo postavila svojo piko. Aretiranih je bilo vseh 8 pretepačev, enega so morali prepeljati pozno zvečer, med 9 in 10 celo v bolnišnico, kjer so ga za slabo obvezali in mu sečili razrezano ušnico, nato pa izpustili, ozir. Izročili policiji več ali manj potlačeni so seveda tudi vsi drugi udeleženci hude bitke. Največ pa ima kajpak škodo gostilničar Paiko, za okrog 700 Din.

★ Za osveženje krvi prijame skozi nekaj dni vsak dan zjutraj čašo naravne »Franz-Josef« grenčice! Po mnogih zdravnikih predpisana »Franz-Josef« voda urejuje delovanje črev, krepi želodec, zboljšuje kri, pomirja živce in povzroči tako splošno dober počutek in jasno glavo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in v specerijskih trgovinah.

© Obletnica Krekove smrti. Ob obletnici Krekove smrti († 8. okt. 1917) se bo brala zanj sv. maša v sredo ob pol osmih pri oo. frančiškanih. In sicer pri oltarju sv. križa. Zvečer ob pol osmih bo v radiu predavanje o njegovih spisih.

© Pogreb rajke gospe Renate dr. Buckove bo danes ob 2 iz hiše žalosti, Frančiškanska 4.

© K poročilu o obisku Nj. Vel. kraljice Marije pri Uršulinkah (zunanjja šola) je pomotoma izostalo ime Silve Zajec učiteljice četrtega razreda meštanske šole, ki je Nj. Vel. pozdravila v imenu imenovane šole in ji izročila šopek nageljškov.

© Esperantski tečaj se bo vršil vsak torek in petek od 19—20 v Št. Jakobski šoli. Poučevalo se bo po »Če« metodi, ki je dosegla že povsod ogromne uspehe. Nove prijave se še sprejemajo v torek 7. okt. v šoli. Učnina za 3 mesece Din 45.—, za dijake Din 30.—.

© Tečaj za ročna dela se odpre jutri v sredo ob 7 zvečer v Krekovi prosveti v Alojzjevišču na Poljanski cesti. Zveza uradnih in trgovskih nastavljenk vabi zlasti svoje tovaršice, naj se ga udeležujejo in se izpopolnijo v raznih vrstah ročnih del. Na razpolago so jim krasni vzorci in navodila. Jutri vpisovanje.

© Tečaj poljskega jezika, ki ga priredi Društvo ljubiteljev poljskega naroda, se prične v torek, do 7. t. m. ob 18 na gimnaziji v Bethovnovi ulici, I. nadstropje, razred V.a.

© Komorni koncert dveh inozemskih umetnikov v Ljubljani. V petek, dne 10. t. m., koncertirata v Filharmonični dvorani čelist Pavel Grimmer iz Kölna in pianist Aleksander Čerepnin iz Pariza. Pavel Grimmer je v Nemčiji visokopostojan virtuoz na čelu, ki prireja stalno samostojne umetniške koncerte, sodeluje pa tudi v velikih simfoničnih orkestrih kot solist-čelist. Aleksander Čerepnin pa je Rus, znan kot izbrani pianist, predvsem pa kot skladatelj izrazito moderne smeri. Oba umetnika koncertirata tpkrat prvokrat v našem mestu, zajedno z Ljubljano imata svoj prvi koncert tudi v Zagrebu. Spored priobčimo jutri, vstopnice so že v predprodati v Metlični knjižarni.

© Vsi lastniki navadnih koles (biciklov), ki stanujejo v okoliših uprave policije v Ljubljani, morajo prijaviti svoja kolesa na policijskih stražnicah do 10. oktobra t. l. Prav radostno pozdravljamo ta poziv, če bo s tem v zvezi tudi točna in stalna evidenca teh vozil za vso javnost. Poglavje »kolesarjev« zahteva v resnici obširno obravnavo, danes se ga hočemo dotakniti samo na kratko, da pospešimo prenujno potrebo javne razvidnosti množestvenih vozačev. V Ljubljani so ljudje, ki hodijo peš, skoro izjema in vedno smo pričakovali, da izide preprosto pešhoje, vsaj tako uredba bi bila vozačem prav po godu. Pa ne samo veliko število kolesarjev je za naše mesto značilno, ampak prav posebno se njihova brezobzirnost in izbrana surovost. Vozijo se po in preko hodnikov, iz veža in dvorišč, po drevoredih in parkih, sploh kjer more uš ali stenica »krozi«, vozi ljubljanski in tudi izven ljubljanski kolesar. Naravnost presenetljivo je, kako obzornostno prežirajo biciklisti razne prepovedi vožnje: je pogledje Dunajsko cesto, Tivoli, Dolenjsko cesto, Židovsko ulico itd. Če kdo opozori na prepoved, potem se usuje ploha psov, kletev in groženj iz ust posvarjenca, celo mestni pazniki so brez moči napram prenmogim brezobzirnežem. Vsaj so tudi izjeme in najdes tudi prav dostojne kolesarje, ki se vedejo in vozijo kot kulturni ljudje, pretežna večina pa žal pozna samo »kulturo« pendreke. Prosimo policijsko upravo, da poseže tu strogo vmes, ogroža se tisočim pešev zdravje in življenje, zato naj se zabranijo za vsako ceno grajanji nedostatk, ker je v drugih krajih in mestih mogoče, naj bo tudi v Ljubljani izvedljivo. Preko gotovih križišč, n. pr. Marijin trg, pri glavni pošti in drugod naj bi se vožnja s kolesi sploh prepovedala in tako preprečile razne nezdoge in nepravilke.

© V Ljubljani je skočila. Marička ji je ime, 21 let je stara, iz kriškega okraja je doma, po poklicu pa je bila do zadnjega postrežnica. Kdo naj zdaj razreši, zakaj je dekle naposled tudi sebi začelo streči — po življenju. Večraj dopoldne se je zneznada spomnila in skočila v Ljubljano tam izpred »Fajmoštra« na Sv. Petra nasipu. Zavpila je baje živijo, bums pa je bila v vodi. Onsrin Ljubljance pa so branje in so jo videli. Brž je zavzval telefon, poklicana je bila reševalna postaja, pridral je rešilni avtomobil, že prej pa je prišlo kup ljudi s trga, ki so začeli v čudoviti slogi in v nem reševati samomorilno dekle. Vrgli so ji listvo, po kateri so jo naposled res potegnili na suho, nakar jo je rešilni avtomobil odpeljal v bolnišnico. Vzrok dekletovega dejanja ni znan.

© Oklan od prijateljev. Večraj na vse zgodaj, že ob pol 7 zjutraj je bil poklican rešilni avtomobil v Rožno dolino na Večno pot. Na dvorišču vrtinarje g. Heremanskega so našli vsega oklanega in okrvavljene Dvorske Konrada, zidarskega pomočnika, doma iz Hajdine na Dravskem polju, ki je zadnji čas delal na stavbah v Rožni dolini. Menda je Dvorski ležal tamkaj že od 2 zjutraj, ko so ga okoli lastni prijatelji, kot je povedal z največjo muko. Zadevo preiskuje policija. Dvorski pa so z rešilnim avtomobilom prepeljali v bolnišnico.

© Razne tatvine. V noči na prejšnjo soboto je bilo iz nezaklenjenih tovarniških prostorov tovarne Hrovat in Comp. v Moshah po neznanu ukradeno 10 novih jula vreč, vrednih 100 Din. Sumijo nekoga delavca v bližini, ki je bil tedaj v tovarni v službi. — Mesarju in posestniku Brečelniku Alojziju iz Šiške je nekdo v nedeljo dopoldan ukradel iz veže gostilne Košak na Poljanski cesti 600 dinarjev vredno kolo znamke Waffeurad, črno pleksano, že močno obrabljeno, prostotokče, kmrilo nekoliko navzgor obrnjeno, oba plašča na kolesu sta skoraj nova. — Naznanjena je bila tudi manjša tatvina premoga na škodo Železnice.

© Vlom v barako. V noči na soboto je bilo vlomljeno v barako zidarskega mojstra Curka, ki stoji pri novi stavbi ob Zelenem potu. Iz barake je ta odnesel več kosov obleke in skupni vrednosti 380 dinarjev. Oškodovana sta krovski mojster Dovč Ivan na Celovški cesti, ki je v baraki pustil čez noč svojo novo modro delavno obleko in zelen, tudi dobro ohranjen nahrbtnik; ter tudi Ozebek Janez, delavec, ki je takisto imel v baraki shranjeno svojo bomo obleko, zanj pa je vredno 150 Din. — Isto noč je bilo vlomljeno še v novo stavbo na Mivki, ki jo slučajno zida isti mojster Curk. Tam je prišel tat skozi okno ter prav tako tudi odšel. Iz stavbe, seveda še nedodelane, je odnesel tat prav tako več kosov obleke, vredne 160 Din, last zidarja Jeretine Jakoba. Ta zidar je povedal, da mu je bilo na isti način že pred 14 dnevi ukradene nekaj obleke. Po vsem tem izgleda, da mora biti nekdo, ki se bavi izključno s tatvinami oblek in ki prav po sistemu vlamlja le v delavske barake, katere so mu morda

Solnce z žarki že se polgrava,
lepa Janja v sladkih sanjah spava.
Belo perilo prava je sreča,
slast, lepota meni je največja.
To divote ALBUS-MILO samo dá,
zato pač gospodinja rada ga ima.

ALBUS

Siromakom kakor bogatnom,
obam enako je potrebno
ALBUS MILO.

Najcenejše pa tudi najdražje perilo
opere in očisti najbolje ALBUS-
MILO. Uporabljajte tudi Vi

ALBUS-TERPENTINOVO MILO

Maribor

□ Svečana blagoslovitev povečane omladin-ske dvorane se je na zelo lep način izvršila v soboto zvečer; blagoslovitvene obrede je opravil prevzvišeni vladika dr. Karlin. Občinstva je bilo toliko, da je bila dvorana do zadnjega kotička natpana. O svečani blagoslovitvi povečane omladin-ske dvorane in pa o slavnostni akademiji, ki je nato sledila, je prinesel izčrpno poročilo včerašnji »Slovenski list«.

□ Smrtna kosa. V starosti 72 let je umrla zasebnica Monika Haberstroch, Strossamerjeva 7; pogreb bo danes ob 16 iz mestne mrlvašnice na Pobrežju. — V Krčevini 209 je umrl usnjarski pomočnik Anton Gorjup, star 51 let. Pogreb bo danes ob 17 iz hiše žalosti na frančiškansko pokopališče. — V starosti 64 let je umrl vinčar Mihael Šober; pokopali ga bodo danes ob pol 16 iz mestne mrlvašnice na Pobrežju.

□ Dve tretjini mariborskih carinikov premešeni. Premošeni cariniki pridejo v najrazličnejša mesta širom naše države. Bili so vsi zelo vestni in vzorni v izvrševanju svojih poklicnih dolžnosti; tudi so bili mnogi med vodilnimi člani in odborniki tukašnjih kulturnih, narodnoobrambnih in pa sportskih društev, ter so si kot taki pridobili občo spoštovanje in priznanje. Na novih službenih mestih želimo vsem obilo uspeha in napredovanja.

□ Mariborska garnizija je večraj krenila v Pluj, kjer se vrše veliki jesenski manevri Dravske divizije pod poveljstvom komandanta divizije generala S. Tripkoviča. Mariborska garnizija bo zavzela položaje okoli Poljan in Slovenske Bištrice.

□ Kriza mariborskega gospodarstva. Aktivna, ki jih izkazuje bilanca o imovini trgovine O. Levaka v Gosposki ulici 15, nad katero je bil razglašen konkurz, znašajo 27.250 dinarjev, pasiva pa 34.040.50 dinarjev.

□ Zborovanje kemikov. V soboto zvečer se je vršil v prostorih tukašnje državne realne gimnazije občni zbor tukašnje podružnice Jugoslovanske zveze kemikov; v imenu pripravilnega odbora ga je otvoril in vodil društveni predsednik dr. Kacalura, ki je uvodoma pozdravil okrožnega inšpektorja dr. Schaubacha, zveznega predsednika vseučiliškega profesorja dr. Njegovanca, vseuč. prof. dr. Hanamana, ravnatelja dr. Zupantiča ter polnoštevilno navzoče kemike. Pozdravil je občni zbor na prejšnjem. Njegovan, nakar je predaval dr. Hanaman o razvoju acetienske industrije; njegova izvajanja o uporabi acitilena je eksperimentalno dopolnil ing. Knez. Sledila so poročila posameznih odbornikov; pri volitvah je bil v glavnem izvoljen dosedanj odbor.

□ V vojašnici kralja Petra, kjer je nastanjen inženerska podčastniška šola, je te dni zopet zaživelo. Prispelo je 250 absolventov tehnične fakultete oziroma nižjih tehniških šol iz cele države, da absolvirajo svoj vojaški rok s pridelitvijo k inženerski stroki. Svečana zaprisega bo v nedeljo, dne 19. t. m.

□ Pri nabiranju gob izdihnil. V nedeljo je slo več maribor, železničarjev nabirati gobe v Dravsko dolino. Z njimi je v gozdu pri Vuzemici nabiral dobe tudi strojni pomočni delavec Jusip Šušljaj; neznadoma ga je zadela kap in je Šušljaj na mestu obledel mrtve. Poko'nega Šušljaja, ki je stanoval v Studencih, Jurčičeva ul. 16, so večraj prepeljali v studenško mrlvašnico.

□ Izdane obrtne pravice. V teku meseca septembra je izdala obrtna oblast obrtno pravico sledečim tvečdam: K. Weitzl, mesar, Glavni trg; F. Šket, vorovni ličar, Frančiškanska 13; A. Robinšek in I. Kovacik, čevlarska obrt, Slomškov trg 3;

najbolj znane in najbolj varne za izvršitev njegovih tatfinskih namenov.

□ Drobilci a policije. Aretirano je bilo troje oseb, 2 zaradi pijanosti in iz te izvrstnih izgrediv, 1 zaradi nedovoljenega krošnjarstva. — Znak, da prva nedelja v mesecu ni še izgubila svoje tradicionalnosti, je gotovo v tem, da je bilo v noči na ponedeljek kaznovanih kar 9 oseb zaradi kaljenja nočnega miru. — Ena oseba je bila kaznovana za pijanost in zaradi javnega zgražanja, 8 oseb zaradi kršenja uredbe o odpiranju trgovskih loklov. — Prišlo je 7 poročil radi kršenja avto predpisov ter 4 poročila radi kršitve cestnega policijskega reda.

□ Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Sušnik, Marjtin trg 5 in Mr. Kural, Gosposvetska cesta 10.

□ Dr. Dereani, specialist za očesne in ušesne bolezni, ordinira zopet Kongresni trg 14.

L. Urban, prekaževalec, Kacijanarjeva 22; J. Kirbiš, mesar, Gosposka 23; F. Štiblj, mesar, Lekar-niška 7; J. Škol, pleskar in soboslikar, Frančiškanska 12; J. Kadrmas, strojni ključavničar, Kralje-viča Marka 13; O. Polegč, mesar, Glavni trg; Š. Gomboc, krojač, Tattenbachova 14; J. Znidaršič, čevljar, Vodnikov trg 1; A. Kohnstein, usnjarsvo, Aleksandrova 39; C. Dekleva, branjarija, Koroška 90; A. Beranič, trgovina z deželnimi pridelki, Tr-žaška 8; D. Bauer, trgovina z lesom in premogom, Frankopanova 10; F. Zemljč, sprejemanje gostov na kolodvoru, Grajski trg 3; A. Oset, avtoizvošček, Masarykova 4; Mariborska tovarna metel in šetk, Pobreška 20; M. Kardinar, trg. z mešanim blagom, Slovenska 36; A. Kirbiš, trg. z mlečnimi in sadni-mi izdelki, Gosposka 37; A. Kumperščak, trgovina z mešanim blagom, Koroševa 54; M. Meglič, stroj- no pletenje, Jože Vošnjakova 21; E. Eisenmann, iz-siršnih fermentov, Aleksandrova 63; Z. Toth, tr-govina z elektrotehničnimi predmeti, Stolna 3; F. Marko, trg. z delikatesami, Meljska 76; P. Trann, trgovina z galanterijo in modnim blagom, Aleksan-drova 19.

□ Naša velika sremota. 25 letni Maks Verzel, mesarski pomočnik iz Stare gore, je dne 25. maja t. l. v Galušanu zabodel Janeza Kosca v obraz, tako da bo ostal poškodovan obraz radi tega trajno skažen. Verzel se zagovarja, da ga je obsto-pilo več fantov, ki so začeli ludihati po njem s pa-licami, on, mesar, je zagrabil za nož, mahačoč z njim okoli sebe, tako da sploh ne ve, če je koža zadela. — Eavno tako je 21letni delavec Mihael Jamer trajno skazil obraz Antonu Seršenu s tem, da ga je zabodel z nožem v desno lice. — Oba sta se večraj zagovarjala pred tukašnjim malim sena-tom. Razpravi je vodil sodnik okrožnega sodišča Lenart, Kolšek in dr. Ažman prisodnika. Verzel je bil obsojen na 10 mesecev strogega za-pora, Jamer pa na 2 meseca strogega zapora, po-gojno 1 leto.

□ V omladinskem domu predava drevi ob pol 20 ravnatelj g. Franc Hrstelj o važnosti mladinskega vprašanja s posebnim ozirom na mestne razmere. Mladina in ljubitelji mladine vabljani.

□ Strojvodje in kurjači zborujejo. V nedeljo so zborovali mariborski strojvodje in kurjači pri »Bele mzaču« v Melju. Navzoča sta bila kot de-legata iz Zagreba Kos in Chytil, iz Ljubljane pa N. Bevc. Zborovanje je otvoril in vodil I. Žarkovič, glavni govornik je bil delegat Kos, ki je poročal o zvezi strojnikov Jugoslavije in o zveznem gla-silu, ki bo izhajalo odsele tudi v slovensčini in nemščini. V zvezi s tem referantom so se obravna-vala še druga važna stanovska vprašanja.

□ Izbrisane obrtne pravice. V preteklem me-secu so izgubili obrtno pravico: F. Cerič, kolar, Frankopanova 25; M. Šalkovič, čevlarska obrt, Stolna 2; T. Suštar, šivilja, Krekova 8; E. Videl, trg. s kuhinjsko opremo in galanterijo, Glavni trg 5; F. Košir, trg. z avtomobili in motocikli, Trg svobode 6; M. Mesarič, krojač, Maistrova 16; P. Mill-ner, izdelovanje ženskih oblek, Slovenska 37; R. Kuster, branjarija, Prečna 2; K. Černko, instalacija vodovodov, Frankopanova 25; A. Formazzi, trg. z mešani mblagom, Betnavska 31; R. Korent, godec, Delavska 6; P. Auer, dimnikarska obrt, Glavni trg 4; I. Pelikan, »Mariborska konzerva«, Miklošičeva 6; J. Mlekar, napeljava vodovodov, Pristaniska 4.

□ Še se sprejemajo gledališki abonente in sicer do četrtka, dne 9. t. m. pri gledališki upravi.

□ Iz Ljudske univerze. Prihodnji ponedeljek predava odlični predavatelj arhitekt Jelenec o francoskih katedralah.

Cerkveni vestnik

Opozarjamo preč. gg. duhovnike na nova ofi-cija sv. Marije Marije Alacoque (17. oktobra) in bl. Hozane Kotsorske (27. aprila). Istotam se do-be tudi mašni formulirji. — Jugoslovanska knjigarna.

Duhovne vaje za duhovnike bodo v Domu d. v. od 13.—17. oktobra. Predstojništvo prosi pravo-

Darovi

Laško. Pred nekaj dnevi je darovala ga. Pick Matilda žen. društvo »Blago srce« v Laškem za revne otroke znesek 500 Din, katerega je prejela v poravnavo v neki sporni zadevi, za kar ji društvo izreka iskreno zahvalo. Zeleti bi bilo, da bi našla v tej točki čim več posnemalk.

Ljubljanski Zoo - v likvidaciji

Ljubljana, 6. okt.

4. oktobra je imelo društvo Zoo v restavraciji »Slon« izredni občni zbor, na katerem je bil sklenjen razpust društva in likvidacijski odbor. Tako je Ljubljana prišla v glavnem po nerazumevanju merodajnih faktorjev do tega, da Zoa v doglednem času v Ljubljani še ne bo. Važnost tega sklepa je toliko, da je vredno, če se nekoliko pomudimo pri Zou in razlogih, ki so razvoj društva zavirali. Iz poročil odbornikov na izrednih občnih zborih 30. julija in 4. oktobra t. l. je mogoče pregledati delovanje društva od ustanovitve do danes in njegov položaj pred razpustom.

Društvo Zoo je bilo ustanovljeno pred tremi leti meseca oktobra 1927. Z aktivnim delom je začelo na pomlad 1. 1928 in se udeležilo jesenske velesejske razstave istega leta. Pribiti moramo, da je uspeh razstave kakor tudi srečno prestopa strasna zima 1928-29 le zasluga velikodušne naklenjenosti privatnikov in velike poživljenosti odbornikov društva. V poletju 1. 1929 so odborniki brez plačanih moči sami pripravili veliko jesensko razstavo na velesejmu, ki je prinesla društvu čistih 100 tisoč Din. In šele po tej razstavi se je društvo obrnilo z določenimi zahtevami na mestno občino Ljubljansko s prošnjo, da mu prepusti mestni ribnik v Tivoliju in zraven spadajoča poslopja ter mu tako omogoči postopno izvedbo načrtov za graditev Zoa. Načrti si je društvo nabavilo prav za razstavo in so ga stali 15.000 Din. Med njimi je bil eden, ki je v resnici odgovarjal florinim razmeram na ribniku in vsem ostalim zahtevam modernega zoološkega vrta.

Mestna občina ljubljanska pa je z odgovorom toliko časa odlašala, da se mora društvo zahvaliti le konzulu in velesejskemu ravnatelju dr. Dularju kakor tudi mili zimi za to, da je srečno prebilo zimo 1929-30. Med tem pa je tekel denar, ki ga je prinesla razstava, za kritje stroškov pri zasilenem prezimovanju, dočim bi se lahko uporabil, ako bi društvo že imelo definitivni odgovor občine, za preureditev ribnika in prostorov, kar je namreč društvo izvesti kot prvo točko svojih načrtov. Odgovor je poslala občina šele 25 dni pred letošnjim pomladanskim velesejemom in ta je bil tak, da da občina mestni ribnik in prostore Zoa v izključno uporabo le do letošnje jesenske in lomske razstave, pridrži pa si seveda pravico za vsako spremembo in adaptacijo. Na ta način je bilo onemogočeno izvajanje načrtov društva in denar je tekel za provizorijno vzdrževanje. Garderobka je še nadalje ostala na ribniku in tako je primanjkovalo društvu prostora. Vrh tega je policijsko-zdravstveni odsek občine ljubljanske zahteval, da so izpolnjene vse zahteve higijene in drugih varstvenih naprav modernih zooloških vrtov. Ta zahteva pa je bila čudna, ker je magistrat obenem zahteval, da Zoo ne sme izvršiti nikakršne adaptacije. In zato je društvo julija meseca t. l. poslalo občinskemu svetu mesta Ljubljane spomenico, v kateri ga vprašuje, če smatra svet zoološki vrt v Ljubljani za potreben, ali naj ga ustanovi društvo ali občina, ali je občina pripravljena podpirati društvo, če pristane na prvi dve točki v ugodnem smislu, z rednimi letnimi prispevki in če je pripravljena prepustiti mestni ribnik in zraven spadajoča poslopja društvu v izključno uporabo za nedoločen čas. Občinski svet je namreč dovolil že nekoliko preje uporabo ribnika do 30. junija 1931 in je dal s tem več upanja na ugodno rešitev prošnje. Zadnja seja občinskega sveta pa je odgovorila na spomenico društva Zoa jasno in odločno, da občinski svet ribnika ne odstopi, pač pa bi bil mogoče pripravljene, podpirati akcijo, če bi si društvo izbralo prostor kjer drugje.

Zavlečevanje definitivne rešitve pa je društvu mnogo škodovalo. Člani so zgubili zaupanje v ugodno rešitev in tako je padlo število od 1200 na približno 100. In tako je društvo danes na žalost prisiljeno, da hoče nočes likvidira, sicer še brez dolgov in z denarjem v blaginji, ker se ne upa srečno preriti skozi zimo. Nima niti zadosti članov, niti primernih prostorov; da bi si pa poiskalo in preuredilo prostore kje drugje, je pa že prekasno.

Nerazumljivo se nam zdi, zakaj občina ni dala ribnika društvu Zoa na razpolago, da se tam uredi zoološki vrt. Kot glaven razlog se je nava-

jalo dejstvo, da je kompleks, ki bi bil na ta način na razpolago zoološkemu vrtu, premajhen. To pa nikakor ne drži, kajti prostora bi bilo dovolj za primerno in prostorno namestitev vse naše domače favne. Da bi pa Zoo ustanavljalo kak nepopolen eksotični živalski vrt, pa ni prišlo nikdar nobenemu niti na misel. Za to so menažerije, ki itak potujejo okrog. Občinski svet je svetoval, naj si Zoo izbere prostor ali na ljubljanskem Gradu ali pa v bližini Čada pod Rožnikom. Če vpoštevamo, da ribnik v Tivoliju že eksistira, bi torej odpadli v Tivoliju vsi stroški za izkop ribnika. Vrh tega stoji že poslopja, ki bi za silo gotovo lahko odgovarjala potrebam društva, če bi z njimi lahko svobodno razpolagalo. Graditev novega poslopja ob ribniku in ureditev terena bi pa stala okrog 1.200.000 Din, kar bi društvo gotovo tudi izvedlo v teku pet do šest let brez dolgov. Če bi se društvo preselilo, bi pa nastali novi stroški, tako za izkop ribnika kakor za provizorne stavbe vsaj za eno leto, da o zoološkem vrtu na Gradu sploh ne govorimo. Občinski svet je sicer mnenja, da je vedno pomagal društvu, kolikor je bilo to mogoče, vendar par drastičnih primerov govori drugače. Tako je moralo plačati društvo 2 kubna metra miške magistratu, dasi jih je ta dostavil iz svojih peščenih jam s svojimi vozi in voznički. Za pospravljanje garderobe in trhljih čolnov s svojimi delavci je pa računal gospodarski urad nad 300 Din.

Uverjeni smo, da občinski svet po svojih močeh vedno skuša doseči le najboljše za občino. Vendar ni nezmotljiv, kar bi dokazovali že kopalnice na Ljubljani in v Mednem. Zdravje je bilo, dasi novo zgrajeno, zaprlo letos že 15. avgusta in bo predstavljalo gotovo za vedno mrtev investiran kapital. Prav tak nesrečen sklep pa je ta, da Zoo ribnika v Tivoliju ne dobi. Zoo je vendar navezan na dohodke od vstopnine, ta pa je gotovo v tesni zvezi z oddaljenostjo od središča mesta, zlasti če še upoštevamo, da tvori precejšen del obiskovalcev mladina s starši.

Advokat dr. I. C. Oblak je obljubil ves stavbni les zastoj iz svojih gozdov, kakor hitro prične društvo z graditvijo novega poslopja. Industrialec Rado Hribar je prevzel na svoje stroške ureditev zverinjaka na prostem, kar bi stalo lepo vsoto. Vrh tega je še drezal pri občini za ugodno rešitev. Ves les, ki ga je društvo do sedaj rabilo, je dal brezplačno industrialec Heinrichar, mnogo mreže in železnih potrebščin zastoj železna trgovina Zilič, lovci in prijatelji društva pa so zastoj dajali društvu svoje ujete živali na razpolago. Tem in vsem drugim velikim dobrotnikom, ustanovnikom, podpornim in rednim članom naj bo na tem mestu izrečena zahvala za dobrohotno naklonenost. Poleg nerazumevanja magistrata je prišla še neumestna gonja v časopisju in iz tega izvirajoča nasprotovanja, ki so se pokazala celo v tem, da je nekdo razrezal žično ograjo pri ribniku, tako da sta ušla srnjak in srna, ki sta se do tedaj prosto pasla v ograjenem prostoru. Srna je še danes v gozdovih pod Rožnikom, srnjak pa je moral nazaj v kletko.

Na izrednem občnem zboru je bil izvoljen likvidacijski odbor, sestojel iz profesorja dr. Alfreda Serka, dr. Mil. Serka, industrialec Rado Hribarja in Leopolda Eggra. Določene so mu bile smernice dela, da izroči ves živi in mrtvi inventar po statutih določenemu nasledniku, to je ljubljanski uniiverzi, če pa ta vsega ne sprejme, pa razdeli vse med domače, že obstoječe zoološke vrtove v Jugoslaviji ali izven nje.

Preden se končno poslovimo od našega Zoa, moramo dati vse priznanje njegovemu ustanovitelju prof. dr. Alfredu Serku, ki je z vsemi močmi delal na realizaciji svoje edinstvene zamisli, skrbel za propagando in znal poiskati denarne vire poleg fizičnega dela, ki ga je vršil ob razstavah, prav tako gospodarju društva Leopoldu Eggru, ki je vsa leta kupal meso za živali v lastni kuhinji in dajal brezplačno hrano krmilcu vse leto ter vedno delal in pomagal, kjerkoli je mogel, prav tako upokojenemu poštenemu ravnatelju Vrtovcu, ki je vodil blagajno in hranil živali ter snažil kletke, kakor tudi dr. Milana Serku, dr. Bevku, dr. Podnešku, prof. Remcu in še mnogim drugim prijateljem oziroma odbornikom Zoa.

Celje

»O neverjetni brezbriznosti celjskega in izvenceljskega občinstva je potolekel prošlo nedeljo cerkveni koncert pevskega zbora Glasbene Matice iz Maribora, ki je v Marjinji cerkvi izvajal veličanstvo Grečianinovo Dementstvennaja liturgijo. Niti 300 ljudi ni koncerta posejlo. In vendar so nam mariborski pevci nudili toliko glasbenega užitka, kakor ga v Celju že dolgo nismo bili deležni. Poleg tega je zbor pokazal tolikere pevske vrline, da je treba njemu in njegovemu pevovodji prof. Vasiliju Merku odkrito čestitati. O Grečianinovi liturgiji je bila beseda povedana že ob priliki izvajanja v Mariboru. V Celju je bil nemcek silen in občinstvo se je razšlo vidno prevzeto velikih impresij, ki jih je ta pobožna ruska glasba napravila. — Obžalujemo, da je celjska koncertna posredovalnica to pot glede organiziranja koncerta odpovedala. Sicer je bil eden njenih najagilnejših članov bolan, vendar je neopustljiv greh ostalih članov, da okolica ni bila o koncertu prav nič obveščena in da se je tik pred dnevom koncerta omahovalo glede izbire cerkve, v kateri naj bi se koncert vršil.

»V celjski bolnišnici sta umrla: dne 2. oktobra t. l. 45 letni Peter Možgon, delavec iz št. Jurija ob j. z.; dne 3. oktobra pa 68 letna Josipina Pogačar, soproga sodnega nadoficijala iz Celja, Camkarjeva ulica. N. p. v. m!

»Žensko pleteno jopico je nekdo našel v Matiji Gubčevi ulici. Lastnica jo dobi pri g. Francu Zurcu, M. Gubčeva ulica 6/I.

»V mestnih avtogarajah so že dalje časa opazovali, da izginja iz raznih suknjičev denar. Ko so zadnje dni nekateri zopet pogrešili svoj denar, je bila stvar naznanjena policiji. Preiskava je dognala, da je nepridiprav denar najprej skril, da bi ga potem, ko bi se pozornost poglobila, lahko mirno užival. Na podlagi raznih okolnosti je bila ena oseba tudi že razni suma teh tatvin aretirana. Vendar dotičnik dosledno taji krivdo.

»Svojo denarnico z nekaj denarja in z raznimi računi je dne 4. t. m. ob pol 8 zjutraj izgubila v mestu Antontija Zolmir iz Ostrožnega. Najditelj naj bi denarnico oddal ali lastnici ali policiji.

»Nepoštenega stanovanca je imela Alojzija M. v osebi Ivana iz Maribora. Pred časom je izmaknil gospodinjici dve hranilni knjižici, ki jih je imela spravljene v omarinem predelu. Na eno je bilo v Celjski posojilnici naloženih Din 6.973, na drugo pa v celjski Mestni hra-

nilnici blizu Din 6.000. Ivan je pri Mestni hranilnici dne 29. septembra dvignil za svoj žep Din 5.000, v celjski pa opravil ničesar, ker je vloga vezana na odpovedni rok ter je knjižico raje vrnil v omenjeni predal. Tatvino je gospodinja opazila šele 3. t., ko Ivana že nikjer več ni bilo. Sedaj ga iščejo.

»Notoričnemu pijancu, ki mu je no odloku okr. načelstva v Celju z dne 2. maja t. l. prepovedano zahajati v gostilne, je v nedeljo 3. tm. dajala neka gostilničarka pijačo. Policija je za to zvedela in gostilničarka bo brez dvoma močno kaznovana. Kakor smo že večkrat na glasili, so za take prestopke občutne kazni.

Kočevje

»Slovenec« — nedeljska številka se dobi ob nedeljah že ob 9. zjutraj v trafiki gosp. Lovšina. Da smo v tem oziru napredovali, k temu je pripomogel novo otvorjeni avtopromet Kočevje-Ljubljana. Prej smo morali čakati do 11.30, ker naš vlak pride precej pozno, a poleg tega ljudje iz okolice ne čakajo tako dolgo, čeprav bi popoldne radi kaj brali. Morda bi se tudi druge dni splašalo gosp. Lovšina, da bi naročil nekaj števil »Slovenca« z avtomobilom, posebno zdaj, ko stane posamezna številka le 1 Din, a nedeljska 2 Din.

Pomota. Pred dobrim tednom je poročal »Slovenec«, da je gosp. Uršič Franc, profesor na drž. real. gimn. v Kočevju, odpuščen iz službe. Gosp. prof. Uršič se je takoj nato odpeljal v Ljubljano, potem pa v Beograd, da poizve pri pristojnih oblastih za vzrok. Ugotovilo se je, da je bila v tej zadevi pomota.

Ekskurzije delajo naši dijaki po okolici pod vodstvom profesorjev v učne namene. Prejšnji teden so pregledali »Šahen« in »Friedrichstein«.

Po dolineh slane pada. Po neprestanem deževju se je vreme nenakrat zjasnilo in potegnili je močan sever. Nastala je prava kočevska zima. V soboto zjutraj smo imeli tri pod ničlo. Ko so ljudje vstali zjutraj, so videli pred seboj vso pokrajino z belimi pokroji. Kar je še ostalo na polju, je porabla slana.

Koroška Bela

Stavbno gibanje je bilo letos pri nas zelo živahno. Borovlje — del Javornika bo kmalu močna delavska kolonija z nekaterimi prav lepimi hišicami.

Po dolgem času in mučni selitvi so naši Rovtarji vendar začeli s šolo v privatni hiši, zakaj šolsko poslopje — šele pred 6 leti zgrajeno — bi že skoraj gobe uničile. V kratkem bodo začeli popravljati.

Nekateri fantalini si v posebno čast štejejo, da v poznih nočnih urah nesramno preklinjajo po vasi. Pošten fantje jim gotovo ne bodo dali zato lovorovega venca, zakaj takim bi se spodobilo kaj drugega dati. Varujmo svoje poštenje!

Kamnik

Naše gospodinjice za uredbo tržnega nadzorstva. Po vseh večjih in manjših mestih in celo trgih imajo v tržnih dneih nastavljen nadzornike, ki pazijo na dobro kakovost in ceno na trg prinesenega blaga. Tako je bilo n. pr. v Kamniku, v tork par jaje za 50 in celo 75 par dražji kakor v Ljubljani. Znani so tudi drugi podobni primeri. Kamniške gospodinjice se s tem obračajo na mero-dajne faktorje, naj se za tržne dneve nastavi nadzornik. Upamo, da bo upravičena prošnja našla dovoljen odziv.

Izabela. V Kamniku in v okolici tja do Stranj se prav dobro uspeva izabela. Posestniki jo radi sadijo in v okolici jo imajo skoro pri vsaki hiši. Najlepše trto pa imajo brez dvoma pri »Cajnarju« v Mekinjah. Še v višini 1 m od tal je debela kakih 10 cm in se vzpenja po 12 m visokem in prav toliko širokem zidu in ga skoro celega pokrije. Lani je trta obutno pozabila, toda zato ima letos tem več sadu. Grčzd pri grozdu, eden lepši in slajši od drugega se ti emeje z visokega zidu in marsikdo zavida »Cajnarjeve« za tako bogat in zlahten pridelek.

Vrhnika

Požar. V noči od srede na četrtek je nastal požar v sušilnici lesa v Kotnikovi tovarni parketov v Verdu. Požar so opazili delavci in ga prav kmalu pogasili. Tovarniške si ene na Vrhniki so na ta požar opozorile gasilce in druge, tako da so se na kraju požara kmalu javili gasilci iz Verda in Vrhnike, ki pa niso stopili v akcijo, ker je bil ogenj že preje pogasjen. — V tej sušilnici je že večkrat gorelo.

Knjižnica Prosodnega društva je odprta. Vabimo vse branjavalce, da pridejo v knjižnico in si izposodijo proti malenkostni odškodnini lepe knjige.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 7. oktobra: 12.00 Dnevne vesti, plošče. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Koncert radio orkestra: cello solo. Hawai jazz. — 19.00 Prof. Fr. Pengov: Izbrana naravnih sil za delo. — 19.30 Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. — 20.00 Ga Bartolova: Zena v literaturi. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Časovna napoved in poročila, plošče.

Sreda, 8. oktobra: 12.00 Dnevne vesti, plošče. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Koncert radio orkestra. Flava solo. — 19.00 Dr. Nikolaj Preobraženski: Ruščina. — 19.30 Prof. Dolenc: Krekovi spisi. — 20.00 Prenos iz Prage: Filharmonični koncert. — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Sreda, 8. oktobra.

Belgrad: 10.30 Plošče. 12.45 Harmonika. 17.06 Mladinska ura (komedija). 17.30 Koncert radio kvarteta. 19.30 Stabilizacija dinarja. 20.00 Koncert češke filharmonije (prenos iz Prage). 22.15 Koncert zabavne glasbe. — Budapest: 21.10 Koncert orkestra in violina ter klavir; nato koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 18.00 Azija in Evropa. 19.30 Koroški večer: Vokalni in instrumentalni večer. 20.30 Koroška. 20.45 Koroške pesmi. 21.10 Koroška igra. 22.30 Plošče. — Milan: 19.30 Koncert zabavne glasbe. 20.40 Varietna glasba. — Praga: 20.00 Koncert češke filharmonije. — Langenberg: 20.00 Večerni koncert zabavne glasbe. 21.00 Westfalski večer. — Rim: 20.50 Simfonični koncert. — Berlin: 19.00 Zborni koncert. 19.30 Delavska ura. 20.00 Plesni večer. — Toulouse: 18.55 Popevke. 19.45 Havajska kilara. 20.00 Simfonični koncert. 20.30 Koncert operetne glasbe. — M. Ostrava: 18.30 Koncert orkestra. 18.30 Koncert zabavne glasbe. 18.20 Beethoven: Sonata op. 47. 19.30 Koncert. — Leipzig: 18.30 Koncert simfoničnega orkestra. 20.00 Ariadna na Naksue, opera (Strauss).

Nedeljski sport

Zalostne razmere, ki nikakor niso v čast fu korist našemu nogometu, so dosegle svoj vrhunec pri prvenstveni tekmi Hermes z Ilirijo. Moštvo Hermes je zapustilo igrišče na poziv enega igralca. Vzrok je bil na videz majhen, sodnik je izključil igralca, ki je napravil kar zaporedoma tri faule, pri tretjem je izrekel psovko, ki je bila namenjena sodniku. Radi tega je sodnik g. Wagner izključil igralca. Popolnoma pravilna odločitev je povzročila odstop celega moštva. In to moštva, ki igra v domačem tekmovanju važno vlogo. Gotovo žalosten dogodek, ki je le posledica neupravičenih napadov na naše sodnike. Zmoti se lahko vsakdo, vendar se ne sme nikomur očitati neobjektivnost. In ravno ti napadi v zadnjem času so tudi vzrok, da je Hermes zapustil igrišče. Ni več daleč čas, ko ne bo hotel noben sodnik voditi tekem v Ljubljani. Posledice bodo nosili manjši klubi.

Po odstopu Hermes je nastal enourni odmor, predno sta nastopila Primorje in Svoboda. Pričakovano se je, da bo Svoboda skušala doseči boljši rezultat kot prošlo nedeljo. Bila pa je proti taktično veliko močnejšemu nasprotniku brez moči. Vsaka lepo izpeljana akcija je našla konec v mreži. Pri tem je pa Primorje igralo brez posebnega elana.

Tudi drugod je bila prvenstvena borba zelo živahna. V Trbovljah je tamošnji Amater gladko odpravil vsakega rivala z 2:0. V Celju je pa prvak Celja SK Celje podlegel novo ustanovljenemu Olimpi s 4:3. V Mariboru je pa prvak ISSK Maribor šele v zadnjih minutah dosegel zmago nad Zeleničarji s 4:2.

Najzanimivejše je pa letos tekmovanje za državno prvenstvo. Kar štirje klubi imajo enako število točk. Za prva mesta odločuje boljša diferenca golov. Nedeljske tekme so končale s samimi senzacijami. BSK je dosegel proti Concordiji, ki je nastopila zopet kompletna, srečen rezultat 2:2, v Splitu pa Hajduk proti Jugoslaviji enak rezultat. V Sarajevu je pa prišla končno tamkajšnja Slavija vsled zmage nad Slavijo iz Osijeka s 3:2 do prvih dveh točk. Peto kolo tekem državnega prvenstva so sodili z izjemo v Belgradu sami domači sodniki. Ne eden ni zadovoljil. Vsi so sodili slabo, napravili precej napak, ki pa niso imele vpliva na izid tekem. Se najbolj je presenetil inozemski sodnik Gerö. Ravno v teh tekmah lahko vidimo, koliko pomaga sodniku avtoriteta.

Potovanje lahko atletske reprezentance v Atene

(Od našega posebnega poročevalca.)

Faleron, 3. oktobra.

Predno smo mogli odpotovati iz Zagreba, smo doživeli neprijetno razočaranje. Ko smo bili na kolodvoru zbrani za odhod v Atene, je prejela lahkoatletska zveza brzojav, da država obljubljen pomoči ni dala, kakor tudi ne brezplačne vožnje do grške meje. Kljub temu smo bili pa trdno odločeni, da odpotujemo na balkansko olimpijado in to le za preštiz naše lahke atletike. S svojimi sredstvi smo potovali do Belgrada. Upali smo, da bomo dosegli v Belgradu vseeno podporo. Vse naše prošnje pa so bile zaman. Najeli smo posojilo in z njim kupili karte do grške meje. Na grškem konzulatu so nam pa obljubili, da bodo Grki vse stroške povrnili. To, da nismo dobili obljubljen državne podpore, je močno zmanjšalo našo samozavest in šele obljuba grškega konzula nam je vtila novega poguma. Tudi na potovanju iz Belgrada do grške meje smo imeli dosti neprikl. Nihče ni pokazal pravega razumevanja za naš nastop v inozemstvu. Zelo ugodno smo se pa vozili od grške meje do Aten. V vsakem oziru so nam šle grške oblasti zelo na roko. V petek zvečer ob 7 smo prispeli v Atene. Na kolodvoru so nas sprejeli nadvse ljubezno in odpeljali z avtomobil v Faleron. Faleron je oddaljen okoli 10 km od Aten in drži Pireja. Sobe so nam nakazali v krasnem luksuznem hotelu »Aktiaon«, ki leži tik ob morju. Ko smo prišli v Faleron, je že vihrala raz hotela jugoslovanska zastava poleg grške, romunske, bolgarske in turške. Vsi ti narodi se udeležujejo balkanske olimpijade, ki se vrši letos drugič. Z najboljšimi nadami na uspeh smo odšli zmučeni od dolge in neprijetne vožnje k počitku. Bojim se pa, da je na naše tekmovalce močno vplivalo dejstvo, da nismo dobili državne podpore. Zvezni tehnični referent je določil naslednje moštvo, ki bo tekmovalo v posameznih panogah: Tončić (H.); skakanje v višino in kroglja, Pavlovič (C.); troskok, Ferkovič; skakanje s palico in kladivo, Jamnicki: 100 m in v štafeti 4×100, Helebrandt: 100 m in štafeta 4×100, Rittig: tek na 400, 800 in v štafeti 4×100, Praunberger: 400 m z zaprekami, Buratovski: 110 m z zaprekami, 4×100 štafeta in skakanje v daljavo, Kallay I.: skok v daljavo, skok s palico, štafeta 4×100, Kallay II.: skakanje v višino, 110 m z zaprekami in kopje, Ferenščak: tek na 400 m in štafeta 4×400, Schreiber: 200 m in štafeta 4×400, dr. Narančič: metanje krogle, diska, Manojlovič: metanje diska in kladiva, Predanič: tek 1500 m in 5000 m, Tučar: tek 1500 m, Belas: tek 10 km in 42 km, Madjarevič: tek rezervna, Skok: 200 m, Zoraga: 800 m, Podpečan: 5000 m, Šporn: 10 km in 42 km (zadnji štirje so Slovenci), Miokovič: troskok, Banščak: 400 m z zaprekami.

Atene, 4. okt. Danes ob 3 popoldne so bile svečano otvorene druge balkanske lahkoatletske tekme. Tekmovanje je otvoril predsednik grške vlade Venizelos. Otvoritev se je vršila po običajnem olimpijskem načinu: Rezultati prvih tekem so:

10.000 m: 1. Tekiaria Grčija 34 minut, 2. Mamenk, Romunija, šele 5. Šporn, Jugoslavija.

Skok v višino: 1. Papanikolaos, Grčija 180 cm, 2. Mamtilos, Grčija, 3. Kalay, 5. Tončić, oba Jugoslavija.

Tek 100 m: 1. Lemiru, Grčija 11 sekund, 2. Semiš, Turčija, 3. Baubaka, Grčija, 4. Mehmed Ali, Turčija, 5. Helebrand, Jugoslavija.

Tek 1500 m: 1. Bolgarija 4 min. 18 sek., 2. Grčija, 3. Romunija. Naši se niso plasirali.

Tek 400 m z zaprekami: 1. Mendikos, Grčija 56 in 6 des. sek., 2. Miropolis, Grčija, 3. Virgil, Romunija, 4. Bonščak, Jugoslavija.

Štafeta: 1. Jugoslavija 3 min. 34 sek., 2. Grčija, 3. Turčija, 4. Romunija, 5. Bolgarija.

Končni rezultat: 1. Grčija 44 točk, 2. Romunija 16 točk, 3. Jugoslavija 13 točk, 4. Turška 9 točk, 5. Bolgarija 8 točk.

*

ASK Primorje (centralni odbor). Seja plenuma se vrši danes, dne 7. okt. ob 20.30 v zadnji sobi restavracije »Slon«. Prošijo se gg. odborniki, da se iste sigurno udeležijo. — Tajnik I.

Pridobivajte novih naročnikov!

Z Goriškega

V petek so v Postojni zaprli vse slovenske gostilne. Sedaj ni v Postojni nobenega slovenskega lokala več.

Dne 16. septembra so nekateri ljudje opijanili Antona Cudermana iz Idrije. Ko je bil dovolj trd, so ga takega odpravili domov. Med tem pa je bil doma v njegovo sobo vthotapl nekdo, ki je bil seveda domojen z gori omejenemu družbu, ter v Cudermanovi sobi na vidno mesto obesil Mussolinijevo sliko. Potem pa se je neznanec skril, da bi opazoval početje vinjenega stanovanca, ko se po vrne domov. Mož je prišel domov in zagledal viseti sliko, katere poprej nikdar ni videl viseti v svoji sobi. Tak, kakršen je bil, jo je prijel in sežgal. Opazovalec pa je tekel za ovadil.

Pred novomeškim sodiščem

Novo mesto, 6. oktobra.

Danes ob pol 11 dopoldne se je nadaljevala razprava prof. P. radi umora posestnika Janeza Razerja iz Sel pri Ratežu pri Novem mestu. Poklicana je bila nova priča Zigon z Rakeka. Imenovan je stanovanec pred 7 leti pri P. in se k prvemu k razpravi ni odzval. V usodni noči ga je bolel zob, ni mogel spati in se točno spominja, da je prišel od pol 1 do trideset na 1 obtoženec domov, mu dal in prižgal cigareto. Nova priča se je v svojem pričevanju zapletla v protislovja, nakar je državni tožitelj predlagal, da se pridržijo v preiskovalnem zaporu, čemur je prireditelj sodni zbor. Zaslusili sta bili tudi priči Franc P. in sestra Julka P. Obtoženec je bil obsojen na 18 let roboje z zgubo častnih državljskih pravic za vse čase. Vsteje se mu preiskovalni zapor. Kazen je tako nizka, ker je bil obtoženec v času zločina še nedolžen.

Obtoženec je izjavil, da je nedolžen in da se bo pritožil.

Ali ste že poravnali naročnino?

Sadjevec in vino

Sadna letina v slovenjgraškem okraju

Je precej dobra ter je okr. kmet, referent ugotovil, da se bo letos pridelalo v Slovenjgraškem okraju približno 42.000 q jabolk, 200 q hrušk in 500 q sliv. Obilen pridelek jabolk pa je letos osrečil le slovenjgrški sodni okraj in je v šoštanjskem okraju prav malo sadja. — Ker je cena jabolk prav primerna — 3-5 Din za en kg — bi bilo iz gospodarskega razloga prav priporočljivo, če bi ljudje po stari navadi ne sprejeli vsega sadja, ampak bi ga raje prodali. Za domačo pijačo pa naj bi se kupilo vino, čeprav je to dražje. Sadjevec včasih ni nobena dobrota in je le zdravju škodljiv, posebno mladini. — Svarilen tostaren zglede nam daje najboljše Labudski dolina, katere vpliv se deloma pozna na naši strani. Pri tem bi se moralo gledati pred vsem na gospodarski moment. Sadje je pridelek, ki se prav lahko proda v tujino. Radi tega bi bilo tudi umestno, da bi se vse sadje, kolikor ga je za prodajo sposobnega, proda odnosa izvozi iz dežele, da bi prišlo v deželo čim več denarja iz tujine na eni strani, na drugi strani pa bi zopet z nakupom vina mesto uporabe sadja odpravilo domačim vinogradnikom, ker bi le-ti prodali več vina domačim ljudem ter bi naš denar tudi ostal v deželi. Računati moramo tudi s tem, da sadjevec, če na drobno preračunamo, ni nič cenejši kakor vino. Za en liter sadja seveda se v splošnem porabi 2 kg sadja. En kg jabolk pa recimo da stane 3 Din.

Torej se stane pridelovalec en liter 6 Din. Kje pa je še njegovo delo? — V resnici se pa sadjevec prodaja od 4-6 Din liter kvečjemu. — Pridelovalec bo imel pri predelovanju sadja v mošt izgubo. Prodajmo torej kolikor moremo sadja v tujino, doma pa si kupimo rajši vino, ki ga je težko spraviti na tuji trg.

Razstava jabolk v Varbergu

Naša razstava jabolk je prav dobro izpadla. Jabolka, vložena v lesno volno, so bila razstavljena v 43 zabojih in na 54 krožnikih. Videli smo navadne in najfinišne vrste kot so belle-fleur, zimski kalvil, Londonski pepinek itd. Razstava lepega sadja je bila jako okusno okrašena z zelenjem in cvetjicami. Pri otvoritvi dne 28. septembra je sadjarski strokovnjak g. Zupanc imel jako podučljiv govor o ravnanju in negovanju sadnega drevoja. Počastil nas je tudi okr. načelnik g. dr. Vavpotič iz Pluja, ki je ob tej priložnosti obiskal tudi ruski sanatorij. Razstavo so poleg domačinov obiskali tudi nekateri Plujčani, sadni trgovci, šolarji, Srbi in Rusi iz sanatorija, ki so zelo občudovali naše lepo sadje. Celo razstavo je kupil trgovec g. Janko Kostanjšek, ki je v četrtek zjutraj odpeljal vse zaboje v Maribor na kolodvor. Na večer zaslug za lepo uspešno razstavo ima ravnatelj Herbersteinovega veleposredstva g. Viktor Kegl.

Razglasitev konkursa o imovini Levak Oskarja, trgovca v Mariboru, Gosposka ulica 15. Konkurni sodnik dr. Kovča Franc. Upravnik mase šoštarje Iv. Prvi zbor upnikov pri sodišču, soba št. 84, dne 9. t. m. ob 11. Oglasitveni rok do 31. t. m. Ugotovljeni narok pri imenovanem sodišču dne 6. novembra t. l. ob 10. soba št. 84. — Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III. Nadalje o imovini Neškudla Jaroslava, neprotokoliranega trgovca in obrtnika s paramenti in cerkvenimi izdelki v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 25, oziroma njegovi zapuščini. Konkurni sodnik Merala Ferdinand. Upravnik mase dr. Tuma Henrik. Prvi zbor upnikov pri dež. sodišču, soba št. 140, dne 10. t. m. ob 10. Oglasitveni rok do 30. t. m. ob 10. — Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III.

Zbora upnikov. Jamnikar Ivan, trgovec na Ruli št. 7 na dan 11. oktobra t. l. ob 9 pri sodišču soba št. 79. — Okrajno sodišče v Mariboru, odd. III. Potrjena poravnava med dolžniko tvrdko Jos. Martinz, veletrgovina galanterijskega blaga v Mariboru. Po tej poravnavi se upniki, ki jim gre pravica do prvenstvenega poplata, poplatajo popolnoma, ostalim upnikom pa izplača dolžnik 40% kvoto njihovih terjatev v 12 zaporednih mesečnih obrokih od sprejetja poravnave naprej.

Odprava konkursa. »Poppac«, zavod za proizvodnjo kozmetičnih preparatov F. Hann & Co. je odpravljen, ker so pritrili vsi upniki.

Konec poravnane postopanja. Poravnalno postopanje dolžnika Požuna Franca, trgovca v Trbovljah-Loke, je končano.

Dobave. Prometno-komercialni oddelek ljubljanskega žel. ravn. sprejema do 10. t. m. ponudbe glede dobave železnih vozičkov in samokolnic; do 13. t. m. glede dobave tiskovin. — Ravn. dr. rudnika Kakanj sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 2200 kg železja. — Ravn. dr. rudnika Breza sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave 500 kilogramov bencina, 1 oficirskega sedla, 2500 kg oja za osovine in 30.000 kg ovsa. — Ravn. dr. rudnika Kreka sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave 10 plošč iz kotlovne pločevine, 500 kg bombaža za čiščenje, 2500 kg tračnih železja, 10 sodov masti za jamske vozičke, 200 omotov krovne lepence, 2100 kg vijakov z maticami in 4200 kg železne pločevine. — Ravn. dr. rudnika Senški Rudnik sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 1000 metrov jeklenih vrvi ter glede dobave kablja. — Ravn. dr. rudnika Velenje sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 1 kompletne priprave za čiščenje kotlov ter glede dobave 3000 komadov kreslinih kamenčkov.

Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: Dne 17. t. m. pri ravn. dr. žel. v Zagrebu glede dobave železa, pločevine, jekla, vijakov, žičnih trakov, podložnih ratič, zakovic itd.; dne 20. t. m. pa glede dobave gramoza. — Dne 18. t. m. pri Upravi dr. mon. ekon. oddelek v Belgradu glede dobave papirja za zavijanje; dne 20. t. m. pa glede dobave raznih maziv, bencina, petroleja, nafte itd.; pri ravn. dr. žel. v Sarajevu glede dobave krovne lepence, asfalta in katrana; pri ravn. dr. rud. podjetij v Sarajevu pa glede dobave koksa.

Prodaja raznih odpadkov od obale, usnja, odelj, pločevine itd. se bo vršila na licitacije dne 18. t. m. pri Upravi III. oddelka Zavoda za izdelavo vojne obleke v Zagrebu, Illica br. 207.

Borza

Dne 6. oktobra 1930.

DENAR

Današnji devizni tečaj so ostali v glavnem neizpremenjeni. Promet je bil srednji. Privatno blago je bilo zaključeno v devizah Amsterdam, Berlin, Pariz in Trst. Devize Praga, Dunaj in Curih pa je dala Narodna banka.

Ljubljana (v oklep. zaklj. teč.). Amsterdam 2273-2279 (2276), Berlin 1342.25-1345.25 (1343.75), Bruselj 787.52 bl., Budimpešta 988.50 bl., Curih 1094.40-1097.40 (1095.90), Dunaj 796.50 bl., London 274.35 bl., Newyork 56.25-56.45 (56.35), Pariz 220.50-222.50 (221.50), Trst 294.50-296.50 (295.50), Praga 167.17-167.97 (167.57).

Belgrad. Amsterdam 2274-2280, Berlin 1342.50 do 1345.50, Bruselj 787.52/bl., Budimpešta 987 do 990, Curih 1094.40-1097.40, Dunaj 795.75-798.75, London 273.53-274.33, Newyork 56.26-56.46, Pariz 220.40-222.40, Trst 294.572-296.572. — Skupni promet brez kompenzacije je znašal 7.35 milij. dinarjev.

Belgrad. Berlin 1342.50-1345.50, Bruselj 788.02-789.02, Budimpešta 987-990, Curih 1094.40-1097.40, Dunaj 795-798, London 273.95-274.75, Newyork 56.25-56.45, Praga 167.17-167.97, Milan 294.35-296.35.

Curih. Belgrad 9.12875, Amsterdam 207.725, Atene 6.675, Berlin 122.60, Bruselj 71.875, Budimpešta 90.20, Bukaresta 3.0625, Carigrad 2.445, Dunaj 72.66, London 25.0325, Madrid 53.40, Newyork 51.510, Pariz 20.215, Praga 15.2825, Sofia 3.7325, Trst 26.93, Varšava 57.75, Kopenhagen 137.925, Stockholm 138.45, Oslo 137.90, Helsingfors 12.975.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Tendence za državne papirje je bila danes prilajnejša, posebno za vojno škodo, ki se je uvrstila. Nadalje so bili evristi tudi dolarski papirji, znaten je bil promet v 7% Blerovem posojilu na zagrebški borzi. Na belgrajski borzi pa beleži posebno znaten promet 7% pos. Drž. hip. banke in je znašal celih 50.000 dolarjev, poleg tega je bil znaten promet v 7% inv. posojilu. Bančni papirji ne beležijo nikakih izprememb, promet je bil v delnicah Poljo-, Union-, Jugo- in Zemaljske banke, un-

dalje v Praštedioni. Med industrijskimi delnicami so bili zaključeni v delnicah osebke Sečera in sarajevske pivovarne. Posebno znaten je bil promet v delnicah Trboveljske, katere tečaj je na Dunaju zadnje dni stalno padel. Se v začetku preteklega tedna je Trboveljska notirala na Dunaju 47.50, v soboto pa je padla na 46, danes pa se je uvrstila na 46.10. V Zagrebu je bila v začetku borznega sestanka zaključevana po 376, na koncu pa po 368.50 po prehodni oslavitvi na 368.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 94 bl., 7% Bler. pos. 84 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Praštediona 925 den., Kred. zavod 170-180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Sešir 105 den., Ruše 280-300.

Zagreb. Drž. pap. 7% invest. pos. 87-88.50, agrari 56 bl., vojna škoda ar. 433-434 (433.50), kasa 482.50-492.75 (483, 492.75, 493), 10. 484 bl., 11. 484 den., 12. 433-433.50, 8% Bler. pos. 94 bl., 7% Bler. pos. 83.025-84 (83.50, 83.75, 84), 7% pos. Drž. hip. banke 81.75-82.25, 6% begl. obvl. 76 bl. Bančne delnice: Katoliška 36-40, Poljo 56-56.50 (56), Kreditna 96 den., Union 191-193 (191), Jugo 77.50-78.50 (78), Lj. kred. 122 den., Medjunarodna 66 den., Narodna 82.50 bl., Obrtna 36 den., Praštediona 922-924 (922), Srbska 188 den., Zemaljska 130-132 (130), Industrijske delnice: Nar. sum. 25 den., Slaveks 60 den., Pivara Sar. 187-190 (190), Drava 210-230, Sečera Osej 305-310 (305), Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 190 den., Union 120 den., Vevče 124 den., Isis 50 bl., Ragusea 397 den., Oceania 200-215, Jadran. plov. 550-600, Trboveljska 368-369 (376, 375, 370, 369, 368.50, 368), Cement Split 405 den.

Belgrad. Narodna banka 8187 bl., 7% inv. pos. 89.50 (890), agrari 55-56, vojna škoda 449-455 (2000), 11. 455 (600), 12. 458 (900), 7% Bler. pos. 86.50-87, 7% pos. Drž. hip. banke 82.50 (brez kup. 50.000 dolarjev), 6% begl. obvl. 76.50 den.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 89.30, Wiener Bankverein 17.65, Creditanstalt 47.20, Escompteges. 150.10, Zivno 91.20, Union 23.50, Slavex 7.10, Mundus 151, Alpine 22.25, Trboveljska 46.10, Leykam 4, Rima Murany 80.25.

Žitni trg

Po hosi preteklega tedna je ta teden zopet nastopil preokret in tendenca je oslabela. Budimpešta javlja danes slabo tendenco in tudi pri nas je tendenca mirna. Cene pa so ostale zaenkrat neizpremenjene. Baranjsko blago je bilo v pšenici zaključeno danes po 150, gornjebaško pa po 160. Umetno sušena bačka koroza je bila zaključevana po 100, stara pa po 112.50-115. Oves je notiral 140. Manjši mlinci so nekoliko zvišali cene svoji moki in sicer za 10 Din pri 100 kg. Tako stane danes pri njih moka 280-285, večji mlinci pa zahtevajo 300-310.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Zaključeno je bilo: 1 vagon pšenice, 1 vagon koroze in 1 vagon moka. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet: pšenica 12, oves 1, ječmen 1, koroza 77, moka 5, fižol, 1, otrobi 4 vag.

Budimpešta. Tendence slaba. Promet srednji. Pšenica okt. 15.65-15.98, zaklj. 16.65-15.66, marec 16.05-16.92, zaklj. 16.65-16.66, maj 17.05-17.23, zaklj. 17.05-17.06, rž okt. 8.98, marec 9.80-9.94, zaklj. 9.80-9.81, koroza maj 12.65-12.95, zaklj. 12.80-12.82, tranzit maj 11.55-11.72, zaklj. 11.55-11.60.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 1 vagon, oglja, in 1 vag. mešanih drv. Tendence milačna. Povpraševanje je za trame v 2 partijah: 10 do 13, 16 do 18 cm, 1.50, 3.50, 7.50, 10 m; 18-21, 16 do 18, 13-16 cm, 1, 2.20, 4.80, 9, 9.25, 11.50 m, nadalje za trame 4-10 m, 8-8 do 19-24, za več vagonov smrekovih desk 19, 24 mm, med 25-26 cm, za 10 tisov kom. bukovih »pacetonov« 4.50-5 m, 38 cm, 75 cm. Ponujajo pa se hrastovi plohi (30 m²), 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120 mm, 50 m² neobrobjenih 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120 cm 2.5 m.

Živina

Dunajski goveji sejum. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky & Co., Dunaj.) Na prosti trg je bilo pripeljanih 2402 goved iz Jugoslavije 72. Na kontumacnem trgu pa je bilo 14 poljskih goved. Cene so bile za vole najboljše 2.10-2.15, I. 1.70-1.85, II. 1.50-1.65, III. 1.30-1.40, za krave najboljše 1.50, I. 1.25-1.40, II. 1.10-1.20, za bike 1.15-1.45, za klavno živino 0.00-0.90. Tendence: Hlevski voli so bili za 5 grošev dražji, ostale cene pa so se dobro držale.

Hmelj

Nürnberg, 6. okt. as. Danes je bilo pripeljanih na trg 250 bal hmelja, prodanih pa je bilo 100 bal. Cena se je dosegla za prvovrstni gorski hmelj 65 mark in za srednji hallertauski 60-75 mark. Za inozemski hmelj ni bilo kupčije. Razpoloženje in cene nespremenjeno.

Iz službenih objav

Dne 30. oktobra 1930 ob 9 bo pri sodišču v sobi št. 1 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Cerklina, vl. št. 769 in 421. Cenilna vrednost: 27.300 Din; najmanjši ponudek 18.100.99 Din. — Okrajno sodišče v Cerknici.

Dne 21. novembra 1930 ob 9 bo pri sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Pesnica, vl. št. 66. Cenilna vrednost 304.304.70 Din; vrednost prikljine 2308 Din (ki je že všteta v cenilni vrednosti); najmanjši ponudek 165.016 dinarjev. — Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV.

Otvoritev operne sezone v Ljubljani

„Knez Igor“

V soboto dne 4. t. m. se je otvorila redna operna sezona v Ljubljani s premijero Borodina opere »Knez Igor«.

Opera spada med najtežjeje reprezentante ruskega impresionističnega naturalizma kakor njen pendant »Boris Godunov« Musorgskega, s katerim ima »Knez Igor« mnogo skupnih točk. Škoda, da te krasne opere nismo že prej čuli pri nas. Njena odlika je v bujni invenciji, na polju harmonске eksotičnosti in pestrosti, značilno zanjo pa je vpletenje ljudskih ruskih motivov in pa neka širokost linije, ki je ruskemu narodu v krvi. Drama sama na sebi nima kaj prida literarne vrednosti. V prvem aktu je dana redna ekspozicija, v drugem in tretjem se dejanje in proti dejanje redoma razpletata, konec pa ne prinese nikakega dramatskega razvoja. Pa nič zato. Borodinu je šlo zato, da se izpoje v nizu občutij, katere je izredno umno razvrstil v kontraste po naturalističnem principu svobodne kompozicije, ki odklanja wagnerijanske sheme. Smisel te glasbe, ki kljub vsej svoji bujni harmoniki nikakor ne zataji osnovne, trdne linearne hrbtenice, tiči v njenem kolorizmu, ki vzbuja močna občutja in v njeni naravnost rusko pestri in širni fantastiki. Tu je Borodin mojster, ki ga treba postaviti kot zraven genialnega Musorgskega.

Treba je reči, da je bilo to silno delo za naše razmere z veliko skrbjo pripravljeno in da smo takega otvoritve sezone lahko odkrito veseli. Ni se še izlepa naša opera tako potrudila za originalne inscenacije (g. Uljanšev), ki so stilno združevale ruski srednji vek v folklorju z moderno stilizacijo. Tudi balet je bil topot nekaj originalnega in nastudiranega (g. Golovin), polovski plesi so kar iznenadili, prav tako originalni kostumi (g. Uljanšev). G. Stritof je za opere podobnega žanra že pri »Treh oranžah« pokazal, da se zna popolnoma vži-

veti vanje in jih po notranji vsebini čisto izžepati. Glasbeni, orkestralni del je bil na višku z eno besedo, kar pa pri takem delu nikakor ni majhna reč, zakaj interpretacija te opere zahteva naravnost genialnosti. Glavne vloge so peli ga. Thierry, ki je kreirala soprogo Igorjevo, zelo čustvena, dramatska vloga, ga. Štaglar-Kogejeva. Igorja je dal g. Primožič prav dobro, njegovega sina g. Marčec, ženinega brata g. Janko, hana g. Rupelj. Pijančka sta dala gg. Zupan in Kovač. Ta dva sta svojo nalogo razumela v smeri drastične karikature, kar je nekako padlo iz okvirja mirnega naturalizma celotnega dela. Morda bi se igrali malo omilila. G. Zupan bo letos zopet naš in smo z njim dobili prav dobrega bas-buffa. Uvedel se je tudi g. Sanein (Ovlur) z majhno vlogo. Ko bo dobil priliko, da se pokaže v večji partiji, bomo lažje sodili o njem. Zbori so bili dobro nastudirani, posebno ženski, režija g. Primožiča je bila zelo gibka in dramatična, posebno mase so bile zelo živahne.

G. Stritof je zopet enkrat dobil priliko, da se pokaže v vlogi, ki mu je notranje pristojala in reči je treba, da bi je pri nas nihče ne bi bil tako izbornoro rešil!

V nedeljo dne 5. t. m. je bila prva operna premiera, namreč Joh. Strauss »Vesela vojna«. Svarca je lahko no galantne snovi z mnogimi ljubčenskim zapletljivi in odpletljivi, ljubi valček in polko itd. G. Gostič je prav lepo pel glavno partijo, ga. Poličeva je zgledala topot menda manj disponirana, lušno je pela tudi ga. Ribčeva, dva gospoda pa, ki sta igrala vojaški vlogi, naj bi se odvadila svojega večnega obligatnega banalnega karikiranja. Saj se operata tudi lahko dostojno daje, brez vseh takih cenjenih efektov, katerim se smeje samo vrhunec tam zadaj na volovski staji. Saj smo vendar na kulturnem odru, čeprav smo v operi. V.

„Aleksandra“ v mariborskem gledališču

(Vglasbil Albert Szirmai, napisal Fran Martos).

Otvoritevna glasbena predstava v letošnji sezoni »Aleksandra« je moderna opereta, ki se mestoma povsem približuje operi. Vsebinsko je zgrajena v smislu tipične operne shematične zasnove: v prvem dejanju zametek zavoljavanja in komplikacije (zgoj formalna poroka med Aleksandro in kapetanom Kristovom), v drugem dejanju zaostrenje situacije (ljubezen), v tretjem razvoljavanje in razplet — seveda v ugodnem smislu. Vsebinsko torej stara lajna. Težiče pa je seveda v glasi in izvedbi. V zunanje režijskem smislu se osredotoča tudi v predmetni opereti vsa režiserjeva briga na scenični plat in kostumsko razkošje; izvirnostne stilne zamisli je treba pri tem bori malo ali celo — nič. Za okusno in bogato scenično priredbo je gledališka uprava precej življavala in ji gre iz tega razloga prvenstvena zasluga za gotovo odlično uspehe. Otvoritevna glasbena predstava v soboto zvečer daje slutiti, da grodo vsa prizadevanja uprave za tem, da ravno na tej ploskvi izkaže občinstvu prednost teata pred prodrom tofilmske poplave, ki je z letošnjo sezono pljusnila tudi ob sicer precej puste črti mariborskega kulturnega življenja. V notranje režijskem oziru pa se je v ozadju dala občipati skrbna in večja režiserjeva roka režiserja D. Trubuhoviča.

Predstava je potekla v znamenju pravega premijerskega razpoloženja in znanosti, ki smo ga opazili pri vseh nastopajočih: obenem je bila ob posameznih likih izjuzična z življavo ambicijo pričeta prizadevnost celotnega ansambla. P. Udo včeva se je z inteligenco in temperamentom zaživela v vlogo velike kneginje Aleksandre; za tepe uspehe na odru jo usposablja predvsem suvereno obvladovanje glasu in pa vnašanje življave dramatičnosti v frazo. Prijetno je presenetila nova subreta Elza Barbičeva. Ob pričetku je bilo nekaj treme; nič čudnega. V soboto je prikratk nastopila na odru. Pa se je ob njeni lahkotni igri, pozivilni z gracio in eleganco, ter izdatni pevski kul-

turi razodel odski talent. Djura Trubuhovič, ki je »Aleksandro« tudi zrežiral, je nastopil kot kapetan Kristov; povsem na dlani je, da ni mogel nuditi tistega, kar je občinstvo pričakovalo spričo njegove lankolekne kreacije v »Cirkuški princezi« ob priložnosti gostovanja beograjske operete. V ozadju so pač velike režiserske brige. Naglasimo ponovno, kar smo stili že ob priložnosti lankolekne uprizoritve Klabundovega »Kroga s kredos«: režiser naj se odtegne vlogam, ki predstavljajo največji napor. Pri opereti se razne tega pridružujejo še ne ravno poudeljene plazen točke. Peti, igrati, plešati, govoriti in to več nego vsi ostali, razen tega pa še izvedba režije s skrbnostjo in vestnostjo kakor je to pokazal Trubuhovič v predmetnem slučaju — vse to more iti na račun domljivosti vspeha na enem ali drugem polju. Tisto radi odtegnitve ni moglo seveda priti v poštev pri »Aleksandri«, ker je bilo potrebno, da se Trubuhovič predstavi mariborski gledališki publiki v takšni vlogi kakor je kapetan Kristov. V podobi Ferdinanda XXII. kralja Montanije, je lvelja dahnul toliko pristne svojebitnosti in tipike, niti za poanto ali trenutek izmalicene v pretiranosti, da se je nesluteno odkril na novem polju in da so šinile na površje velike oblikovalne sposobnosti. Sedaj vemo: lvelja ni samo odličen pevec, ampak tudi sijajen igravec. Lurijanov poročnik Ivanov je v dovršeni maski, ponašanju ter slehernem utripu krasu primer krvooločnega in brezobzirnega revolucionarja. Ravnotako sta imenitno opravila svoj posel tudi P. Kovič (grof Suvarov) in Skrbnišek kot princ Karel Marija. Glasbeni del pa je slonel na ramah neumornega dirigenta Lofzeta Herzoga, ki je z njemu lastnim temperamentom in vzorno poglodbivjo vseskozi vzdrževal ravnotežje in kontakt med dobro izvežbanim zborom ter sigurnim in discipliniranim orkestrom. Občinstva je bilo v parterju in galeriji več nego pri obeh dramskih premijerah, dočim so lože precej zevale.

Pismo iz Belgrada

Jesenska književna sezona počasi prehaja v aktivnost. Sicer je obljubljenih mnogo novosti, vendar se zelo občutno opažamo počitniško razpoloženje. Ob tej priložnosti omenim, da nastopa v zadnjem času pri belgrajskih knjižnih založnikih naznanj morda nerazumljiva, vendar notranje opravljena in logično neizprosna knjižotrska kriza. G. Cvijanović na primer, ki je bil dolgo vrsto poprevratnih let eden najdelavnejših mecenov in založnikov na slovenskem jugu, je postal polagoma skoraj neaktiven in v nastopni sezoni obljubja prav malo novega. Podobno stagnacijo v izdajanju novih knjig sem opazil tudi pri nekaterih drugih. Glavni vzrok temu nezdrevemu pojavu bi bil po mojem: izreden porast mladih knjižarniških podjetij, ki v precejšnji meri odgovarjajo posameznim slovenskim »Družbam« in ki zelo dobro uspevajo, ker imajo po vsej državi mnogo aktivnih razširjevalcev in pomagavev. Za moje mnenje glasno govore uspehi »Narodne prosvete«, »Nolit«, »Narodne knjižnice« itd. In če bo šlo gibanje v tem tempu naprej, bo Belgrad po nekaj letih ostal brez profesionalnih knjižarnarjev-založnikov.

Snoti je izšel »S. Knj. Glasnik« za oktober. Prinaša na uvodnem mestu intimne spomine (Nekoliko uspomena iz najranjše detinstva) Naste Roje. Druge leposlovne proze ni. Pesem je dal R. Mladenović. Zato je pa znanstveni del obsežnejši. Aleksandar Vidaković piše o angleškem kritiku Williamu Hazlittu (povodom stoletnice smrti). V tej številki je zaključen tehtni dr. M. Djuričev članek: Tragedija Eshilova in njena etika. Drugi pozornosti vreden članek v tej številki je: Misli o estetični obični govora, ki ga je prispeval Provo Slankamenec. Kot nadaljevanje sicer že zaključene študije o svatovskih navadah je Tih. R. Djordjević v tej številki objavil članek o mirazu (doli). Med drobnejšimi prispevki Milan V. Bogdanović negativno ocenjuje Nušičev »Predgovor«.

Danes v naši državi najbolj znana ustanova je gotovo Matica Srpska. Toliko se je že pisalo in razpravljalo o njej, ko o nobeni drugi. Pred nekaj dnevi se je v Novem Sadu vršil njen občni zbor. Prišlo je do ponovnih nesporazumov med večino z g. Vrhovecem na čelu in opozicijo, ki jo vodijo mlajši in ki je tudi zelo močna. Pri volitvah je ponovno zmagnala starejša smer. Za predsednika je zopet izvoljen g. Rad. Vrhovec.

Omenjam še, da je M. S. pred kratkim izdala »Rad i imenik Matice Srpske«, ki naj bi bil nekak službeni list njen. Prinaša pregled dogodkov lanskega, za Matico tako viharnega leta, ponatis poročil posameznih odborov z običnega zbora, pregled materialnega stanja ustanove itd. Zelo zanimiv je oddelek, kjer se razpravlja o Matičinem književnem delu. Karakterističen pojav v današ-

njem revijalnem življenju je konstatacija, da je »Letopis M. S.« že od l. 1927. deficien.

V letošnjem »Vencu« se nadaljuje »srbski prevod Finžgarjevega zgodovinskega romana »Pod svobodnim solncem«. Pristavljam, da bo delo izšlo v ponatisku kot knjiga.

Začetkom oktobra bo otvorjena letošnja jesenska umetniška razstava v umetniškem paviljonu.

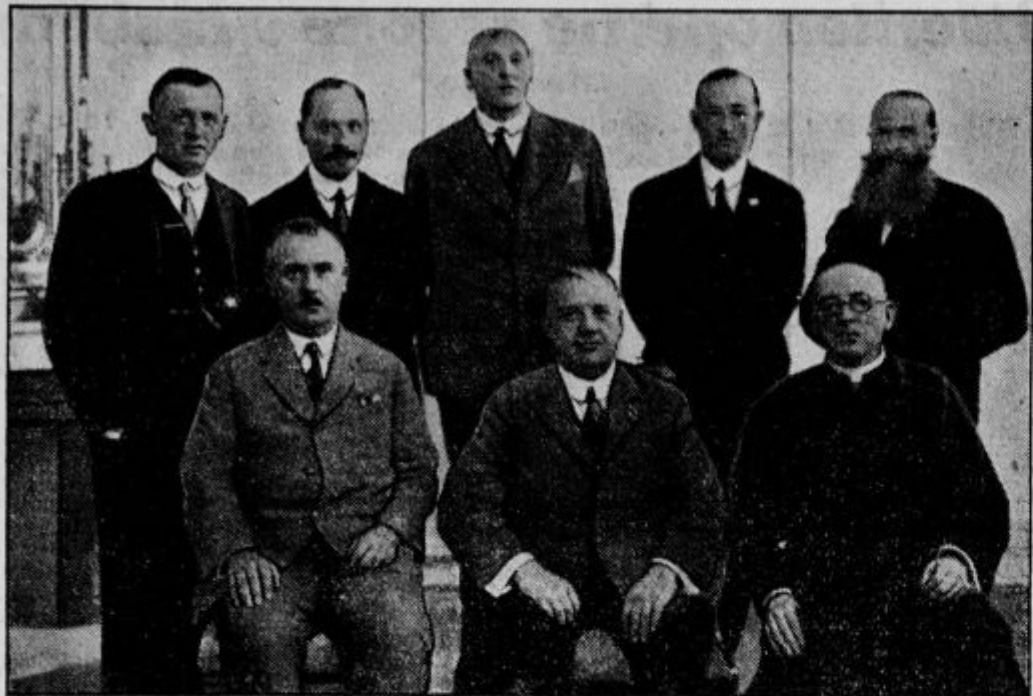
T. P.

»Vigred« št. 10. Deseta številka priljubljenega in med našim šentom hvalabogu zelo razširjenega lista »Vigred« — pa bi bilo prav, da bi se še bolj razširil! — je zopet pestra in bogata. Ob jubileju sv. Avgustina prinaša Utrinke iz njegovih del, potem pa priložuje P. L.: Avgustinov slavo-spev materi Moniki. Med pesniki se je oglašil zopet stari znanec Franjo Neubauer z ljubko in originalno pesmijo: Kraljici sv. rožnega venca. Mali biseri so aforistični utrinki Pavle M.: Krivda, Samota. Prizanesljivost. Kakor vedno zanimivi so dopisi Vigredne pod zaglavjem »Moja poklic«. Nadaljujejo se izvršni prispevki Pera Horna: Priprava žene na življensko pot, dr. Fr. Debevec: Kako si evnuam zdravje in povest iz naših dni: Kadar dom kliče ... (A. L.). — Citateljicam »Vigred« tako ljub! »Pomenik« z gospo Selmo, potem zaglavja Rožni dom in Okno v svet so kar do vrha polna dragocenih novosti in odkritij. — »Vigred« izhaja vsak mesec. Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din. Upravišтво je v Ljudskem domu v Ljubljani.

Ljubljansko gledališče

Drama

Začetek ob 20 zvečer

Nova avstrijska vlada. Od leve na desno stoje: Schmitz, minister za socialno politiko, Vaugoin, min. predsednik in minister za vojno, dr. Seipel, zunanji minister. Zadaj stoje od leve na desno: prof. Czermak, minister za nauk, dr. Juch, finančni minister, Heindl, minister za trgovino, knez Starhemberg, notranji minister, Thaler, poljedelski minister.

Zavarovanje češkoslovaških časnika

Takoj po nastanku Češkoslovaške republike so češkoslovaški časniki začeli misliti na boljše zavarovanje za slučaj invalidnosti, starosti in smrti, kakor pa ga jim je nudilo navadno zavarovanje zasebnih nameščenec. Zahtevali so to posebno z ozirom na važnost in napornost časnikaškega poklica. Zahtevano časnikašev so od vseh strani priznali za opravičeno, o čemer nam pričajo številne izjave, katere so ob raznih prilikah dali razni politični faktorji, poslanci in ministri. Tako je bil kmalu pripravljen teren in v marcu leta 1925 je tedanji češkoslovaški minister za socialno politiko dr. Winter začel s tozadevno akcijo. Priredili so anketo, katere so se pod njegovim predsedstvom udeležili zastopniki časnikašev, izdajateljev, kakor tudi znani strokovnjaki za zavarovanje na čelu s profesorjem Schoebaumom.

Z raziskovanjem statistik so ugotovili, da imajo časniki kot stan pravico na posebno zavarovanje, ki se razlikuje od zavarovanja ostalih uradnikov. Obenem so predlagali, naj se na posebnem zavarovanju časnikašev dela v okviru novelizacije pokojninskega zavarovanja zasebnih uradnikov, kar je v istem času pripravljala posebna komisija v ministrstvu socialne politike. Med člane te komisije so bili sprejeti tudi zastopniki sindikata češkoslovaških časnikašev in nemške časnikaške organizacije v Češkoslovaški. Ministr. komisija je predložila svoj predlog vladi 16. marca 1928 in v njem sta bila dva paragrafa posvečena tudi časnikaškemu zavarovanju. Proti koncu istega leta je ta predlog sprejel tudi parlament in s 1. januarjem leta 1929 je stopil v veljavo kot zakon.

K zavarovanju so obvezani vsi aktivni časniki, ki so zavarovani za starost, — je za slučaj invalidnosti itd. Pomoč v starosti doseže časnikaš po 35 letih zavarovanja ali najkasneje v 60. letu življenja. Z ozirom na normalno zavarovanje zasebnih nameščenec je tu meja za pet let nižja. Časnikaš lahko doseže najvišjo pokojnino v znesku 42.000 Kč letno, dočim more zasebni nameščenec po 40 letih službe ali v 65. letu življenja doseči največ 31.500 Kč letne pokojnine.

Jasno je, da to višje časnikaško zavarovanje zahteva tudi večje takse, ker je časnikaško zavarovanje zgrajeno na principu samostojnosti. Najvišja taksa, katere polovico plača delodajalec, polovico pa nameščenec sam, znaša pri navadnem zavarovanju zasebnih nameščenec 250 Kč mesečno, dočim znaša pri časnikaškem zavarovanju 530 Kč, z drugimi besedami nekaj več kakor 15 % mesečne plače, kar je že precej.

Ob priliki pretresanja časnikaškega zavarovanja je največje težkoče izzvalo vprašanje, kako bi se takoj pomagalo starim časnikašem in njihovim družinam, to je onim časnikašem, ki niso ničesar plačevali za zavarovanje. Ministrska komisija je predlagala, da naj država votira vsoto 30 milijonov Kč letno in iz te vsote naj bi dobili stari časnikaši 100 % pokojnino po novem zakonu. Končno so se pogodili za vsoto 20 milj. Kč letno. Tako bo tudi starim časnikašem pomagano, kar je tudi prav, ker so ravno oni zgradili sedanjo češkoslovaško republiko.

Kuratorij časnikaškega zavarovanja, v katerem so zastopniki vlade, Splošnega pokojninskega zavoda, dalje zastopniki časnikašev in izdajateljev, odločuje tudi, koliko let službovanja se zaračuna posameznim časnikašem. Na seji tega kuratorija je bilo sklenjeno, da se vsakemu časnikašu, ki gre sedaj v pokoj, šteje polovica časnikaške službe, pri čemer pa se mu leta, ki jih je prebil v navadnem zavarovanju, prevedejo v časnikaško zavarovanje. Razen tega je bilo tudi odločeno, da se prejemki upokojencev iz prejšnjega časa povišajo za 50 %.

Ta odlok kuratorija je odobrila tudi vlada in tako je pokojninski zavod te dni začel z izplačevanjem rent itd. Do konca tega leta bodo imeli vsi časnikaši, ki so zavarovani, v rokah izkaz, koliko imajo pravico zahtevati.

Češkoslovaška vlada je s sprejetjem posebnega časnikaškega zavarovanja, katerega bodo deležni seveda vsi časnikaši, brez ozira na narodnost ali politično pripadnost, pokazala razumevanje za potrebe časnikaškega poklica. Zakon je bil sprejet soglasno od vseh strank. Češkoslovaški časnikaši pa so tako prišli do najmodernejšega zavarovanja, ki jim z ozirom na njihovo naporno službo tudi po vsej pravici pripada.

Nova žrtev GPU

Dne 8. septembra je v ječi v Smolensku umrl katoliški duhovnik Krizogon Przemocki, svoječasi dekan v Sloutsku in Smolensku in bivši profesor v katoliškem semenišču v Peterburgu. Pred tremi leti so tega duhovnika na ukaz GPU nedaleč od Smolenska aretirali, ker je izdal nekemu katoličanu izpričevalo o lepem vedenju. GPU je dekretirala, da je to velik greh, ker župniki pod sovjetskim režimom nimajo nobene pravice presoati vedenje svojih župljanov. Za ta »zločin« so vrgli duhovnika v ječo. Jetničar in zdravnik sta bila mnenja, da je ječa v Smolensku za 67letnega duhovnika pač pretežka, GPU pa je sodila drugače. Zadnja leta življenja tega duhovnika so bila pravi smrtni boj. Končno je pred mesecem dni smrt napravila konec njegovega trpljenja.

Vatikansko telefonsko omrežje

Novo telefonsko omrežje vatikanskega mesta, katero je sv. oče podarila tvrdka Standard Electric v Newyorku, bo kmalu dovršeno. Te dni bodo preizkusili novo napeljavo. Telefonska centrala se nahaja v spodnjih prostorih palače Pija X. pri Belvederu. V začetku novembra bodo novo telefonsko omrežje blagoslovili in izročili prometu.

Zaklad na morskem dnu

Pred kakimi osmimi leti sta se zaradi goste megle na jugovzhodni obali Anglije zalelel parnika »Egypt« in »La Seine«. »Egypt« se je potopil v globino skupno s svojimi zakladi, ki jih cenijo na 20 milijonov. Na krovu je imel 5 ton zlata in okoli 45 ton srebra. Ves ta zaklad je določen za Angleško banko. Ker je bila tedaj megla izredno gosta, kakor je to navadno ob angleški obali, se kljub številnim poskusom ni posrečilo najti mesta, kjer se je potopil »Egypt«. Po osemletnem sistematičnem delu se je sedaj končno vendarle posrečilo italijanski potapljaški ladji »Artiglio« skupno s kapitanom potopljenega parnika »La Seine« najti dotično mesto. V globini 132 metrov sta potapljača Gianni in Bargellini našla ladjo. Leži na trebuhu in se je razmeroma malo zarila v morskno dno. Trup in krov ladje sta pokrita z debelimi plastmi raznih morskih rastlin. Del lesenih zgradb na krovu je porušen. Bilo pa je s početka zelo težko ugotoviti, če je res to pravi parnik. Spoznali so to po žerjavih, s katerimi je bil opremljen krov ladje.

Vezuv bruha. Nekaj dni sem Vezuv zopet močno bruha. Med silnimi detonacijami meče iz sebe velike množine lave, vendar nevarnosti za bližnje kraje doslej še ni.

Poročevalec »Timesa«, ki se je nahajal na krovu potapljaške ladje, poroča o neverjetno dramatični napetosti na krovu ladje, med tem, ko so potapljači preiskovali trup ladje. Silno naporno je delo potapljačev. Okrog njega je zelena luč, ki pa mu bolj malo svetli. Silen pritisk vodnih plasti zelo otežkoča vsako gibanje v taki globočini. Če potapljač ne stoji na trdnih tleh, se venomer guga sem in tja. Ko je Bargellini našel na krovu potopljene ladje žerjave, po čemer so spoznali, da so na pravi sledi, je šel Gianni pod vodstvom kapitana »La Seine« v globočino, in sicer po natančnem načrtu ladje, ki so si ga preskrbeli. Vsakih deset minut je prišel iz vode ven in pogledal na karto. Kljub gosti megli se jim je vendar posrečilo najti zaklad in ga zavarovati.

DIŠAVE SLON

Obletnica smrti nemškega zunanjega ministra Stresemanna. Ob prvi obletnici smrti Stresemanna, 3. oktobra, so na njegovem grobu odkrili krasen spomenik. Ob tej priliki je sedanji nemški zunanji minister dr. Curtius položil krasen venec na Stresemannov grob in se s toplimi besedami spominjal velikih zaslug svojega prednika.

Ljudska knjižnica in založništvo Jugoslov. knjigarni v Ljubljani: 20. zvezek: Savitnik, IZPOD GOLICE 30 Din. — 30. zvezek: Stoković, NA POLJU SLAVE 28 Din. — 40. Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJEN SVET (The Lost World) 28 Din. — 40. Din. — 32. zvezek: Remmich, ZAGORSKI ZVONOVI (Slavic in Silesian) 24 Din. — 33. zvezek: Bridges, NA POMOC 30 Din. — 40. Din. — 34. zvezek: Brackel, CIRKUŠKI OTROK 28 Din. — 40. Din.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955.

To je bilo vse, kar je mogel poročati profesor Curtis.

Dr. Glosin je potegnil uro iz žepa.

»Moram, žal, dalje! Zdravstvujte, gospod profesor.« Stopil je na hodnik, kamor ga je spremljal policijski načelnik.

»Uporabite vse mere, ki se vam zde potrebne. Najkasneje v treh urah pričakujem naznanila, kako je bilo mogoče, da je bila navzoča pri usmrčenju lažna priča. Sporočite mi telefonično! Valovno dolžino vladinih letal! Grem v Washington.«

Telefonski zvonec je poklical predsednika v sobo. Nehote je stopil dr. Glosin z njim v pisarno.

»Morda dobra vest?«

Predsednik je prijel slušalo. Začudenje in vznemirjenost se je izražala na njegovem obrazu. Tudi dr. Glosin je pristopil bliže. »Kaj je?«

»Vojaško letalo izginilo. R. F. c. 1 odpeljano z letališča.«

»Dalje, dalje!«

Doktor je udaril po tleh.

»Kdo je bil?«

Silil je v predsednika, kakor bi mu hotel iztrgati slušalo iz roke. Mac Morland se je bil zopet umiril. Kratko in jedrnatost donela njegova povelja v govorilni lij.

»Ali je obveščen vojni državni tajnik? ... Dobro! Torej bodo odtam vodili zasledovanje. Kako izgledajo

storilci? ... Ali se kaj domneva? ... Kako? Kaj? ... Angleški vohuni? Je to prazno govoričenje, ali pa imajo dokaze? ... Kaj pravite? Splošno mnenje ... Govorice! Gospoda Chopper in Watkins bosta takoj prišla in bosta vodila poizvedbe. Njihovim odredbam se imate pokoravati!«

Predsednik je stekel k pisalni mizi, napisal nekaj vrstic na papir in ga izročil svojemu tajniku. Potem se je obrnil k svojim posetnikom.

»Jutro, bogato na dogodkih! V manj kot pol uri dva dogodka, kakršna se mi še nista pripetila v moji dolgi službi ... Mnenje, da so Angleži v ozadju, se mi ne zdi popolnoma neosnovano. R. F. c. 1 je najnovejša vrsta brzih letal. Šele pred malo tedni se je posrečilo s posebno izboljšavo povečati brzino na tisoč kilometrov v eni uri. R. F. c. pomeni izboljšano vrsto. c. 1 je prvi komad te vrste. Slišal sem, da so ga šele pred tremi dnevi uvrstili v službo. Za nadaljnje komade so potrebni še dnevi, da jih izgotovijo za poskusno vožnjo. Misel, da si je prilastila prvi komad angleška vlada, je seveda zelo verjetna ... Recimo ...«

»Kaj mislite, gospod predsednik?«

Na Glosinem glasu se je izražalo vznemirjenje. »Recimo, da ...« Mac Morland je počasi tipal ... da bi bila res zveza med ugrabljenjem križarke in begom onega Logga Sara. Kaj mislite, gospod profesor?«

»Ima me, da bi smatral zadnje za pravilno. Dodela izključeno je odpeljati z navadnimi sredstvi zračno ladjo kot R. F. c. 1 s strogo zastraženega letališča.«

»Kaj je vaše mnenje, gospod doktor?«

»Jaz ... jaz še premalo pojmem ves položaj, kljub temu, gospod predsednik, bo prav, ako se ob-

širno razgovorite z vojnim uradom in svoje odredbe za oba slučaja ukrenete sporazumno in z najožjim sodelovanjem tega. Zbogom, gospodje.«

*

Mac Morland in profesor Curtis sta ostala sama v dvorani policijskega ravateljstva.

»Živahen dan danes!«

Mac Morland je izgovarjal besede z nekakim olajšanjem. Pripetljaj z letalom mora obrniti pažnjo vlade na drugo točko.

Profesor Curtis se je prijel z obema rokama za glavo. »Drugi dogodek je skoro še bolj skrivnost kot prvi. Pomislite! ... Najnovejša in najhitrejša vojaška križarka. Na letališču za trojnimi žičnimi ograjami z visoko napetostjo. Najstrožji pregled propustnic. Pet sto mož naše garde kot mestna straža. Nikakor ne morem pojmiti, kako se je moglo to zgoditi.«

Policijski načelnik se je že baval v svojih mislih zopet s slučajem, ki je spadal v njegov poklic.

»Zakaj je bil ta Logg Sar obsojen na smrt? Mi pri policiji že zopet ničesar ne vemo. Gotovo sodba Tajnega sveta.«

Profesor je prikimal.

»V izročilni listini za Sing-Sing je stalo: »Obsojen na smrt zaradi veleizdaje, ki jo je zagrešil z zločinskimi naklepom proti zatvornicam v panamskem prekopu.« Podpisan je bil, kakor ste pravilno sklepali, Tajni svet.«

»Nočem ničesar reči proti tej napravi. V usodnih časih se je dobro obnesla, ko je pretil pogin državni ladji. Toda ... ljudje ostajajo ljudje, in včasih se mi zdi ... rekel bi ... to se pravi, rajši ne bom ...«

Profesor Curtis se je zasmejal.

Al i že veste ?

Za izredno nizko mesečno naročnino

Vam nudimo

možnost nabave dragocene in bogate knjižnice najboljših svetovnih in doma-
ćih pisateljev v sledećih iz-
branih in modernu oprem-
ljenih zbirkah:

LEPOSLOVNA KNJIZNICA (4-6 knjig na leto, skupno ca. 1500 strani); mesečna naročnina: 15 Din v platno, 12.50 Din karton.

LJUDSKA KNJIZNICA (6 knjig na leto, skupno ca. 1600 strani) 12 Din v platno.

ZBIRKA DOMAĆIH PISATELJEV (4 knjige na leto, skupno ca. 1100 strani) 10 Din v platno.

ZBIRKA MLADINSKIH SPISOV (4 knjige na leto, skupno ca. 900 strani) 8 Din vezano.

ZBIRKA POLJUDNO ZNANSTVENIH IN GOSPO-
DARSKIH SPISOV (3 knjige na leto, skupno ca. 800 strani) 10 Din v platno.

DOM IN SVET 8 Din.

Damo Vam na prosto, da se na-
ročite na eno ali na več zbir-
ki. Prijavite se z dopisnico. — Za-
htečajte brezplačen prospekt!

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Autotaksi M. Hočevar
Novo mesto-Kandija Telefon št. **18**

Kranjske klobase

priznana najboljša kakovosti nudi v vsaki množini priznana tvrdka Marija Urbas nast., Ljubljana, Komenskega ulica 26, tel. 28-05.

Vljudno sporočam svojim cenjenim naročnikom, da sem preselil svoje poslovne pro-
store s Poljanske ceste št. 60 na
Povšetovo c. 4, Kodeljovo

Zahvaljujoč se za izkazano mi naklonjenost, se za nadaljnja naročila vljudno priporočam. — Spošto-
vanjem M. ZUPANČIČ, splošno modno krojaštvo

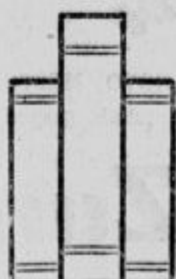
TAJNIK

s primerno naobrazbo in po-
znanjem zakonov se sprejme.
Ponudbe s prepisanimi šol-
skimi spričevali in natančno
navedbo dosedanjega službo-
vanja na gremij trgovcev v
Celju.

Dvokolesa
motorji, šivalni
stroji, otroški in
igračni vozički, pnevmatika, po-
samezni deli. Velika izbira, najnižje cene.
Prodaja na obroke. Ceniki franko.
„TRIBUNA“ F. B. L.
tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNIKA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Razno

Ako želite kupiti

na obroke

obrnite se na

Kreditno zadrugo
detaljnih trgovcev
r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Cigaletova ulica 1
(zraven sodnije).

Širife »Slovenca«!

Pozor!

Automobilisti!

Pozor!

Specijalna delavnica za tapečiranje in „duco“ ličanje avtomobilov

MARTIN MALI - Domžale

Točna izvršitev!

Solidne cene!

Za jugoslovanski patent št. 4528 od 1. oktobra 1926 na:

Postopek za industrijsko izkoriščanje manjvrednih rastlin. snovi

(Procédé d'utilisation industrielle des végétaux inférieurs) — in dopunski pa-
tent št. 4637 od 1. decembra 1926 na:

Postopek za industrijsko izkoriščanje manjvrednih rastlin. snovi

(Procédé d'utilisation industrielle des végétaux inférieurs) — se iščejo kupci
ali odjemalci licenc. — Ceniene ponudbe na: ING. MILAN ŠUKLJE, Ljub-
ljana, Beethovnova ulica št. 2.

Vsem, ki ste ga poznali, javljamo tužno vest, da je naš nadvse ljub-
ljeni soprog, oče, stari oče, svak, tast, stric, gospod

JOSIP ZURC

posestnik, gostilničar, predsednik Gostilničarske zadruge, odlikovan z
redom sv. Save V. reda, bivši dolgoletni župan, načelnik cest. odbora itd.,

v ponedeljek, dne 6. oktobra 1930 po dolgi, mučni bolezni v 70. letu sta-
rosti udan umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 8. oktobra ob 4
popoldne iz hiše žalosti na šmihelsko pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo, 15. oktobra 1930 v
šmihelski cerkvi.

Kandija - Novo mesto, dne 6. oktobra 1930.

Zalujoče družine:

Zurc, dr. Šerko, dr. Režek, dr. Jelenc in Vrisk.

Zahvala

Ob veliki nesreči, ki nas je zadela s preano smrtjo naše dobre mame, gospo

Alojzije Slanc

roj. Kobler

se nam bili v tolažbo zelo številni izrazi sočustvovanja. Toplo se zahvaljujemo
vsem, ki so nam ustmeno ali pismeno izrazili svoje sožalje in vsem, ki so prišli
od blizu in daleč in skupaj z nami spremili blago pokojnico na njeni zadnji
poti. Posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, gasilskim društvom Litija,
Šmartno, Zagorje, Hotič, Jablanska dolina in Završnik ter litijskemu pevskemu
društvu »Lipa«, ki je počastilo spomin ranjke z lepimi žalostinkami. Končno se
tudi zahvaljujemo darovalcem krasnih vencev in šopkov.

Vse pa prosimo, da ohranijo pokojnico v blaženem spominu.

Litija - Celje, dne 6. oktobra 1930.

Rodbina Slanc - Dr. Hubad.

Nudimo Vam ugodno priliko za
nakup

Mešano naravno drobno perje . . . kg 18—
Plasno kokoške „ 25—
Rumeno „ 35—
Skubljeno naravno mešano „ 40—
Cisto belo kokoške drobno perje „ 58—
Skubljeno gosje perje, puh itd.

Perje se pošilja v vrećah po 1/2, 1 in 2 kg

Naročnikom izven Zagreba pošljemo na za-
htevo brezplačen vzorec od vsake vrste.

Zahtevajte, če ga še nimate, naš novi zimski
katalog. V njem najdete na 108 velikih stra-
neh bogato izbiro Vam potrebnih predmetov
za se in za gospodinjstvo.

Trgovska in odpošiljateljska tvrdka

KASTNER & ÖHLER

ZAGREB, Hiea 4.

Takoi dam v najem

radi preselitve v Kočevje svoje posestvo v Novih
selih pri Kočevju z vsem mrtvim inventarjem, sta-
novanjsko hišo, v kateri se izvršuje gostilničarska
obrta, gospodarskimi poslopiji, vse v zelo dobrem
stanju. Hiša in poslopja so primerna za trgovino
katerekoli vrste. Posestvo leži ob dvojni vsako-
dnevni avtobusni in posebej še poštni zvezi. Zem-
ljišče je dobro obdelano, vsa poslopja in inventar
so v dobrem stanju. Naslov: Josip Kajlež, vinska
trgovina, Kočevje.

Prvovrstne

TEŽAKE

in

TESARJE

sprejme takoj

Stavb. podjetje J. Slavec

gradbeno vodstvo, Bled

POZOR! Svoje veliko posestvo »Banovo brdo« nad
»Mihajlovcem« sem parceliral na kose od 300 do
1000 m² in več, kolikor se želi, po zelo ugodni
ceni, ki se suče od 85 do 100 Din za m² na več-
letno odplačilo. Banovo brdo je prišlo v rajon Beo-
grada, ima vodovod, električno razsvetljavo in je
eno najbolj zdravih zemljišč. Z Banovega brda je
krasen razgled na Savo, Donavo, Beograd, Zemun
in vso daljnjo okolico. Po izjavi strokovnjakov ima
brdo vse pogoje, da postane v najkrajšem času
najboljši del Beograda. V kratkem dobi tudi tram-
vajsko zvezo. Vsa potrebna pojasnila daje Ljub.
Stanojevič, Beograd, Dositejeva ulica 5 — vsak
dan od 1 do 3 popoldne.

GOSTILNIČARSKA ZADRUGA javlja vsem članom tužno vest, da je gospod

Josip Zurc

dolgoletni predsednik Gostilniške zadruge v Novem mestu, posestnik in
gostilničar, odlikovan za svoje zasluge z redom sv. Save V. reda,

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dsti v ponedeljek, dne 6. oktobra 1939 umrl.
po dolgi, mučni bolezni v 70. letu svoje starone 8. oktobra 1930 ob 4 popoldne na šmihelsko
pokopališče.

Novo mesto, dne 6. oktobra 1930.

Gostilničarska zadruga.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znatko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iscejo

Mizarski mojster,

samostojen, želi dobiti zaposlenja kot delovodja ali kaj sličnega, zmožen vseh v miz. stroko spadajočih del. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Risar« št. 11.325.

Mesto služe

ali kaj sličnega išče vojašine prost fant. Gre kamorkoli. Ponudbe na ogl. odd. »Slovenca« pod »Zanesljiv in trezen« 11.415.

Šofer,

trezen in zanesljiv, z nekaj prakse, v prostem času bi »praviljal« tudi druga dela, išče službe. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kamorkoli« 11.414.

Absolventinja

trgov. šole, zmožna tudi srbohrvaščine in nemščine ter strojepranja in stenografije, išče službe. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.415.

Kovaški pomočnik

s podkovsko šolo želim službo takoj. Martin Merzel, Sv. Benedikt v Slov. goricah.

Trgovski pomočnik

začetnik, želi službo v trgovini mešanega blaga v Mariboru ali bližini zaradi nemškega jezika in večje izobrazbe v stroki. — Ponudbe pod »Pošten« na upravo »Slov.« v Mariboru.

Prodajalka

začetnica, pridna in poštena, vajena šivanja in gospodinjstva, želi službo v večji trgovini na deželi ali malem mestu. Nastop takoj. Naslov v upravi »Slov.« št. 11.512.

Gospodična

zmožna vseh pisarniških del išče mesto. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.505.

Za hišnico

bi šla rada starejša vdova. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.501.

20 letni mladenič

želi premeniti mesto tekača ali služe. Je dobro vajen voziti kolo in je tudi vajen denarja. — Ponudbe pod št. 1010 na upravo »Slovenca«.

Zasluzek

Glavne in potujoče zastopnike

iščemo za vse banovine in mesta za prodajo nekaterih dobrodohodnih predmetov. Plača in provizija zasigurana. »Privreda« Rige ob Fere br. 14, Beograd.

Zastopniki

za zelo lahko prodajo predmet v krajih Jesenice, Kamnik, Kočevje, Kranj, Laško, Litja, Ljubljana, Novo mesto, Trbovlje, Trzin, Zagorje ob Savi in Zidani most se iščejo. Pri malem delu veliko zaslužka. Tudi za upokojece pripravno. — Nuje dopise na upravo »Slov.« pod »Boljša bodočnost 1931« št. 11.511.

Službodobne

Mesarskega vajenca

z dežele, dobrih staršev, se sprejme. Naslov v podružnici »Slov.«, Maribor.

Hotelskega služe

že verziranega, zmožnega nemščine in kavcije, za stalno mesto, išče Hotel Štrukelj.

Dekle

z dežele se sprejme za hišna dela. — Naslov pove uprava lista št. 11.499.

Izurjenega mizarja

pri strojih iščem za takojšnji nastop. Jurij Polak, strojno mizarstvo v Kranju.

Krojaškega vajenca

z dobrim šolskim spričevalom se sprejme, tudi na hrano in stanovanje. Maribor, Prečna ulica 2.

Iščem služkinjo,

ki zna navadno meščansko kuho in bi ostala dalj časa v službi. Sprejel bi tudi vdovo, ki bi se hotela priključiti rodbini za stalno. Stanujem v majhnem mestu na štajerskem. Nastop takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Primorski uradnik« št. 11.411. na upravo »Slovenca«.

Pouk

Gosli poučnje

biv. učitelj konservatorija, Studentovska ulica 9/I.

Šoferska šola

prva oblast. konc., Čamernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoslova). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Akademik

izkušeni inštruktor, prosi kake inštrukcije, da bi si mogel nabaviti najpotrebnejše knjige. Nizka cena! — Ponudbe poslati na upravo Slovenca pod »Siguren uspeh«.

Dijaki

Dva dijaka

ali dijakini se sprejmeta na stanovanje in hrano v Mariboru — Tomšičev drevored, Srnčeva ulica, vila Pavla.

Stanovanja

Sobo iščem

na Rimski cesti ali v bližini iste. — Ponudbe pod »Primorec« na upravo.

Stanovanje

soba, kuhinja, elektr. in pritlikline, oddam takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.362.

Prazna soba

lepa, solnčna, I. nadst., se odda. Pietersnikova 24 (ogled od 2—3 pop.).

Mirni stranki oddam

v bližini nove cerkve v Spodnji Šiški, Podjunska ulica 21. Ljubljana VII. za daljšo dobo dve veliki parketirani sobi, v eni je že stedišnik. Cena ugodna.

Stanovanje

v novi hiši iz dveh sob, kuhinje in shrambe, na Ljanski cesti, oddam s 1. decembrom zelo poceni tistemu, kateri mi posodi 10.000 Din za dovršitev stavbe. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.506.

Prazna soba

z elektriko takoj oddam. — Poizve se v Koseskega ul. 30, Kozelja, popoldne od 1 dalje.

Krasna soba

v novi hiši »Vzajemne zavarovalnice«, II. nadstropje, naspr. kolodvoza, opremljena, elektric. luč, parket, se odda solnčnemu boljšemu gospodu. — Informacije v pisarni dr. Kreka v isti hiši.

Glasba

Lep kratak klavir

dunajske firme in krasna zbirka rogov, nekaj inozemskih, na prodaj. Ogled v skladišču Ranzinger.

Klavirji!

Preden kupite klavir, si oglejte mojo bogato zalogo prvovrstnih klavirjev. Prodajam najceneje, na najmanjše obroke, z garancijo, brez vsakega pritiska ali vračunavanja kakršnihkoli obresti. Najcenejša izposojevalnica! WAR-BINEK, Ljubljana, Rimška cesta 2.

Violino

staro mojstersko delo — kupim. Ponudbe na naslov, ki se poizve v upravi lista pod št. 11.431.

Ivan Kacin, Gorica,

Piazza Tommaseo št. 29,

tovarna orgel, harmonijev in glasovirjev

kjer dobite že harmonije za 2100 Din, prvovrstno pianino za 12.000 Din. — Orgle Valcker-Sistem po 7500 od registra. — Zahvalujte cenik!

Vnajem

Pozor, mizarji!

Radi družin. razmer se odda v najem velika mizararska delavnica, opremljena s stroji in vsem orodjem, na prometnem kraju v Sloveniji. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kavcija 10.000« št. 11.324.

Kupimo

Suhe gobe

zadnje rasti kupujem po najvišjih tržnih cenah. — Ponudite povzročeno na trdiko Peter Šetina, Radeče, Zidani most.

Suhe gobe

zadnje rasti plača najboljši »Proda« L. O. L. Prečna ulica 6.

Vsakovrstno

zlato kupnje po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wollva ulica št. 3.

Suhe gobe

zadnje rasti — kupujem po najvišjih tržnih cenah. — Ponudite povzročeno z navedbo cene trdki Peter Šetina, telefon 1, Radeče — Zidani most.

Fizol, krompir, orehe in jabolka kupi Nabavljalna zadruga uslužbenec drž. žel., Ljubljana 7.

Suhe gobe

iz litijskega in škofje-loškega okraja in štajerske provenienice, sedanje rasti.

vagonske pošiljke in na drobno — kupuje

V. H. Rohrmann, Ljubljana,

Sv. Petra nasip 27.

Posestva

Hiša v Ljubljani, enodružinska ali parcela se kupi. — Ponudbe na poštini predal 338.

Vilo

popolnoma novo, enonadstropno s 6 sobami, kopalnico in vsem drugim komfortom in pritliklinami, kakor z velikim sadnim in grednim vrtom na krasni in solnčni legi, blizu Leonišča v Ljubljani, oddam v najem, event. tudi prodam. Najemnina samo 3000 Din. Pogoje in naslov pove g. dr. Ireo Luci, odvetnik v Ljubljani, Dunajska cesta 29.

Lepo hišo

s sadovnjakom in njivo ugodno prodam. Več se poizve v trgovini Tomažević, št. Vid n. Ljublj.

Gradišč

23 oraloj rentabil. posestva pri Mariboru prodam Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30.

Gostilno in žago polnojarmenik prodam Posredovalnica Maribor — Sodna ulica 30.

Najbolj pošteno

Vas postreže z zimskimi oblačili

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

Posestvo

z vsemi pridelki, na lepi legi, ob veliki cesti, se takoj prodaja po nizki ceni. Vprašanja: Gornja Polskava št. 40.

Dve hiši

in eno stanovanje z vrtom, vodovodom in elektriko, prodam blizu tramvajске postaje v Ljubljani. V prvi štiri stanovanja in v drugi dve stanovanja. Posredovalci izključeni. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod »11.388«.

Dobrodoča gostilna

mesarija in trgovina, avtobus postaja, blizu Cella in tople Dobrna, z lepim posestvom ali brez njega, marof itd., ugodno naprodaj. Za gostilno ni treba osebnih pravic. — Ponudbe je poslati v Zalec št. 45.

Posestvo

gostilna, lesna trgovina, pri Cerknici — naprodaj. Hiša skoraj nova, obširna gospodarska poslopja, dvorišče, skladišče za les, leži na prometnem kraju. Zemljiških parcel 30, več gozdnih. Proda se vsa stanovanjska in gostilniška oprava, živina, pridelki, zaloge in pritlikline. — Pojasnila daje odvetnik dr. Kraševac, Cerknica.

Pekarijo

enanadstrop, hišo in posestvo, brez konkurence, v trgu, prodaja za 135.000 Din Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30.

Prodamo

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. — Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič čistilnica perja.

Moško suknjo

v dobrem stanju prodam za 200 Din. — Naslov v upravi lista pod št. 11.504.

Motorno kolo

Indian s prikolico, v dobrem stanju, prodam za 13.000 Din. Dolenc, Maribor, Aleksandrova 35.

Deske

III. a za obijanje kratke za mizarje oblane za podo prodaja po zelo nizki ceni »Mirija«, Dunajska c. 46. Telefon 28-20 in 25-95.

Slamo,

psenično, prešano v balah in rženo v snopih, prodajam po dnevnih cenah v vagonskih pošiljkatih. Josip Péhal, Staro Petrovo selo, Savska banovina.

Semensko pšenico in rž

ima zopet na zalogi FRAN POGAČNIK, LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 36.

Več umivalnikov

in porcelanastih garnitur prodaja Hotel Štrukelj.

Bosanske slive

prima, suhe, v zaboječih po 5 kg 49 Din, po 10 kg 96 Din, suhe hruške, jabolka zaboječ 10 Din ceneje, razpošilja franko vsakemu naročniku po povzetju ali predplačilu Eksport G. Drechsler — Tuzla, Bosna.

Garnitura,

kompletna, skoraj nova, za sprejemnico, pripravna za zdravnike itd., ugodno na prodaj. — Istotam tudi kompletne zložljive emajlirane postelje. Poizve se vsak dan od 1. ure pop. Gorupova ul. 18, pritlikje.

Die Ärztin im Hause

kompletno (dve knjigi), v najboljšem stanju — prodam za 240 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.503.

Obrt

Specijalna delavnica

za popravila in uglaševanje klavirjev in vseh drugih instrumentov JOSIP BAJDE, Gosposvetska 12 (v bližini Novega sveta), se priporoča.

Kurivo

drva, različni premog, vse v suhem stanju, nabavite po solidnih cenah pri trdki Anton Breclj, Maribor, Koroška cesta 49.

Škornje

za dame in gospode, kakor tudi vso drugo obutev nabavite najbolj ugodno pri Kos, Tržaska cesta, Stan in dom.

Talarje in birete

za velečastito duhovščino, ter vsa v krojaško stroko spadajoča dela za gospe le, izvršuje fino in po nizkih cenah Franc Himmelsreich, kroj. mojster v Ljubljani — Pred škofijo 9, II. nadstr.

Debele

luskinaste otrobe kupite najceneje pri trdki A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Vulkaniziram

avtogume vsake velikosti točno in ceno. — Dolenc, Maribor, Aleksandrova 35 (dvorišče).

Bukova drva

Trboveljski premog

Angl. koks

pri tt. „KURIVO“

Dunajska cesta 33 (na Balkanu)

Telefon št. 34-34

Čitajte in širite »Slovenca«!

Zahvala

Vsem, ki so s tako izredno mnogobrojno udeležbo pripomogli, da je imel naš iskrenoljubljeni in nepozabni mož, oče, stari oče, brat in stric, gospod

IVAN ŠTRUKELJ

tako veličasten pogreb, naša iskrena zahvala! — Posebno se zahvaljujemo gg. dr. Justinu, dr. Volavsku, dr. Misu, kateri so z vso vnamo in ljubeznivostjo skrbeli, da nam ohranijo najdražje bitje pri življenju, dalje gasil. društvu, pogrebniemu zavodu, ter vsem, ki so z venc in rožami okrasili njegov grob.

Vsem skupaj se enkrat: Bog plačaj!

Št. Vid, dne 6. oktobra 1930.

Zalujoči ostali.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša ljubljena mati, hčerka, teta in svakinja, gospa

Marija Dimic roj. Berdajs

trafikaninja

dne 6. t. m. po kratki, mukepolni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, 8. okt. 1930 ob 4 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 6. oktobra 1930.

Zalujoči ostali.

Globoke žalosti potrli naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes ob 6 popoldne po zelo kratki in mučni bolezni umrl naš edini sin in brat

Oskar Schiller

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 7. oktobra ob 4 iz mrtvaške veže splošne bolnišnice k Sv. Križu.

Molite za njega, ki ste ga poznali! Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, 8. t. m. ob 10 v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Ljubljana, dne 5. oktobra 1930.

Minka in Oskar Schiller, Emi, Marija, Nadica, starši, sestre.

Pogrebni zavod I. Gajšek, Vodmat.

ZUPANSTVO OBČINE ŠMIDEL - STOPICE naznanja, da je gospod

Josip Zurc

bivši dolgoletni župan

danes ob 2 umrl. Pogreb se bo vršil v sredo 8. t. m. ob 4 popoldne na pokopališče v Šmihel.

Novo mesto, dne 6. oktobra 1930.

ZVEZA GOSTILNICAARSKIH ZADRUG V LJUBLJANI naznanja vsem tovarišem in zadrugnim načelstvom pretužno vest, da je danes, dne 6. oktobra 1930 umrl naš odlični sodrug, marljivi delavec za interese gostilničarske obrti, gospod

Josip Zurc

načelnik gostilničarske zadruga v Novem mestu.

Pogreb bo v sredo, dne 8. oktobra ob 4 popoldne iz Kandije na šmihelsko pokopališče.

Bodi ohranjen blagemu tovarišu trajen spomin!

CESTNI OKRAJNI ODBOR NOVO MESTO daje na znanje, da je njegov bivši 27 letni načelnik, gospod

J